POROČILO

AGENCIJE ZA ZAVAROVALNI NADZOR

ZA LETO 2011

AZN
Agencija za zavarovalni nadzor
Insurance Supervision Agency

POROČILO AGENCIJE ZA ZAVAROVALNI NADZOR ZA LETO 2011

UVODNA BESEDA

I. POROČILO O STANJU NA PODROČJU ZAVAROVALNIŠTVA ZA LETO 2011

II. LETNO POROČILO AGENCIJE ZA ZAVAROVALNI NADZOR ZA LETO 2011

AZN
Agencija za zavarovalni nadzor
Insurance Supervision Agency

Uvodna beseda direktorja Agencije za zavarovalni nadzor

Leto 2011 je bilo kljub težkim gospodarskim razmeram za slovensko zavarovalništvo precej uspešno. Vse zavarovalnice, pozavarovalnice in pokojninske družbe so konec leta razpolagale z zadostnim kapitalom. Prav tako so skoraj vse poslovale z dobičkom. Konec leta 2011 je v Republiki Sloveniji poslovalo 16 zavarovalnic, 2 pozavarovalnici, 3 pokojninske družbe, Jedrski pool in v okviru Slovenskega zavarovalnega združenja Škodni sklad in Odškodninski urad. Poleg tega so v Sloveniji poslovale še tri podružnice zavarovalnic s sedežem v Evropski uniji, 621 zavarovalnic s sedežem v Evropski uniji pa ima dovoljenje za opravljanje poslov neposredno.

Na podlagi podatkov o poslovanju zavarovalnic, za nadzor katerih je pristojna Agencija za zavarovalni nadzor, lahko ugotovimo, da so zavarovalnice v letu 2011 skupaj zbrale 1,96 milijarde evrov kosmate obračunane premije, kar je nominalno le za 0,5 odstotka več kot leto prej, vendar opažamo, da se je premija slovenskih zavarovalnic že drugo leto zapored realno znižala. Pri tem je upadla tako premija premoženjskih (brez zdravstvenih zavarovanj) kot tudi premija življenjskih zavarovanj, le premija prostovoljnih zdravstvenih zavarovanj se je povečala. Realni upad premije je posledica finančne krize, kar se je odrazilo predvsem pri življenjskih zavarovanjih, in tudi dosežene stopnje dozorelosti zavarovalnega trga na področju premoženjskih zavarovanj.

Poleg realnega znižanja premije sta se poslabšala tudi zavarovalno-tehnični izid premoženjskih (razen zdravstvenih zavarovanj) in življenjskih zavarovanj, medtem ko so zavarovalnice pri zdravstvenih zavarovanjih dosegle boljši zavarovalno-tehnični izid kot v prejšnjem letu. Kljub navedenemu pa so zavarovalnice skupaj dosegle višji dobiček, pri čemer je le ena zavarovalnica poslovno leto 2011 zaključila z izgubo.

V nasprotju z zavarovalnicami je bila obračunana premija pozavarovalnic v letu 2011 ne samo realno, ampak tudi nominalno nižja kot v preteklem letu. Kljub nižji premiji sta pozavarovalnici izboljšali zavarovalno-tehnični izid, medtem ko je bil dobiček poslovnega leta nižji kot pred letom.

Slovenski zavarovalni trg se uvršča med evropskimi državami po razvitosti med srednje razvite. Pri deležu življenjskih zavarovanj v celotni premiji to ne velja, saj razen štirih držav vse druge države Evropske unije dosegajo večji delež. K temu so prispevali tako zmanjšanje razpoložljivega dohodka državljanov kot tudi nizka nagnjenost in nezaupanje državljanov do tovrstnih oblik zavarovanj. Deloma pa je k znižanju prispevala tudi konkurenca podružnic zavarovalnic s sedežem v drugih državah članicah, ki delujejo na slovenskem trgu, vendar njihova premija ni zajeta v pričujočem poročilu.

Za pokojninske družbe in zavarovalnice, ki izvajajo prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje, je bilo leto 2011 prelomno. Minilo je namreč deset let od sklenitve prvih polic dodatnega pokojninskega zavarovanja. Prvi zavarovanci so tako pridobili pravico do pokojninskih rent ter do dviga sredstev, zbranih na njihovih računih. Poslabšanje gospodarskega položaja je povzročilo, da se je več zavarovancev, kot je bilo prvotno predvideno, odločilo za dvig zbranih sredstev. Posledično so se zbrana sredstva iz naslova dodatnega pokojninske-

ga zavarovanja pri pokojninskih družbah znižala. Tako se je jasno pokazalo, da ni bil dosežen namen, ki ga je uvedba tovrstnega zavarovanja želela doseči, tj. zagotovitev dodatnih sredstev za udobno starost. Pri oblikovanju nove pokojninske zakonodaje bo tako treba več pozornosti nameniti ukrepom, ki bodo spodbujali zavarovance, da zbranih sredstev ne bodo dvigovali pred upokojitvijo; tako da bodo po upokojitvi poleg pokojnine iz obveznega zavarovanja iz naslova dodatnega pokojninskega zavarovanja pridobili zadostna sredstva, ki jim bodo zagotavljala udobno življenje.

Konec leta 2011 je vrednost vseh naložb zavarovalnic znašala 5.229,5 milijona evrov, pozavarovalnic 528,3 milijona evrov in pokojninskih družb 669,6 milijona evrov. V letu 2011 na kapitalskih trgih še vedno ni bilo stabilne rasti, indeksi vrednostnih papirjev so v drugem, še bolj pa v tretjem trimesečju izrazito padli. Trend evropskih in ameriških delnic se je hitro obrnil v pozitivno smer, česar pa za slovenske delnice ne moremo trditi. Obvezniški trg, ki je v preteklosti veljal za netveganega, se je v letu 2011 izkazal za precej tveganega. Pri tem so se kot tvegane naložbe izkazale predvsem naložbe v državne vrednostne papirje, pri katerih izstopajo državne obveznice držav s proračunskimi težavami (Grčije, Portugalske, Irske, Italije in Španije). Treba je poudariti, da je obseg obveznic navedenih držav omejen, tako da morebitni stečaj teh držav ne bi resno ogrozil pravic zavarovancev. Na drugi strani pa so zavarovalnice precej izpostavljene do obveznic Republike Slovenije, katerih tveganje se zaradi hitre rasti zadolževanja, nizke gospodarski rasti in padanja bonitetne ocene države vse bolj povečuje. Precej tveganja za slovenske zavarovalnice predstavlja tudi bančni sektor, zaradi katerega so zavarovalnice v veliki meri izpostavljene preko bančnih obveznic in delnic slovenskih bank, ki so v preteklem letu zabeležile visok padec vrednosti delnic, kar je povzročilo za zavarovalnice precejšnje slabitve naložb.

Nekaj tveganja za slovenske zavarovalnice izhaja tudi iz poslovanja odvisnih družb s sedežem zunaj Evropske unije, vendar so se je v zadnjih letih izboljšali upravljanje in tudi poslovni rezultati.

Kljub vsem tveganjem, s katerimi se srečujejo pri svojem poslovanju, se je obseg kapitala, s katerim razpolagajo zavarovalnice, pozavarovalnice in pokojninske družbe, v letu 2011 povečal.

Tako kot v preteklih letih so tudi v letu 2011 zavarovalnice veliko pozornost posvetile pripravi na novo ureditev iz direktive Solventnost 2. Prehod na Solventnost 2 oziroma njena dejanska implementacija je zelo velik projekt, na katerega se zavarovalnice že pospešeno pripravljajo, čeprav se datum uveljavitve nove direktive vse bolj odmika.

Na podlagi navedenega lahko zaključimo, da je slovensko zavarovalništvo finančno stabilno, pred njim pa je še veliko novih izzivov. K relativnemu uspehu so kljub težkim razmeram v finančnem sektorju med drugim prispevali zrelost dejavnosti, vključno z visoko stopnjo zavedanja pomena obvladovanja tveganj, disciplina v poslovanju, natančni predpisi in ne nazadnje dosleden nadzor. V prihodnosti bo gotovo največji izziv predstavljala implementacija Solventnosti 2, Agencija za zavarovalni nadzor pa bo morala posebno pozornost posvetiti nadzoru nad zavarovalnimi skupinami in finančnimi konglomerati. Za zavarovalništvo kot celoto pa bosta velik izziv predstavljala tudi pokojninska in zdravstvena reforma.

Sergej Simoniti, direktor

Ljubljana, 22. junija 2012

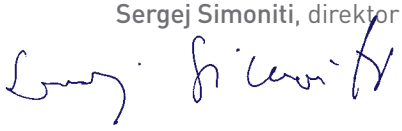

I. POROČILO O STANJU NA PODROČJU ZAVAROVALNIŠTVA ZA LETO 2011

V poročilu o stanju na področju zavarovalništva za leto 2011 so zajeti podatki tistih subjektov zavarovalniškega sektorja, ki jih nadzoruje Agencija za zavarovalni nadzor (v nadaljevanju: Agencija). Poročilo temelji na podatkih in informacijah, dostopnih do začetka junija 2012.

VSEBINA

1. UVOD 8

2. ZAKONODAJNI OKVIR 9
2.1. Zakon o zavarovalništvu (ZZavar) in podzakonski predpisi, ki izhajajo iz Zakona o zavarovalništvu 9
2.2. Zakon o obveznih zavarovanjih v prometu (ZOZP) 9
2.3. Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ) 10
2.4. Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-1) 10
2.5. Zakon o finančnih konglomeratih (ZFK) 10
2.6. Zakon o prvem pokojninskem skladu RS in preoblikovanju pooblaščenih investicijskih družb (ZPSPID) 11
2.7. Zakon o preoblikovanju Kapitalske družbe pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter o naložbeni politiki Kapitalske družbe pokojninskega in invalidskega zavarovanja in Slovenske odškodninske družbe (ZPKDPIZ) 11

3. ZAVAROVALNICE 12
3.1. Struktura slovenskega zavarovalnega trga 12
3.1.1. Struktura zavarovalnega trga glede na vrste in osnovne oblike zavarovanj 12
3.1.2. Struktura zavarovalnega trga glede na deleže zavarovalnic 16
3.2. Pozavarovanje 18
3.3. Zavarovalnice iz držav članic EU, ki v Sloveniji neposredno opravljajo zavarovalne posle, in primerjava z drugimi državami 20
3.4. Izidi poslovanja 22
3.4.1. Izidi poslovanja zavarovalnic 23
3.4.2. Izidi poslovanja pozavarovalnic 26
3.5. Bilance stanja 27
3.5.1. Bilance stanja zavarovalnic 27
3.5.2. Bilance stanja pozavarovalnic 30
3.6. Kazalci poslovanja 32
3.7. Zavarovalno-tehnične rezervacije 33
3.8. Naložbe kritnega premoženja in kritnih skladov 35
3.9. Kapitalska ustreznost 41

4. POKOJNINSKE DRUŽBE 43
4.1. Struktura zavarovalnega trga glede na deleže pokojninskih družb 43
4.2. Poslovanje pokojninskih družb 44
4.3. Bilance stanja 45
4.4. Kazalci poslovanja 46
4.5. Matematične rezervacije oziroma Obveznosti iz finančnih pogodb 47
4.6. Naložbe 47
4.7. Kapitalska ustreznost 49

5. DRUGE DRUŽBE, KI SE UKVARJAJO Z ZAVAROVALNIMI POSLI 50

6. SKLEP 52

1. UVOD

Konec leta 2011 so na slovenskem zavarovalnem trgu poslovali naslednji subjekti, ki jih nadzoruje Agencija: osemnajst zavarovalnic (šestnajst zavarovalnic in dve pozavarovalnici), tri pokojninske družbe, Jedrski pool in v okviru Slovenskega zavarovalnega združenja Škodni sklad in Odškodninski urad. Poleg navedenih subjektov Agencija nadzira tudi Prvi pokojninski sklad RS in njegov kritni sklad, ki ga je do ustanovitve Modre zavarovalnice, d. d., upravljala Kapitalska družba, d. d. Modra zavarovalnica, d. d., je bila ustanovljena s postopkom izčlenitve iz Kapitalske družbe, d. d., poslovati je začela oktobra 2011. Z ustanovitvijo je prevzela v upravljanje Zaprti vzajemni pokojninski sklad za javne uslužbence, Kapitalski vzajemni pokojninski sklad, Prvi pokojninski sklad RS in njegov kritni sklad.

Poleg omenjenih subjektov so v preteklem letu na slovenskem zavarovalniškem trgu delovale še tri podružnice tujih zavarovalnic ter 610 tujih zavarovalnic, ki so zavarovalne posle opravljale neposredno, pri čemer navedene osebe v poročilu niso zajete.

Večina zavarovalnic opravlja posle premoženjskega in življenjskega zavarovanja. Štiri zavarovalnice so specializirane za premoženjska zavarovanja, od njih ena za prostovoljna zdravstvena zavarovanja in ena za prostovoljna zdravstvena in nezgodna zavarovanja. Dve zavarovalnici sta specializirani za sklepanje življenjskih zavarovanj, dve zavarovalnici sklepata življenjska zavarovanja in zavarovanja iz zavarovalne vrste nezgodnih zavarovanj, ena zavarovalnica pa sklepa življenjska zavarovanja, zavarovanja iz zavarovalne vrste nezgodnih zavarovanj in zavarovanja iz zavarovalne vrste zdravstvenih zavarovanj. Pokojninske družbe ne smejo opravljati nobene druge dejavnosti, razen dejavnosti prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja.

Na slovenskem zavarovalnem trgu so v letu 2011 delovale tri zavarovalniške skupine. Prvo skupino sestavljajo nadrejena družba Zavarovalnica Triglav, d. d., in podrejene družbe Pozavarovalnica Triglav Re, d. d., Triglav zdravstvena zavarovalnica, d. d., in Skupna pokojninska družba. Drugi skupini je nadrejena Pozavarovalnica Sava, d. d., ki obvladuje Zavarovalnico Tilia, d. d., ter je udeležena v Zavarovalnici Maribor, d. d., in pokojninski družbi Moja naložba, d. d. Tretjo zavarovalniško skupino pa predstavlja Prva osebna zavarovalnica, ki ji je nadrejena družba Prva Group, d. d.

2. ZAKONODAJNI OKVIR

Zakoni, posebej pomembni za poslovanje zavarovalnic oziroma pokojninskih družb, so: Zakon o zavarovalništvu (ZZavar), ki ureja poslovanje zavarovalnic; Zakon o obveznih zavarovanjih v prometu (ZOZP), ki med drugim ureja obvezno zavarovanje avtomobilske odgovornosti oziroma zavarovanje lastnika motornega vozila proti odgovornosti za škodo, povzročeno tretjim osebam; Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ), ki zavarovalnicam omogoča izvajanje dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja; Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-1), ki ureja tudi področje prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja, in Zakon o finančnih konglomeratih (ZFK), ki ureja dopolnilni nadzor oseb iz finančnega sektorja, kadar so te del finančnega konglomerata. Področje poslovanja Prvega pokojninskega sklada pa ureja Zakon o prvem pokojninskem skladu RS in preoblikovanju pooblaščenih investicijskih družb (ZPSPID).

2.1. Zakon o zavarovalništvu (ZZavar) in podzakonski predpisi, ki izhajajo iz Zakona o zavarovalništvu

Zakon o zavarovalništvu je osnovni zakon, ki ureja vprašanja v zvezi z ustanavljanjem, poslovanjem, nadzorom in prenehanjem zavarovalnic. Le-ta zavarovalnicam kot pomembni skupini nedenarnih finančnih institucij prinaša posebna pravila, poleg tega pa morajo zavarovalnice kot gospodarske družbe poslovati tudi v okviru zakonodaje, ki se uporablja za poslovanje gospodarskih družb na splošno.

Zakon o zavarovalništvu je bil sprejet 27. januarja 2000 ter spremenjen oziroma dopolnjen s pomembnejšimi oziroma obsežnejšimi spremembami v letih 2002, 2004, 2006 (Ur. l. RS, št. 109/06 - uradno prečiščeno besedilo) (ZZavar-UPB2), 2007 (Ur. l. RS, št. 9/07 in 102/07), 2008 (Ur. l. RS, št. 69/08), 2009 (Ur. l. RS, št. 19/09, 49/09 in 83/09) in 2010 (Ur. l. RS, št. 78/10).

V skladu z Zakonom o zavarovalništvu je Agencija pooblaščena za sprejem podzakonskih predpisov na področju zavarovalništva. Na podlagi te določbe Agencija pripravlja in sprejema podzakonske predpise. Po vsebini lahko podzakonske predpise razdelimo v štiri glavne podskupine:

Prvo podskupino sestavljajo podzakonski predpisi, ki določajo zelo natančna pravila za izpolnjevanje standardov glede previdnostnega poslovanja. Opredeljujejo podrobnejša pravila za izračun minimalnega kapitala zavarovalnic, vrste in lastnosti kritnega premoženja, podrobnejša pravila in minimalne standarde za izračun zavarovalno-tehničnih rezervacij, vrednotenje postavk sredstev in obveznosti zavarovalnice, način izračuna likvidnostnih količnikov, zahteve glede izračuna prilagojenih kapitalskih zahtev za nadrejene zavarovalnice ter metodologijo za izračun lastnih deležev zavarovalnice v tabelah maksimalnega kritja.

Druga podskupina podzakonskih predpisov določa podrobna pravila za poročanje. Pogostost poročanja je odvisna od vrste poročila. Zavarovalnica mora vsako četrtletje izračunavati, spremljati in poročati Agenciji o višini kapitala, izpolnjevanju kapitalskih zahtev, kapitalski ustreznosti, višini zavarovalno-tehničnih rezervacij, vrednosti, vrsti in razpršenosti kritnega premoženja in naložb, ki niso financirane iz zavarovalno-tehničnih rezervacij, zavarovalno statističnih podatkih, bilančnih in poslovnoizidnih podatkih.

Podzakonski predpisi, ki določajo pogoje za pridobitev in preizkus strokovnih znanj, potrebnih za opravljanje nalog pooblaščenega aktuarja, sestavljajo tretjo podskupino.

Četrto podskupino pa sestavljajo podzakonski predpisi, ki določajo podrobnejše pogoje za pridobitev in preizkus strokovnih znanj, ki so potrebna za pridobitev dovoljenja za opravljanje poslov zavarovalnih zastopnikov oziroma posrednikov.

2.2. Zakon o obveznih zavarovanjih v prometu (ZOZP)

Zakon o obveznih zavarovanjih v prometu (Ur. l. RS, št. 110/06 - uradno prečiščeno besedilo) (ZOZP-UPB2) ureja naslednja obvezna zavarovanja v prometu: zavarovanje potnikov v javnem prometu (razen potnikov v zračnem prometu) proti posledicam nesreče, zavarovanje avtomobilske odgovornosti oziroma zavarovanje

lastnika vozila, zavarovanje lastnika čolna in zavarovanje lastnika zrakoplova proti odgovornosti za škodo, povzročeno tretjim osebam ter zavarovanje lastnika zrakoplova proti odgovornosti za škodo, povzročeno potnikom, prtljagi in tovoru. Obvezno zavarovanje avtomobilske odgovornosti je v EU urejeno s posebnim sklopom direktiv, ki jim sledi tudi slovenski ZOZP. Zakon o obveznih zavarovanjih v prometu je bil sprejet 26. 10. 1994 ter spremenjen oziroma dopolnjen v letih 2006 (Ur. l. RS, št. 30/06; ZOZP-C) in 2007 (Ur. l. RS, št. 52/07; ZOZP-D).

2.3. Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ)

V Sloveniji je v zadnjih letih vedno aktualnejše vprašanje, koliko javnih in koliko zasebnih sredstev naj bo namenjenih zdravstvu. Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Ur. l. RS, št. 72/06 - uradno prečiščeno besedilo) (ZZVZZ-UPB3) je bil sprejet 23. 6. 2006 ter spremenjen in dopolnjen v letih 2006 (Ur. l. RS, št. 38/06; ZZVZZ-I), 2007 (Ur. l. RS, št. 91/07) (ZZVZZ-J) in 2008 (Ur. l. RS, št. 76/08) (ZZVZZ-K). Zakon ureja področje zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja, obseg pravic in obveznosti zavarovancev ter določa nosilce družbene skrbi za zdravje in njihove naloge, ureja odnose med izvajalcem obveznega zdravstvenega zavarovanja, izvajalci zdravstvenih storitev in zavarovanci.

Zdravstveno zavarovanje je obvezno in prostovoljno. Nosilec obveznega zdravstvenega zavarovanja je Zavod za zdravstveno zavarovanje Republike Slovenije, prostovoljno zdravstveno zavarovanje pa izvajajo zavarovalnice, ki imajo za to ustrezno dovoljenje. ZZVZZ omogoča zavarovalnicam izvajanje štirih tipov prostovoljnih zdravstvenih zavarovanj, in sicer dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja, nadomestnega zdravstvenega zavarovanja, dodatnega zdravstvenega zavarovanja in vzporednega zdravstvenega zavarovanja.

2.4. Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-1)

Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Ur. l. RS, št. 109/06 - uradno prečiščeno besedilo (ZPIZ-1-UPB4)) ureja sistem obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja na podlagi medgeneracijske solidarnosti ter dodatno pokojninsko in invalidsko zavarovanje oseb, ki so vključene v obvezno zavarovanje. Nosilec obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja je Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije. Zakon pri dodatnem pokojninskem in invalidskem zavarovanju ureja obvezno dodatno zavarovanje, ki ga izvaja sklad obveznega dodatnega zavarovanja, ki ga upravlja Kapitalska družba pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Poleg tega pa je ZPIZ-1 leta 2000 uvedel tudi prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje z davčnimi spodbudami. Prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje predstavlja zbiranje denarnih sredstev na osebnih računih zavarovancev, da se jim ob dopolnitvi določene starosti ali v drugih primerih, določenih v pokojninskem načrtu (pravica do dodatne invalidske pokojnine, pravica do dodatne družinske pokojnine), zagotovijo dodatne pokojnine ali druge pravice. Izvajalci pokojninskih načrtov so lahko pokojninski skladi ali zavarovalnice, ki imajo dovoljenje za opravljanje poslov življenjskega zavarovanja po Zakonu o zavarovalništvu. Pokojninski sklad se lahko ustanovi kot vzajemni pokojninski sklad ali kot pokojninska družba. Ta zakon ima velik pomen tudi za zavarovalnice, saj se na njegovi podlagi lahko pojavljajo v vlogi izvajalk pokojninskih načrtov, v vlogi ustanoviteljic odprtih in zaprtih vzajemnih pokojninskih skladov in v vlogi upravljavk premoženja vzajemnih pokojninskih skladov.

Zakon pokojninskem in invalidskem zavarovanju je bil sprejet 10. 12. 1999 ter spremenjen in dopolnjen v letu 2006 (Ur. l. RS, št. 69/06) (ZPIZ-1G).

2.5. Zakon o finančnih konglomeratih (ZFK)

V letu 2006 je bil sprejet Zakon o finančnih konglomeratih (Ur. l. RS, št. 43/06), ki je v slovensko zakonodajo implementiral Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 2002/87/ES z dne 16. 12. 2002 o dopolnilnem nadzoru kreditnih institucij, zavarovalnic in investicijskih družb v finančnem konglomeratu (UL L št. 35, 11. 2. 2003) ter uredil nadzor nad nadzorovanimi osebami iz finančnega sektorja (banke, zavarovalnice, pokojninske družbe, borznoposredniške družbe, družbe za upravljanje), kadar so le-te del finančnega konglomerata. Konec leta 2011 je bil sprejet Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o finančnih konglomeratih (ZFK-A) (Ur. l. RS, št. 87/11), katerega namen je bil v slovenski pravni red delno prenesti Direktivo 2010/78/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. novembra 2010 o spremembi direktiv 98/26/

ES, 2002/87/ES, 2003/6/ES, 2003/41/ES, 2003/71/ES, 2004/39/ES, 2004/109/ES, 2005/60/ES, 2006/48/ES, 2006/49/ES in 2009/65/ES glede pristojnosti Evropskih nadzornih organov za bančništvo (ESA), za zavarovanja in poklicne pokojnine (EIOPA) ter za vrednostne papirje in trge (ESMA) v delu, ki se nanaša na spremembo Direktive 2002/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2002 o dopolnilnem nadzoru kreditnih institucij, zavarovalnic in investicijskih družb v finančnem konglomeratu, ki spreminja direktive Sveta 73/239/EGS, 79/267/EGS, 92/49/EGS, 92/96/EGS, 93/6/EGS in 93/22/EGS ter direktivi 98/78/ES in 2000/12/ES Evropskega parlamenta in Sveta. Najpomembnejše načelo novega zakona je izboljšanje sodelovanja med nacionalnimi nadzornimi organi in organi Evropske unije.

V letu 2007 so bili na podlagi ZFK sprejeti štirje podzakonski akti oziroma pravilniki, in sicer: Pravilnik za izračun dopolnilnih kapitalskih zahtev nadzorovanih oseb in za izračun prilagojenih kapitalskih zahtev nenadzorovanih oseb v finančnem konglomeratu (Ur. l. RS, št. 8/07), Pravilnik o pomembnejših koncentracijah tveganj nadzorovanih oseb v finančnem konglomeratu (Ur. l. RS, št. 32/07), Pravilnik o pomembnih poslih nadzorovanih oseb v finančnem konglomeratu (Ur. l. RS, št. 36/07) in Pravilnik o registru finančnih konglomeratov (Ur. l. RS, št. 45/07).

Na trgu sta v skladu z določbami ZFK trenutno poznana dva finančna konglomerata.

2.6. Zakon o prvem pokojninskem skladu RS in preoblikovanju pooblaščenih investicijskih družb (ZPSPID)

V letu 1999 je bil sprejet Zakon o prvem pokojninskem skladu RS in preoblikovanju pooblaščenih investicijskih družb (Ur. l. RS, št. 50/99) ter spremenjen in dopolnjen v letu 2005 (Ur. l. RS, št. 26/05 - uradno prečiščeno besedilo - v nadaljevanju: ZPSPID). S tem zakonom se je oblikoval Prvi pokojninski sklad kot ločeno premoženje, nastalo z zamenjavo lastniških certifikatov pooblaščenih investicijskih družb, ki so se po ZPSPID prenesli na Prvi pokojninski sklad.

V skladu z ZPSPID je bilo določeno, da Prvi pokojninski sklad v svojem imenu in za račun zavarovancev ter ločeno od drugega premoženja upravlja Kapitalski sklad, da bi zagotovil kritje za izpolnitev obveznosti iz zavarovalnih polic dodatnega pokojninskega zavarovanja po tem zakonu.

2.7. Zakon o preoblikovanju Kapitalske družbe pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter o naložbeni politiki Kapitalske družbe pokojninskega in invalidskega zavarovanja in Slovenske odškodninske družbe (ZPKDPIZ)

Zakon o preoblikovanju Kapitalske družbe pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter o naložbeni politiki Kapitalske družbe pokojninskega in invalidskega zavarovanja in Slovenske odškodninske družbe (v nadaljevanju: ZPKDPIZ) je bil sprejet 28. 9. 2010 (Ur. l. RS, št. 79/10) in spremenjen v letu 2011 (Ur. l. RS, št. 26/11).

ZPKDPIZ ureja preoblikovanje Kapitalske družbe pokojninskega in invalidskega zavarovanja, d. d., ustanovljene na podlagi zakona, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje, in ureditev pravnega subjekta, nastalega na podlagi preoblikovanja.

3. ZAVAROVALNICE

3.1. Struktura slovenskega zavarovalnega trga

3.1.1. Struktura zavarovalnega trga glede na vrste in osnovne oblike zavarovanj

Zavarovalnice so v letu 2011 skupaj obračunale 1.959,1 mio EUR kosmate premije, od tega je bilo obračunanih 1.018,4 mio EUR oziroma 52,0 odstotka v skupini premoženjskih (brez prostovoljnih zdravstvenih zavarovanj), 512,2 mio EUR oziroma 26,1 odstotka v skupini življenjskih in 428,5 mio EUR oziroma 21,9 odstotka v vrsti prostovoljnih zdravstvenih zavarovanj.

V skupnem znesku je bil obseg poslovanja, izražen z obračunano kosmato premijo, ki so ga zavarovalnice izkazale za leto 2011, le za 10,6 mio EUR oziroma 0,5 odstotka višji kot v letu 2010. Ob upoštevanju povprečne letne stopnje rasti cen življenjskih potrebščin, merjeno s harmoniziranim indeksom cen življenjskih potrebščin (HICP), ki se je v letu 2011 dvignila za 2,1 odstotka, pa se je obračunana zavarovalna premija realno znižala za 1,6 odstotka. V bruto domačem proizvodu (BDP) za leto 2011 je delež zbrane zavarovalne premije predstavljal 5,5 odstotka, kar je enako kot v letu 2010.

V obračunani kosmati zavarovalni premiji je zajet tudi znesek, ki ga zavarovalnice oddajo v pozavarovanje oziroma sozavarovanje. V letu 2011 so zavarovalnice oddale v pozavarovanje 207 mio EUR oziroma 10,6 odstotka obračunane kosmate premije, v sozavarovanje pa so oddale 3,4 mio EUR oziroma 0,2 odstotka obračunane kosmate premije.

Obračunana kosmata premija je bila v letu 2011 tako v skupini premoženjskih kot življenjskih zavarovanj nižja kot pred letom, le v skupini prostovoljnih zdravstvenih zavarovanj je bila višja kot v letu 2010. Obračunana kosmata premija se je v skupini premoženjskih zavarovanj v primerjavi s predhodnim letom znižala za 0,4 odstotka, v skupini življenjskih zavarovanj se je znižala za 0,7 odstotka, v skupini prostovoljnih zdravstvenih zavarovanj pa se je zvišala za 4,6 odstotka (v letu 2010 je upadla).

Delež obračunane premije premoženjskih zavarovanj v skupni premiji se je v letu 2011 v primerjavi z letom 2010 znižal za 0,5 in življenjskih zavarovanj za 0,4 odstotne točke, medtem ko se je delež obračunane premije prostovoljnih zdravstvenih zavarovanj v skupni premiji povečal za 0,9 odstotne točke.

Slika 1:
Gibanje obračunane kosmate zavarovalne premije zavarovalnic po osnovnih oblikah zavarovanj po tekočih cenah, 2009-2011 (vsi zneski so v mio EUR)

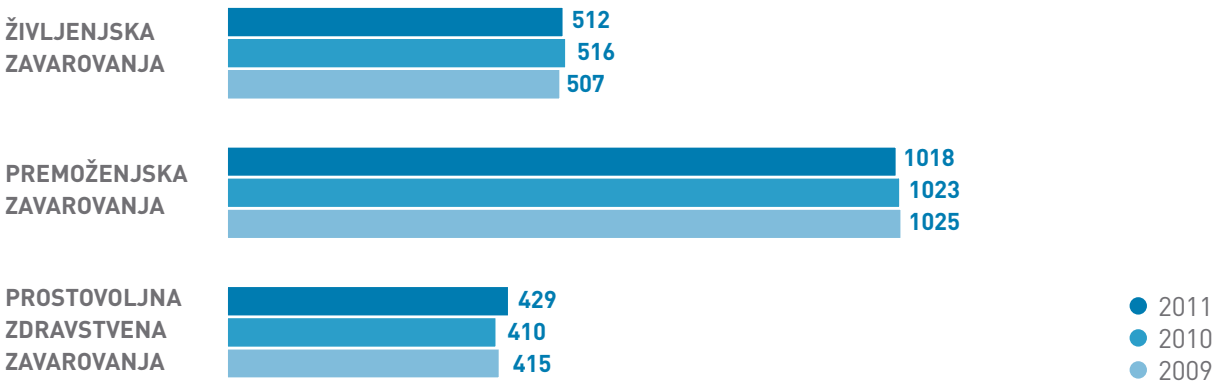

Vir: Obrazca St - 23 in 50.

Zgornja slika kaže gibanje obračunane kosmate zavarovalne premije za zadnja tri leta po osnovnih oblikah zavarovanj. Zavarovalnice so do vključno leta 2008 izkazovale nepretrgano povečevanje rasti premije, v letu 2009 so beležile upad obračunane kosmate premije pri življenjskem zavarovanju (v preteklih letih so izkazovale visok porast). V letu 2010 se je premija pri življenjskem zavarovanju v primerjavi s predhodnim letom ponovno nekoliko povečala, upadla pa je premija pri premoženjskih in prostovoljnih zdravstvenih zavarovanjih. V letu 2011 se je premija pri premoženjskem zavarovanju še naprej zniževala, pri življenjskem

zavarovanju je po rahlem zvišanju premije v letu 2010 le-ta v letu 2011 spet nekoliko padla, ponovno pa se je zvišala premija pri prostovoljnih zdravstvenih zavarovanjih.

Primerjava obračunane kosmate zavarovalne premije po posameznih vrstah **premoženjskih zavarovanj** kaže, da so zavarovalnice kar 86,3 odstotka premije premoženjskih zavarovanj dosegle v petih zavarovalnih vrstah, in sicer: zavarovanje odgovornosti pri uporabi motornih vozil, zavarovanje kopenskih motornih vozil, drugo škodno zavarovanje, nezgodno zavarovanje ter zavarovanje požara in elementarnih nesreč. Od teh so v obravnavanem obdobju malenkostno porasli deleži v zavarovalni vrsti zavarovanje kopenskih motornih vozil (za 0,1 odstotne točke), drugo škodno zavarovanje (za 0,6 odstotne točke, rast premije v primerjavi s predhodnim letom je bila 4,3-odstotna) ter zavarovanje požara in elementarnih nesreč (za 0,4 odstotne točke, rast premije v primerjavi s predhodnim letom je bila 4,1-odstotna). Deleža ostalih dveh pomembnejših zavarovalnih vrst sta nižja kot pred letom, in sicer se je delež zavarovanja odgovornosti pri uporabi motornih vozil znižal za 1,8 odstotne točke (premija za to vrsto zavarovanja je bila za 6,4 odstotka nižja kot pred letom) in delež nezgodnega zavarovanja za 0,3 odstotne točke (premija se je v primerjavi s predhodnim letom znižala za 3,3 odstotka). Na padec premije nezgodnega zavarovanja sta vplivala naraščajoča brezposelnost in slab položaj slovenskega gospodarstva.

Medtem ko so v prejšnjih letih zavarovalnice z avtomobilskimi zavarovanji dosegale skoraj 55 odstotkov celotne zavarovalne premije premoženjskih zavarovanj, je ta delež v letu 2011 padel pod 53 odstotkov. Na znižanje vplivata predvsem povečana konkurenca na trgu avtomobilskih zavarovanj in zniževanje premije pri zavarovanju odgovornosti pri uporabi motornih vozil v zadnjih letih. Glede na obračunano zavarovalno premijo sta pomembni tudi zavarovalni vrsti drugo škodno zavarovanje, ki v premiji premoženjskih zavarovanj predstavlja 13,7 odstotka (13,1 odstotka v letu 2010) in nezgodno zavarovanje, ki predstavlja 10,2 odstotka (10,5 odstotka v letu 2010), sledi pa zavarovanje požara in elementarnih nesreč z 9,6 odstotka (9,2 odstotka v letu 2010) celotne premije premoženjskih zavarovanj.

Po rasti obračunane kosmate zavarovalne premije je med premoženjskimi zavarovanji najbolj izstopala zavarovalna vrsta zavarovanje tirnih vozil (594-odstotna rast), sledi zavarovanje pomoči (45,6-odstotna rast) in kavcijskih zavarovanj (10,3-odstotna rast), vendar te tri vrste po obsegu zavarovalne premije ne predstavljajo pomembnega deleža v premiji premoženjskih zavarovanj (2,1-odstotni delež).

Slika 2:
Obračunana kosmata zavarovalna premija po zavarovalnih vrstah premoženjskih zavarovanj, razen zdravstvenih zavarovanj, po tekočih cenah, 2009-2011 (vsi zneski so v mio EUR)

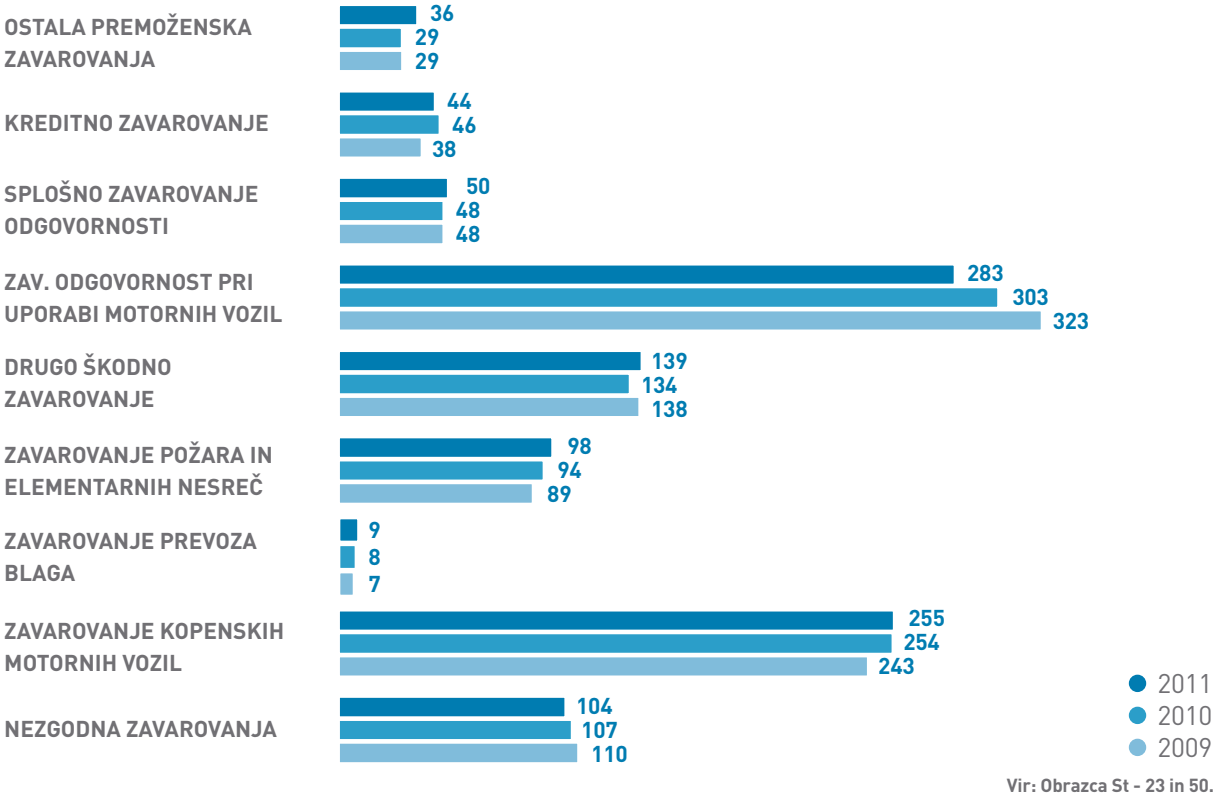

Vir: Obrazca St - 23 in 50.

Tabela 1:
Primerjava obračunanih kosmatih zavarovalnih premij in zneskov škod po pomembnejših zavarovalnih vrstah, 2010, 2011 (vsi zneski so v mio EUR)

	2010			2011		
Zavarovalna vrsta	Obračunane kosmate zav. premije (1)	Obračunani kosmati zneski škod* (2)	Škodni rezultat (2/1)	Obračunane kosmate zav. premije (1)	Obračunani kosmati zneski škod* (2)	Škodni rezultat (2/1)
Nezgodna zavarovanja	107,0	39,9	0,37	103,6	37,7	0,36
Zavarovanje kopenskih motornih vozil	254,4	195,2	0,77	254,7	178,9	0,70
Zavarovanje prevoza blaga	7,8	2,2	0,28	8,5	2,8	0,33
Zavarovanje požara in elementarnih nesreč	94,1	51,6	0,55	98,0	39,2	0,40
Drugo škodno zavarovanje	133,6	82,3	0,62	139,4	72,0	0,52
Zav. odgovornosti pri uporabi motornih vozil	302,9	168,6	0,56	283,5	155,2	0,55
Splošno zavarovanje odgovornosti	48,0	26,5	0,55	49,8	27,0	0,54
Kreditno zavarovanje	46,2	44,1	0,95	44,4	38,1	0,86
Ostala premoženjska zavarovanja	28,8	17,3	0,60	36,5	15,7	0,43
SKUPAJ	**1.022,8**	**627,7**	**0,61**	**1.018,4**	**566,6**	**0,55**
Prostovoljna zdravstvena zavarovanja	409,7	365,6	0,89	428,5	375,4	0,88
Življenjska zavarovanja	516,0	212,8	0,41	512,2	287,8	0,59
VSE SKUPAJ	**1.948,5**	**1.206,1**	**0,62**	**1.959,1**	**1.229,8**	**0,64**

* Ne vsebuje cenilnih stroškov.
Vir: Obrazca St - 23 in 27.

Tabela 1 prikazuje kosmate obračunane zavarovalne premije, kosmate obračunane zneske škod in škodni rezultat oziroma delež kosmatih obračunanih zneskov škod v kosmatih obračunanih premijah življenjskih, zdravstvenih ter premoženjskih zavarovanj. Primerjava kosmatih zavarovalnih premij in zneskov škod nam kaže, da se je škodni rezultat za vsa zavarovanja skupaj v letu 2011 v primerjavi s predhodnim letom poslabšal za 0,2 odstotne točke. Izboljšanje škodnega rezultata dosega premoženjsko zavarovanje (za 6 odstotnih točk) in prostovoljno zdravstveno zavarovanje (za 1 odstotno točko), medtem ko se je le-ta pri življenjskem zavarovanju poslabšal kar za 18 odstotnih točk.

Na izboljšanje škodnega rezultata v skupini premoženjskih zavarovanj je vplivalo po eni strani predvsem manj naravnih nesreč v primerjavi s preteklima letoma, po drugi strani pa gospodarnejše izbiranje zavarovancev. Na poslabšanje škodnega rezultata v skupini življenjskih zavarovanj so vplivale razmere na finančnih trgih, povečalo se je število brezposelnih, povečala se je plačilna nesposobnost, stagnacija kupne moči ter naklonjenost k varčevanju; navedeno je vplivalo na nizko rast obračunane kosmate premije na eni strani, na drugi strani pa so se pojavili veliki pritiski na predčasno prenehanje zavarovanj. Pri prostovoljnih zdravstvenih zavarovanjih je bil zaradi dviga zavarovalne premije v vseh treh zavarovalnicah, ki izvajajo to vrsto zavarovanja, kljub relativnemu povečanju odhodkov za škode škodni rezultat za eno odstotno točko nižji kot pred letom.

Ob pregledu in primerjavi podatkov o obračunanih kosmatih zavarovalnih premijah in obračunanih kosmatih zneskih škod po posameznih pomembnejših zavarovalnih vrstah premoženjskih zavarovanj za leti 2010 in 2011 ugotavljamo, da se je v večini zavarovalnih vrst škodni rezultat v primerjavi s predhodnim letom izboljšal. Najbolj se je škodni rezultat izboljšal pri ostalih premoženjskih zavarovanjih, in sicer za 17 odstotnih točk, zavarovanju požara in elementarnih nesreč za 15 odstotnih točk, drugem škodnem zavarovanju za 10 odstotnih točk, pri kreditnem zavarovanju za 9 odstotnih točk in zavarovanju kopenskih motornih vozil za 7 odstotnih točk.

V skupini premoženjskih zavarovanj se je škodni rezultat v primerjavi s predhodnim letom poslabšal le pri zavarovanju prevoza blaga, in sicer za 5 odstotnih točk.

Slika 3:
Primerjava obračunanih kosmatih zavarovalnih premij in obračunanih kosmatih zneskov škod po zavarovalnih vrstah, 2011 (vsi zneski so v mio EUR)

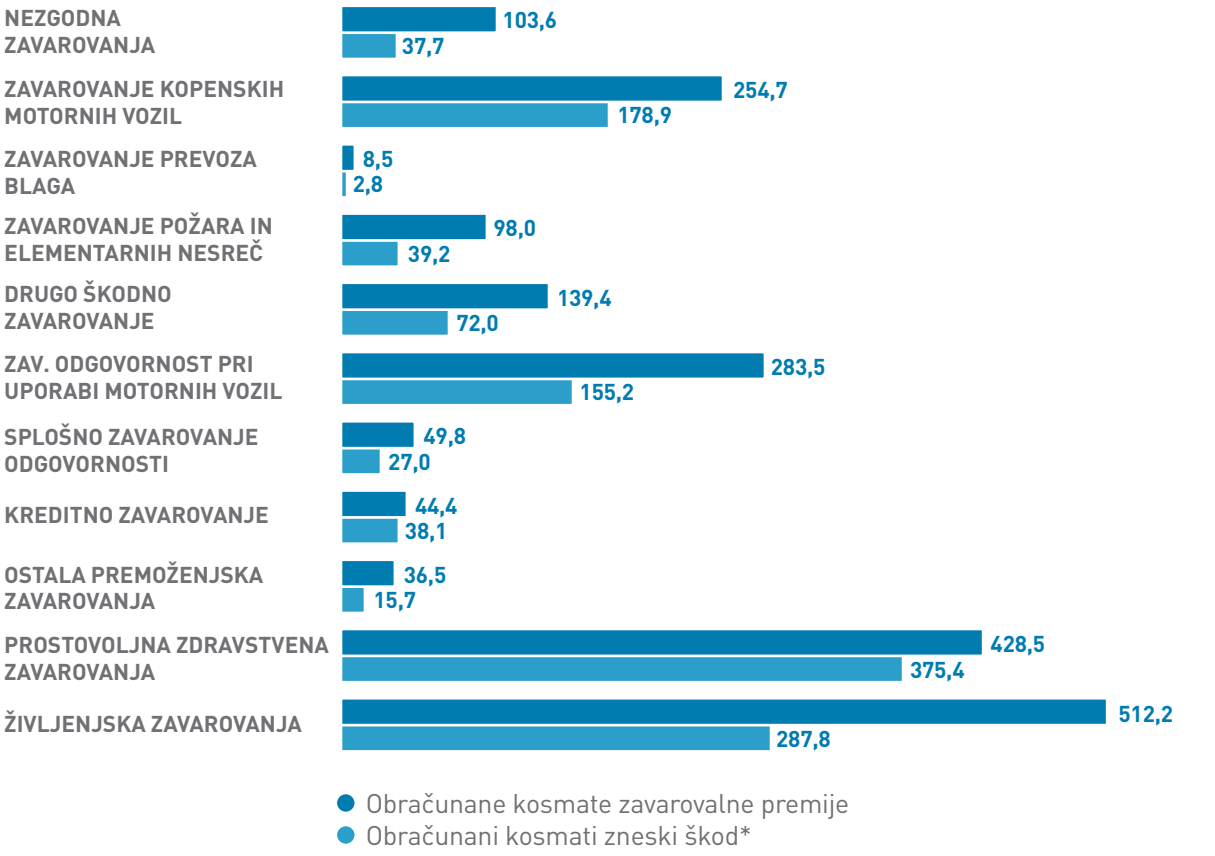

* Ne vsebuje cenilnih stroškov.
Vir: Obrazci St - 23, 27 in 50.

Tabela 2:
Primerjava kosmatih zavarovalnih premij, števila zavarovancev in zavarovalnih polic po zavarovalnih vrstah življenjskih zavarovanj, 2010, 2011 (zneski so v mio EUR)

	2010			2011		
	Število polic	Število zavarovancev	Kosmata zavarovalna premija	Število polic	Število zavarovancev	Kosmata zavarovalna premija
Življenjsko zavarovanje (razen ostalih zavarovalnih vrst iz skupine življenjskih zavarovanj)	589.183	708.676	220,4	573.720	663.492	222,3
Zavarovanje za primer poroke oz. rojstva	1.872	1.872	0,6	1.499	1.499	0,5
Življenjsko zavarovanje, vezano na enote investicijskih skladov oziroma na enote kritnega premoženja	525.707	503.779	245,6	546.262	523.273	243,2
Tontine	0	0	0	0	0	0
Zavarovanje s kapitalizacijo izplačil	84.187	84.187	49,4	83.737	83.737	46,2
Zavarovanje izpada dohodkov zaradi nezgode ali bolezni	0	0	0	0	0	0
SKUPAJ	**1.200.949**	**1.298.514**	**516,0**	**1.205.218**	**1.272.001**	**512,2**

Vir: Obrazci St - 19, 21 in 23 .

Zavarovalnice so v skupini **življenjskih zavarovanj** do leta 2008 beležile visoke poraste obračunanih kosmatih premij, predvsem izrazita je bila visoka rast pri vrsti življenjskih zavarovanj, vezanih na enote investicijskih skladov oziroma na enote kritnega premoženja. Že v letu 2008 so se začeli kazati znaki gospo-

darske krize, kar je že vplivalo na nižjo rast glede na prejšnja leta, v letu 2009 pa se je obračunana kosmata premija življenjskih zavarovanj prvič znižala, v letu 2010 je prišlo do rahlega porasta obračunane kosmate premije omenjenih zavarovanj, v letu 2011 pa so zavarovalnice pri življenjskih zavarovanjih ponovno izkazale nekoliko nižjo obračunano kosmato premijo kot v letu 2010.

Konec leta 2011 so imele zavarovalnice sklenjenih 1.205.218 polic življenjskih zavarovanj, s katerimi so zavarovale 1.272.001 zavarovanca. Število polic življenjskih zavarovanj se je v letu 2011 glede na predhodno leto povečalo za 4.269 oziroma za 0,4 odstotka, medtem ko se je število zavarovancev znižalo kar za 26.513 ali za 2 odstotka. Kosmata obračunana zavarovalna premija življenjskih zavarovanj je bila v istem obdobju za 3,8 mio EUR nižja kot pred letom, oziroma se je znižala za 0,7 odstotka. Na to so vplivale predvsem gospodarske razmere, ki so se kazale v poslabšani plačilni sposobnosti, stagnaciji kupne moči, v povečanju števila brezposelnih ter povečani naklonjenosti k varčevanju. To je povzročilo nizko rast obračunane kosmate premije in velike pritiske na predčasno prenehanje zavarovanj.

Največji delež v skupini življenjskih zavarovanj, merjen po velikosti zavarovalne premije, je tako kot v preteklih letih dosegla zavarovalna vrsta Življenjsko zavarovanje, vezano na enote investicijskih skladov oziroma na enote kritnega premoženja, ki predstavlja 47,5 odstotka celotne premije (47,6 odstotka v letu 2010) in 41,1 odstotka vseh zavarovancev (38,8 odstotka v letu 2010) zavarovalne skupine življenjskih zavarovanj. Pri omenjeni zavarovalni vrsti je v zadnjih letih opaziti znaten porast števila zavarovancev in števila zavarovalnih polic (v letu 2011 je bilo tako število zavarovancev kot tudi število polic za 3,9 odstotka višje kot v letu 2010), medtem ko rast kosmate obračunane zavarovalne premije ne izkazuje take rasti, oziroma je bila v letu 2011 celo negativna, saj je bila za en odstotek nižja kot v predhodnem letu.

Na drugem mestu po velikosti zavarovalne premije v skupini življenjskih zavarovanj je bila zavarovalna vrsta Življenjsko zavarovanje (19. točka drugega odstavka 2. člena Zakona o zavarovalništvu) s 43,4-odstotnim deležem, kar je v primerjavi z letom 2010 povečanje za 0,7 odstotne točke. Pri tej vrsti zavarovanja pa je prišlo do upadanja tako števila polic (za 15.463 ali 2,6 odstotka) kot tudi števila zavarovancev (za 45.184 ali 6,4 odstotka).

Na tretjem mestu po velikosti zavarovalne premije je bila zavarovalna vrsta Zavarovanje s kapitalizacijo izplačil, ki je dosegla 9 odstotkov (9,6 odstotka v letu 2010) celotne kosmate obračunane zavarovalne premije življenjskih zavarovanj in 6,6 odstotka (6,5 odstotka v letu 2010) vseh zavarovancev življenjskih zavarovanj.

3.1.2. Struktura zavarovalnega trga glede na deleže zavarovalnic

Kot smo omenili že v uvodu, na slovenskem zavarovalnem trgu od oktobra 2011 posluje nova zavarovalnica (Modra zavarovalnica), ki je konec leta 2011 dosegla 0,3-odstotni delež celotne obračunane kosmate premije. Večina zavarovalnic v zadnjih nekaj letih ne beleži izrazitih sprememb tržnih deležev. Edina zavarovalnica, ki iz leta v leto izkazuje razmeroma veliko upadanje tržnega deleža, je Zavarovalnica Triglav. V letu 2011 so se v primerjavi z letom 2010 najbolj povečali tržni deleži v zavarovalnicah Generali, Triglav zdravstveni zavarovalnici in Vzajemni, in sicer v vseh treh za 0,3 odstotne točke, za 0,2 odstotne točke so se povečali deleži v Adriatic Slovenici in Zavarovalnici Tilia, za 0,1 odstotne točke pa so se povečali deleži Prve osebne zavarovalnice, SID - Prve kreditne zavarovalnice in Zavarovalnice Maribor.

Največji padec tržnega deleža je v letu 2011 ponovno beležila Zavarovalnica Triglav, in sicer za 1,4 odstotne točke. Sledi KD Življenje, pri kateri se je tržni delež zmanjšal za 0,4 odstotne točke, za 0,1 odstotne točke pa se je znižal tržni delež NLB Vita. Ostale zavarovalnice (Arag, Ergo, Grawe in Merkur zavarovalnica) so v letu 2011 obdržale enake tržne deleže kot v letu 2010.

Kljub temu da tržni delež Zavarovalnice Triglav, izražen v obračunani kosmati premiji, v zadnjih letih pada, ima na slovenskem zavarovalnem trgu še vedno največji delež (35,6 odstotka). Drugo mesto zaseda Adriatic Slovenica (13,6 odstotka), tretje pa Zavarovalnica Maribor (13,5 odstotka). Na četrtem mestu ostaja Vzajemna z 12,6-odstotnim tržnim deležem. Omenjene štiri največje zavarovalnice so v letu 2011 skupaj dosegle 75,3-odstotni delež zavarovalnega trga. Iz strukture zavarovalnega trga, izraženega z obračunano kosmato premijo, vidimo, da je slovenski zavarovalniški trg dokaj koncentriran, saj štiri največje zavarovalnice obvladujejo dobrih 75 odstotkov vsega trga, kar je za 0,8 odstotne točke manj kot v primerjalnem letu.

Tabela 3:
Obračunane kosmate premije in tržni deleži zavarovalnic, 2011 (vsi zneski so v mio EUR)

	2011							
Naziv	**Premož. zav.**	**%**	**Zdrav. zav.**	**%**	**Življ. Zav.**	**%**	**Skupaj**	**%**
Adriatic Slovenica, zavarovalna družba, d. d.	152,8	15,0	100,2	23,4	12,7	2,5	265,7	13,6
Arag zavarovanje pravne zaščite, d. d.	2,2	0,2	/	/	/		2,2	0,1
ERGO Zavarovalnica, d. d.	/	/	/	/	3,5	0,7	3,5	0,2
Generali, zavarovalnica, d. d.	66,6	6,5	/	/	19,6	3,8	86,2	4,4
Grawe, zavarovalnica, d. d.	12,7	1,3	/	/	21,6	4,2	34,3	1,8
KD Življenje, zavarovalnica, d. d.	/	/	/	/	62,6	12,2	62,6	3,2
Merkur zavarovalnica, d. d.	7,1	0,7	0,1	0,0	40,3	7,9	47,5	2,4
Modra zavarovalnica, d. d.	/	/	/	/	5,7	1,1	5,7	0,3
NLB Vita, d. d.	1,7	0,2	/	/	30,1	5,9	31,8	1,6
Prva osebna zavarovalnica, d. d.	0,3	0,0	0,0	0,0	29,4	5,7	29,7	1,5
SID - Prva kreditna zavarovalnica d. d.	21,1	2,0	/	/	/	/	21,1	1,1
Triglav, zdravstvena zavarovalnica, d. d.	0,2	0,0	80,0	18,7	/	/	80,2	4,1
Zavarovalnica Maribor, d. d.	188,2	18,5	/	/	75,4	14,7	263,6	13,5
Zavarovalnica Tilia, d. d.	68,9	6,8	/	/	10,3	2,0	79,2	4,0
Zavarovalnica Triglav, d. d.	495,7	48,7	/	/	201,0	39,3	696,7	35,6
Vzajemna zdravstvena zavarovalnica, d. v. z.	0,9	0,1	248,2	57,9		/	249,1	12,6
SKUPAJ	**1.018,4**	**100,0**	**428,5**	**100,0**	**512,2**	**100,0**	**1.959,1**	**100,0**

Vir: Obrazec St - 23.

Na področju premoženjskih zavarovanj, razen zdravstvenih, je v letu 2011 še vedno največji delež, tako kot v skupnem tržnem deležu, dosegala Zavarovalnica Triglav, in sicer v višini 48,7 odstotka (v letu 2010 je ta delež znašal 50,2 odstotka). Sledita ji Zavarovalnica Maribor z 18,5-odstotnim deležem (povečanje v primerjavi s predhodnim letom za 0,1 odstotne točke) in Adriatic Slovenica s 15-odstotnim deležem, kar je za 0,3 odstotne točke več kot v predhodnem letu. Na področju premoženjskih zavarovanj so se tržni deleži povečali predvsem Zavarovalnici Tilia (za 0,6 odstotne točke) in Generali, zavarovalnici (za 0,4 odstotne točke).

Tudi na področju življenjskih zavarovanj je pripadal največji tržni delež Zavarovalnici Triglav z 39,3-odstotnim deležem (v letu 2010 je bil ta delež 40,2 odstotka). Na drugem mestu je s 14,7-odstotnim deležem Zavarovalnica Maribor (v letu 2010 je bil delež 13,8 odstotka), sledi KD Življenje z 12,2-odstotnim deležem (v letu 2010 je bil njen delež še 13,6 odstotka). Četrto mesto zaseda Merkur zavarovalnica s 7,9-odstotnim deležem (7,8 odstotka v letu 2010), NLB Vita s 5,9-odstotnim tržnim deležem, ki je ostal enak kot v letu 2010 in Prva osebna zavarovalnica s 5,7-odstotnim deležem, ki je za 0,3 odstotne točke višji kot pred letom. Porast tržnega deleža na omenjenem področju je poleg Zavarovalnice Maribor, Merkur zavarovalnice in Prve osebne izkazala še Generali zavarovalnica, ki se ji je delež povečal za 0,3 odstotne točke. Padec tržnega deleža sta poleg Zavarovalnice Triglav in KD Življenje beležili še Adriatic Slovenica in Grawe zavarovalnica, vsaka za 0,2 odstotne točke. Zavarovalnice Ergo, NLB Vita in Zavarovalnica Tilia pa so izkazale enak tržni delež kot v predhodnem letu.

Modra zavarovalnica, ki je začela poslovati na področju življenjskih zavarovanj v zadnjem četrtletju leta 2011, je v obračunani kosmati premiji življenjskih zavarovanj dosegla 1,1-odstotni delež.

Na področju prostovoljnih zdravstvenih zavarovanj je bila v letu 2011 še vedno vodilna Vzajemna zdravstvena zavarovalnica s 57,9-odstotnim tržnim deležem, njen delež pa se je v primerjavi s predhodnim letom zmanjšal za 0,6 odstotne točke. Sledi ji Adriatic Slovenica s 23,4-odstotnim tržnim deležem, ki se je v primerjavi s predhodnim letom znižal za 0,4 odstotne točke, in Triglav, zdravstvena zavarovalnica z 18,7-odstotnim tržnim deležem, kar je za 1 odstotno točko več kot v predhodnem letu.

3.2. Pozavarovanje

Zavarovalnice v skladu s 134. členom ZZavar s pozavarovanjem krijejo tisti del v zavarovanje prevzetih nevarnosti, ki po tabelah maksimalnega kritja presegajo lastne deleže v izravnavanju nevarnosti. Zato morajo zavarovalnice za vsako poslovno leto sprejeti program načrtovanega pozavarovanja, katerega vsebina je predpisana v 135. členu ZZavar.

Iz programov načrtovanega pozavarovanja izhaja, da večina zavarovalnic maksimalne lastne deleže določa izkustveno. Tako dobljene lastne deleže nato preverjajo oziroma primerjajo s priporočili pozavarovalnic oziroma z izračuni, ki temeljijo na teoretičnih modelih. Ustreznost določenih maksimalnih lastnih deležev so imenovani pooblaščeni aktuarji potrdili pri vseh zavarovalnicah.

Tabela 5 prikazuje kosmate in čiste obračunane zavarovalne premije. Razlika med njima je znesek pozavarovanja oziroma sozavarovanja, ki ga zavarovalnice plačujejo po programu načrtovanega pozavarovanja za vsako leto.

Pri premoženjskih zavarovanjih (brez prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja) je delež pozavarovanja odvisen od zavarovalne vrste in se giblje 10-45 odstotkov. Pri najpomembnejših zavarovalnih vrstah (zavarovanje kopenskih motornih vozil in zavarovanje odgovornosti pri uporabi motornih vozil) je delež pozavarovateljev v premiji 11-14 odstotkov ter v zneskih škod v razponu 10-12 odstotkov.

Iz tabele 5 je tudi razvidno, da je premija, ki jo zavarovalnice plačujejo za pozavarovanje prostovoljnih zdravstvenih zavarovanj in za življenjska zavarovanja, majhna, saj predstavlja pri prostovoljnem zdravstvenem zavarovanju le 0,3 odstotka, pri življenjskem zavarovanju pa 2,2 odstotka kosmate obračunane premije. Razlog je v tem, da je delež premije za nevarnosti, kot so smrt, obolevnost za katero od kritičnih bolezni, izplačilo ob poroki, smrt kot posledica nezgode, dnevno nadomestilo, popolna in trajna invalidnost kot posledica nezgode, majhen glede na obračunano premijo za ta zavarovanja. Prav zaradi tega je tudi delež pozavarovatelja v obračunanih odškodninah le 0,1 odstotka pri prostovoljnem zdravstvenem zavarovanju in 1,8 odstotka pri življenjskem zavarovanju.

Tabela 5:
Primerjava kosmatih ter čistih zavarovalnih premij in zneskov škod zavarovalnic po pomembnejših zavarovalnih vrstah, 2011 (vsi zneski so v mio EUR)

Zavarovalne vrste	Obračunane kosmate zav. premije (1)	Obračunane čiste zav. premije (2)	Obračunani kosmati zneski škod* (3)	Obračunani čisti zneski škod* (4)
Nezgodna zavarovanja	103,6	92,9	37,7	34,0
Zavarovanje kopenskih motornih vozil	254,7	218,8	178,9	157,4
Zavarovanje prevoza blaga	8,5	6,2	2,8	2,2
Zavarovanje požara in elementarnih nesreč	98,0	57,5	39,2	24,1
Drugo škodno zavarovanje	139,4	100,6	72,0	57,6
Zav. odgovornosti pri uporabi motornih vozil	283,5	249,8	155,2	138,7
Splošno zavarovanje odgovornosti	49,8	40,0	27,0	23,8
Kreditno zavarovanje	44,4	28,9	38,1	22,8
Ostala premoženjska zavarovanja	36,5	25,8	15,7	12,0
SKUPAJ	**1.018,4**	**820,5**	**566,6**	**472,6**
Prostovoljna zdravstvena zavarovanja	428,5	427,1	375,4	375,1
Življenjska zavarovanja	512,2	501,1	287,8	282,7
VSE SKUPAJ	**1.959,1**	**1.748,7**	**1.229,8**	**1.130,4**

* Ne vsebuje cenilnih stroškov.
Vir: Obrazca St - 23 in 27.

Pozavarovanje je zavarovanje zavarovatelja pri pozavarovatelju (cesija) oziroma pri retrocesiji zavarovanje pozavarovatelja (retrocedenta) pri drugem pozavarovatelju (retrocesionarju).

Pozavarovalnice so v letu 2011 skupaj obračunale 262,2 mio EUR kosmate pozavarovalne premije, od tega 146,7 mio EUR (55,9 odstotka) iz naslova sprejetih cesij in 115,5 mio EUR iz naslova sprejetih retrocesij. Večina celotne kosmate pozavarovalne premije (261 mio EUR oziroma 99,5 odstotka) se nanaša na skupino premoženjskih zavarovanj (brez prostovoljnih zdravstvenih zavarovanj). V skupnem znesku je bila kosmata pozavarovalna premija v letu 2011 za 0,7 mio EUR oziroma za 0,3 odstotka nižja kot v letu 2010.

Podobno kot zavarovalnice morajo tudi pozavarovalnice določiti maksimalne lastne deleže. Zaradi specifičnosti pozavarovalnih pogodb je izračun porazdelitvene funkcije agregatnih škod zelo kompleksen, zato imenovani pooblaščeni aktuarji preverjajo ustreznost celotnega pozavarovalnega programa in na ta način ugotavljajo ustreznost maksimalnih lastnih deležev pozavarovalnih vrstah.

Pri pozavarovalnicah je po pričakovanjih najmočnejša zavarovalna vrsta Zavarovanje požara in elementarnih nesreč, kajti zavarovalne vsote znotraj te zavarovalne vrste so zelo visoke in posledično nobena zavarovalnica niti pozavarovalnica tako velikih tveganj običajno ne krije sama. Ker pa zavarovalnice ta tveganja zmanjšujejo z geografsko razpršenostjo, lahko pričakujemo velik delež retrocesij v primerjavi s cesijami. Podobno velja tudi za zavarovalno vrsto Drugo škodno zavarovanje. Situacija pa je drugačna pri zavarovalnih vrstah Zavarovanje kopenskih motornih vozil in Zavarovanje odgovornosti pri uporabi motornih vozil. Pri teh dveh zavarovalnih vrstah pozavarovalnice uporabljajo geografsko razpršitev v manjšem deležu v primerjavi s prej omenjenima zavarovalnima vrstama, zato je pri teh dveh vrstah zavarovanj znesek retrocesij dosti nižji.

Iz Tabele 6 izhaja, da se delež v retrocesijo oddane premije pri premoženjskih zavarovanjih giblje med 3 odstotki (nezgodna zavarovanja) in 46 odstotki (ostala premoženjska zavarovanja). Pri življenjskih zavarovanjih je delež 75 odstotkov, pri prostovoljnih zdravstvenih zavarovanjih pa je ta delež enak nič. Pri zneskih škod se delež, oddan v retrocesijo, giblje med 2 in 38 odstotki pri premoženjskih zavarovanjih, pri življenjskih zavarovanjih je enak 50 odstotkom, medtem ko je pri prostovoljnih zdravstvenih zavarovanjih delež enak nič.

Tabela 6:
Primerjava kosmatih premij in zneskov škod sprejetih cesij/retrocesij ter kosmatih zneskov premij in zneskov škod, oddanih v retrocesijo, pozavarovalnic po pomembnejših zavarovalnih vrstah, 2011 (vsi zneski so v mio EUR)

Zavarovalne vrste	Kosmate premije sprejetih cesij (1)	Kosmate premije sprejetih retrocesij (2)	Znesek, oddan v retrocesijo (3)	Kosmati zneski škod sprejetih cesij * (4)	Kosmati zneski škod sprejetih retrocesij * (5)	Znesek, oddan v retrocesijo (6)
Nezgodna zavarovanja	6,8	6,2	0,4	3,0	3,3	0,1
Zavarovanje kopenskih motornih vozil	29,6	3,9	8,9	17,0	2,6	2,7
Zavarovanje prevoza blaga	1,9	5,1	1,3	0,3	2,0	0
Zavarovanje požara in elementarnih nesreč	34,0	61,9	30,8	12,9	30,4	10,0
Drugo škodno zavarovanja	31,3	25,1	23,0	12,4	12,8	6,8
Zav. odgovornosti pri uporabi motornih vozil	27,1	4,1	3,1	15,6	2,3	2,4
Splošno zavarovanje odgovornosti	5,4	2,7	2,4	2,8	0,4	0,8
Kreditno zavarovanje	3,0	0,4	1,5	2,1	0,0	0,8
Ostala premoženjska zavarovanja	6,8	5,7	5,8	2,8	2,9	2,1
SKUPAJ	**145,9**	**115,1**	**77,2**	**68,9**	**56,7**	**25,7**
Prostovoljna zdravstvena zavarovanja	0	0,4	0	0	0,2	0
Življenjska zavarovanja	0,8	0	0,6	0,3	0,1	0,2
VSE SKUPAJ	**146,7**	**115,5**	**77,8**	**69,2**	**57,0**	**25,9**

* Ne vsebuje cenilnih stroškov.
Vir: Obrazca St - 24 in 28.

3.3. Zavarovalnice iz držav članic EU, ki v Sloveniji neposredno opravljajo zavarovalne posle, in primerjava z drugimi državami

Čeprav se slovenski zavarovalni trg uvršča med manjše v evropskem in svetovnem merilu, se število zavarovalnic, ki imajo sedež na območju držav članic Evropske unije (EU) oziroma evropskega gospodarskega prostora (EEA) in lahko v Republiki Sloveniji neposredno opravljalo zavarovalne posle, iz leta v leto povečuje. Tako je bilo konec leta 2011 zabeleženih že 610 takih subjektov (547 v letu 2010). Od tega ima največ zavarovalnic sedež v Veliki Britaniji (155 zavarovalnic oziroma 25,4 odstotka vseh zavarovalnic iz držav članic EU, ki v Sloveniji neposredno opravljajo zavarovalne posle). Sledijo zavarovalnice s sedežem v Nemčiji (71 zavarovalnic), na Irskem (63 zavarovalnic), v Franciji (55 zavarovalnic), Avstriji (45 zavarovalnic), na Nizozemskem (32 zavarovalnic), v Luksemburgu in Belgiji (po 26 zavarovalnic), na Švedskem (23 zavarovalnic) in v Italiji (22 zavarovalnic). Ostale države EU oziroma EEA imajo manj kot 15 zavarovalnic, ki v Sloveniji neposredno opravljajo zavarovalne posle, in sicer so to še: Španija, Danska, Liechtenstein, Madžarska, Poljska, Finska, Češka, Litva, Bolgarija, Estonija, Gibraltar, Latvija, Slovaška, Grčija, Malta, Romunija, medtem ko Ciper, Islandija in Portugalska nimajo zavarovalnic, ki bi v Sloveniji neposredno opravljale zavarovalne posle. Poleg teh pa v Sloveniji opravljajo zavarovalne posle tudi tri podružnice zavarovalnic[1] iz držav članic EU.

Za leto 2011 podatki o skupni premiji za zavarovanja, ki so jih v Sloveniji v tem letu sklenile zavarovalnice iz držav EU oziroma EEA, ki v Sloveniji neposredno opravljajo zavarovalne posle, še niso znani. Celotna zavarovalna premija teh zavarovanj pa je v letu 2010[2] znašala 12,2 mio EUR, skupne škode pa so te zavarovalnice izkazale v višini 22,5 mio EUR. Največ premije so zbrale zavarovalnice iz Avstrije (45 odstotkov), Velike Britanije (25 odstotkov), sledijo zavarovalnice iz Nemčije, Italije, Irske, Liechtensteina, Nizozemske, Luksemburga, Danske, Madžarske, Švedske, Malte, Belgije in Češke. Skupna premija, ki so jo v istem obdobju zbrale podružnice zavarovalnic iz držav EU, je za 34,6 odstotka nižja kot v letu prej in znaša 9,4 mio EUR, medtem ko zneski škod iz naslova teh zavarovanj znašajo 14,1 mio EUR.

V letu 2011 je skupna premija zavarovanj, ki so jih naše zavarovalnice neposredno sklenile v državah članicah EU, znašala le 288 tisoč EUR, kar pa je za 157 odstotkov več kot v letu 2010. Čeprav so naše zavarovalnice izkazale še enkrat več obračunane premije zunaj Republike Slovenije kot pred letom, je znesek izredno nizek in še ni dosegel zneska, ki so ga izkazale za leto 2007 (797 tisoč EUR).

Največ premij je bilo zbranih v Nemčiji (78,6 odstotka), Italiji (15,8 odstotka), Avstriji (5,1 odstotka),sledijo Slovaška, Švedska, Češka, Madžarska, Belgija, Velika Britanija in Litva. Preko podružnic so naše zavarovalnice zbrale le 135 tisoč EUR premije, in sicer v celoti preko dveh podružnic na Slovaškem.

Slovenski zavarovalni trg se po razvitosti uvršča med srednje razvite evropske države, kar je razvidno iz primerjalnih podatkov držav članic EU[3]. Po deležu skupne zavarovalne premije v bruto domačem proizvodu si je leta 2010 Slovenija z Avstrijo delila dvanajsto mesto med državami EU, oziroma dosega 70,2 odstotka povprečja EU (71,4 odstotka v letu 2009) ter je pred Španijo, Luksemburgom, Malto, Ciprom, Češko, Poljsko, Slovaško, Madžarsko, Bolgarijo, Grčijo in Romunijo, zaostaja pa za drugimi državami Evropske unije. Po velikosti zbrane premije na prebivalca zavzema nekoliko slabše, 16. mesto med sedemindvajseterico. S primerljivimi državami pa še vedno dosega bistveno manjši delež življenjskih zavarovanj v celotni zavarovalni premiji, in sicer le 31,3 odstotka (v letu 2009 je bil delež 30,4 odstotka), medtem ko dosegajo vse druge države, razen Bolgarije, Malte, Nizozemske in Romunije, večji delež, in sicer do polovice in več celotne premije. Delež premije življenjskih zavarovanj v celotni zavarovalni premiji je do leta 2007 naraščal (leta 2000 je znesek premije življenjskih zavarovanj na prebivalca znašal 84,4 USD, leta 2007 pa 416,5 USD). V letu 2009 je premija življenjskih zavarovanj na prebivalca znašala 431,1 USD in 423,5 USD v letu 2010, delež pa je bil v primerjavi s predhodnim letom za 0,9 odstotne točke višji. Razlog za nizek delež življenjskih zavarovanj v celotni zavarovalni premiji je po eni strani posledica velikega deleža socialnih zavarovanj in preslabega poznavanja produktov življenjskih zavarovanj, po drugi strani pa na padec življenjskih zavarovanj vplivata tudi finančna kriza, ki vpliva na slabšanje življenjskega standarda, in zniževanje kupne moči.

[1] To so podružnice zavarovalnic Wiener Städtische Versicherung AG, Victoria - Volksbanken Versicherungs AG in Allianz Hungaria Zrt.
[2] Podatki so nepopolni, zato ne primerjamo s preteklim letom.
[3] Zadnji razpoložljivi podatki se nanašajo na leto 2010.

Tabela 7:
Zavarovalna dejavnost po posameznih državah, 2010

Država	Celotna zavarovalna premija (v mio USD)	Delež celotne zav. premije v BDP (%)	Celotna zav. premija na prebivalca (v USD)	Delež življenjske premije v celotni zav. premiji (%)
Avstrija (AT)	22.232	5,9	2.651	45,1
Belgija (BE)	41.104	8,8	3.783	66,6
Bolgarija (BG)	1.150	2,5	153	12,0
Ciper (CY)	1.081	4,7	1.331	42,7
Češka (CZ)	7.914	4,0	753	46,7
Danska (DK)	29.449	9,1	5.084	64,5
Finska (FI)	22.426	9,4	4.182	79,5
Francija (FR)	280.082	10,5	4.187	68,7
Grčija (GR)	6.088	2,0	538	52,0
Irska (IE)	47.901	9,2	4.297	82,0
Italija (IT)	174.347	8,1	2.766	70,0
Liechtenstein (LI)	8.990	1,7	2.380	94,5
Luksemburg (LU)	33.011	5,4	5.653	90,6
Madžarska (HU)	3.999	3,0	400	53,5
Malta (MT)	1.465	4,9	971	31,2
Nemčija (DE)	239.817	7,2	2.904	47,9
Nizozemska (NL)	97.057	12,4	5.845	25,9
Poljska (PL)	17.763	3,7	466	50,5
Portugalska (PT)	21.780	9,5	2.035	74,4
Romunija (RO)	2.632	1,7	123	19,6
Slovaška (SK)	2.608	3,0	481	47,8
Slovenija (SI)	**2.775**	**5,9**	**1.353**	**31,3**
Španija (ES)	76.082	5,4	1.650	45,6
Švedska (SE)	38.218	8,4	4.082	77,0
Velika Britanija (UK)	310.022	12,4	4.497	69,0
EU (27)	1.482.347	8,4	2.736	61,7

Vir: Sigma 2/2011.
* V tabeli so vključene vse države EU, razen Litve in Estonije. Podatek EU (27) pa vključuje tudi omenjeni državi.

Slika 6:
Primerjava deležev celotne zavarovalne premije v BDP (%) v državah EU, 2010

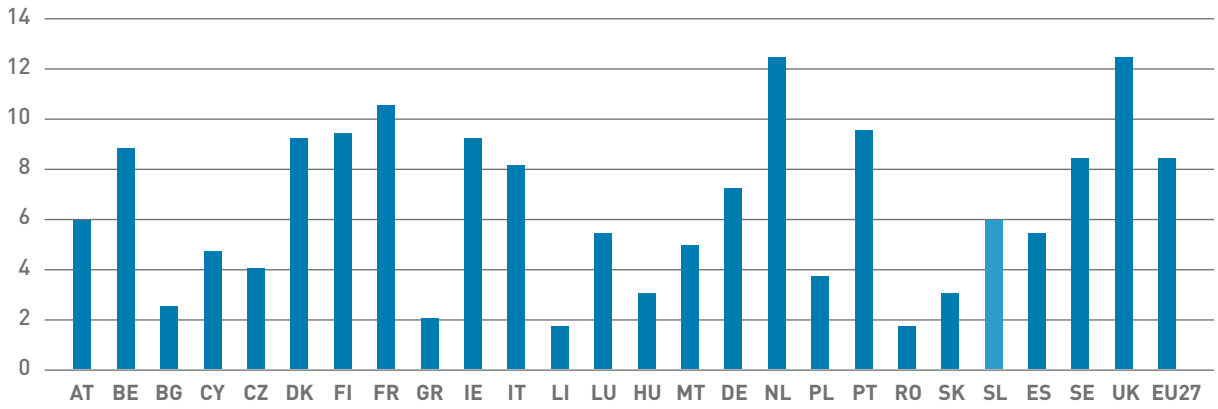

Vir: Sigma 2/2011.

Slika 7:
Rast kosmate obračunane zavarovalne premije (%), 2009-2010

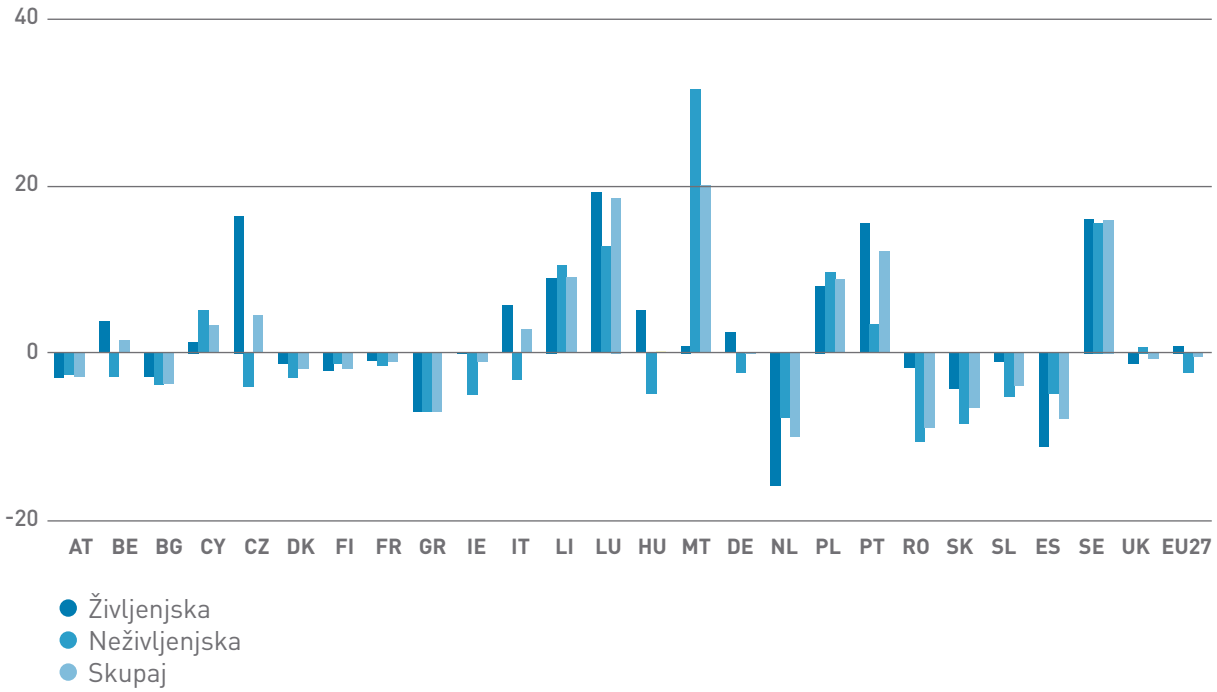

Vir: Sigma 3/2010 in Sigma 2/2011.

Podatki, ki so jih države evropskega gospodarskega prostora predložile Odboru evropskih zavarovalnih in prostovoljnih pokojninskih nadzornikov (angl.: European Insurance and Occupational Pensions Authority - EIOPA), kažejo, da je bila izboljšana situacija na finančnih trgih v letu 2010, ki je že kazala pozitivno oživitev evropske zavarovalniške industrije, le kratkotrajna. V letu 2011 so se ponovno pojavila gospodarska neravnovesja in finančna kriza se je odrazila v kreditnem krču in v vsej razsežnosti državnih dolgov ter spremenljivih cenah delnic. Medtem ko nekaj držav sicer poroča o rahlem porastu finančnih izidov, tako na področju življenjskih kot premoženjskih zavarovanj, so večino držav prizadele neugodne tržne razmere, nizke obrestne mere in državne dolžniške krize. Podatki o poslovanju nekaterih velikih evropskih zavarovalnic v letu 2011 kažejo rahlo poslabšanje stopnje donosnosti in solventnosti. Vendar zavarovalnice kljub poslabšanju tržnih pogojev in upočasnjeni gospodarski rasti po obstoječi zakonodaji še vedno izpolnjujejo kapitalske zahteve. Zaradi poslabšanja gospodarskih razmer so v številnih državah članicah beležili padec premij tako pri življenjskih kot premoženjskih zavarovanjih. Nadaljevanje visoke stopnje brezposelnosti mnogim posameznikom onemogoča nakup novih zavarovalnih produktov. Medtem ko je povpraševanje po klasičnih življenjskih zavarovanjih z zajamčenimi sestavinami v nekaterih državah rahlo upadalo v primerjavi s predhodnim letom, se je na drugi strani povečalo povpraševanje po življenjskih zavarovanjih z naložbenim tveganjem.

Pozavarovalnice so bile v letu 2011 izpostavljene tudi visokim povprečnim izgubam zaradi znatnih naravnih katastrof (cunami na Japonskem, potres na Novi Zelandiji, poplave na Tajskem). Ne glede na visoke izgube pozavarovalnic v letu 2011, le-te še vedno izpolnjujejo kapitalske zahteve.

Evropska zavarovalniška industrija se čedalje bolj sooča s tveganjem, ki izhaja iz visoke izpostavljenosti do držav in bančnega sektorja, ki so glavni dejavniki, ki ogrožajo stabilnost zavarovalništva tudi v letu 2012.

3.4. Izidi poslovanja

V analizi računovodskih izkazov zavarovalnic za leto 2010 so zajeti revidirani, za leto 2011 pa nerevidirani računovodski izkazi, ločeno za zavarovalnice in pozavarovalnice. Zavarovalnice so izkaze pripravile v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja in predpisi Agencije (Sklep o letnem poročilu in trimesečnih računovodskih izkazih zavarovalnic - SKL2009, Sklep o kontnem okviru za zavarovalnice - SKL2007, Sklep o podrobnejšem načinu vrednotenja knjigovodskih postavk in sestavljanju računovodskih izkazov).

Sklep o letnem poročilu in trimesečnih računovodskih izkazih zavarovalnic - SKL2009 določa podrobnejšo vsebino letnega poročila zavarovalnice, ki mora obsegati računovodske izkaze (bilanca stanja, izkaz poslovnega izida, izkaz vseobsegajočega donosa, izkaz denarnih tokov, izkaz sprememb lastniškega kapitala s prikazom uporabe bilančnega dobička ali bilančne izgube), pojasnila k računovodskim izkazom ter poslovno poročilo.

3.4.1. Izidi poslovanja zavarovalnic

Izkaz poslovnega izida zavarovalnic prikazuje prihodke, odhodke in poslovni izid poslovnega leta. Sestavlja se ločeno za premoženjska zavarovanja, razen zdravstvenih zavarovanj, življenjska zavarovanja, zdravstvena zavarovanja in dopolnilna zdravstvena zavarovanja.

Tabela 8:
Zbirni izkaz poslovnega izida zavarovalnic, 2010, 2011 (vsi zneski so v mio EUR)

	D. IZRAČUN ČISTEGA IZIDA ZAVAROVALNIC	2010	2011
I.	Izid iz premoženjskih, razen zdravstvenih zavarovanj (A.IX)	139,2	114,5
II.	Izid iz življenjskih zavarovanj (B.XIII)	26,1	16,1
III.	Izid iz zdravstvenih zavarovanj (C.XIII)	-5,7	8,5
IV.	Prihodki naložb	98,6	80,2
V.	Razporejen donos naložb, prenesen iz izkaza izida iz življenjskih zavarovanj (B.XII)	-4,7	-1,4
VI.	Razporejen donos naložb, prenesen iz izkaza izida iz zdravstvenih zavarovanj (C.X)	1,7	-2,6
VII.	Odhodki naložb	96,2	83,8
VIII.	Razporejen donos naložb, prenesen v izkaz izida iz premoženjskih zavarovanj, razen zdravstvenih zavarovanj (A.II)	50,8	16,7
IX.	Drugi prihodki iz zavarovanj	10,1	9,4
X.	Drugi odhodki iz zavarovanj	15,1	15,6
XI.	Drugi prihodki	3,9	19,4
XII.	Drugi odhodki	1,7	0,8
XIII.	Poslovni izid obračunskega obdobja pred obdavčitvijo (I + II + III + IV + V + VI - VII - VIII + IX - X + XI - XII)	105,4	127,2
XIV.	Davek iz dobička	35,8	33,8
XV.	Odloženi davki	8,3	6,0
XVI.	ČISTI POSLOVNI IZID OBRAČUNSKEGA OBDOBJA (I+II+III+IV+V+VI-VII-VIII+IX-X+XI-XII-XIV±XV)	77,9	99,4

Vir: Revidirani izkazi poslovnega izida zavarovalnic za leto 2010 in nerevidirani izkazi poslovnega izida zavarovalnic za leto 2011.

Kljub slabšanju gospodarskih razmer je večina zavarovalnic zaključila poslovno leto 2011 z ugodnejšim poslovnim izidom kot 2010. Zavarovalnice so v poslovnem letu 2011 skupaj dosegle 99,4 mio EUR čistega dobička, kar je za 27,6 odstotka več kot v primerjalnem letu. Negativni čisti poslovni izid je konec leta 2011 izkazala le ena zavarovalnica v višini 1,9 mio EUR (v predhodnem letu so izgubo izkazale 3 zavarovalnice v skupni višini 2,9 mio EUR).

V letu 2011 so zavarovalnice v okviru vseh treh vrst zavarovanj izkazale pozitiven zavarovalno-tehnični rezultat. Pri premoženjskih zavarovanjih, razen zdravstvenih, je zavarovalno-tehnični rezultat znašal 114,5 mio EUR, kar je za 17,7 odstotka manj kot v letu 2010, pri življenjskih zavarovanjih je rezultat znašal 16,5 mio EUR, kar je za 38,3 odstotka manj kot pred letom. Zaradi povišanja premij za prostovoljno zdravstveno zavarovanje v vseh treh zavarovalnicah, ki izvajajo omenjena zavarovanja, je zavarovalno-tehnični rezultat zdravstvenih zavarovanj znašal 8,5 mio EUR (v letu prej je bil rezultat negativen in je znašal 5,7 mio EUR).

Na slabše poslovne rezultate premoženjskih in življenjskih zavarovanj v letu 2011 so vplivale splošne gospodarske razmere. Zaradi nižje gospodarske rasti, večje brezposelnosti, manjše kupne moči prebivalstva, zniževanja obsega kreditiranja in povečanja nagnjenosti k varčevanju se zmanjšuje tudi povpraševanje po zavarovalnih produktih.

Tabela 9:
Zbirni izračun vseobsegajočega donosa zavarovalnic, 2010, 2011 (vsi zneski so v mio EUR)

	E. IZRAČUN VSEOBSEGAJOČEGA DONOSA ZAVAROVALNIC	2010	2011
I.	Čisti dobiček/izguba poslovnega leta po obdavčitvi	77,9	99,4
II.	Drugi vseobsegajoči donos po obdavčitvi	-31,2	-96,3
III.	Celotni vseobsegajoči donos (I + II)	46,7	3,1

Vir: Revidirani izkazi poslovnega izida zavarovalnic za leto 2010 in nerevidirani izkazi poslovnega izida zavarovalnic za leto 2011.

V izkazu celotnega vseobsegajočega donosa zavarovalnice izkazujejo vse sestavine izkaza poslovnega izida in tiste postavke prihodkov in odhodkov, ki niso pripoznane v poslovnem izidu, vplivajo pa na spremembo lastniškega kapitala v obračunskem obdobju. Zavarovalnice so sicer za leto 2011 izkazale višji čisti dobiček kot pred letom, vendar je bil skupni celotni vseobsegajoči donos nižji (3,1 mio EUR medtem ko je v letu 2010 znašal 46,7 mio EUR). Na bistveni padec celotnega vseobsegajočega donosa zavarovalnic je vplivala negativna postavka Drugi vseobsegajoči donos po obdavčitvi v višini 96,3 mio EUR (31,2 mio EUR v letu 2010), na katero je vplivala predvsem postavka Izguba iz ponovne izmere finančnih sredstev, razpoložljivih za prodajo (negativni prevrednotovalni popravki), ki so jo zavarovalnice izkazale v višini 119,7 mio EUR (v prejšnjem letu 39 mio EUR). Tri zavarovalnice so izkazale negativni vseobsegajoči donos v višini 37,3 mio EUR (lani le -2,7 mio EUR).

Tabela 10:
Zbirni izkaz izida iz premoženjskih zavarovanj, razen zdravstvenih, zavarovalnic, 2010, 2011 (vsi zneski so v mio EUR)

	A. IZKAZ IZIDA IZ PREMOŽENJSKIH, RAZEN ZDRAVSTVENIH ZAVAROVANJ	2010	2011
I.	Čisti prihodki od zavarovalnih premij	824,4	825,6
II.	Razporejeni donos naložb, prenesen iz izkaza čistega izida zavarovalnic	50,8	16,7
III.	Drugi čisti zavarovalni prihodki	7,0	7,0
IV.	Čisti odhodki za škode	488,6	482,3
V.	Sprememba drugih čistih zavarovalno-tehničnih rezervacij (+/-)	6,3	8,9
VI.	Čisti odhodki za bonuse in popuste	6,4	5,8
VII.	Čisti obratovalni stroški	219,1	222,4
VIII.	Drugi čisti zavarovalni odhodki	35,2	33,2
IX.	Izid iz premoženjskih zavarovanj, razen zdravstvenih (I + II + III – IV ± V – VI – VII – VIII)	139,2	114,5

Vir: Revidirani izkazi poslovnega izida zavarovalnic za leto 2010 in nerevidirani izkazi poslovnega izida zavarovalnic za leto 2011.

V izkazu izida iz premoženjskih zavarovanj, razen zdravstvenih (tabela 10), je prikazano, da so zavarovalnice za leto 2011 izkazale 825,6 mio EUR čistih prihodkov od zavarovalnih premij, ki so v primerjavi z letom 2010 porasli le za 0,1 odstotka. K povečanju prihodkov je vplivala še postavka Sprememba drugih čistih zavarovalno-tehničnih rezervacij, ki je za 2,6 mio EUR višja kot pred letom. Kljub znižanju postavk Čisti odhodki za škode, ki so znašali 482,3 mio EUR (za 1,3 odstotka nižji kot pred letom), Čisti odhodki za bonuse in popuste (9,4 odstotka nižji) in Drugi čisti zavarovalni odhodki v višini 33,2 mio EUR (za 5,7 odstotka nižji kot pred letom), se je zavarovalno-tehnični izid znižal (s 139,2 mio EUR na 114,5 mio EUR). Na znižanje izida je vplival predvsem za 67,1 odstotka nižje izkazan Razporejeni donos naložb, prenesen iz izkaza čistega izida zavarovalnic (s 50,8 mio EUR na 16,7 mio EUR), kar je posledica povečanja odhodkov od naložb zavarovalnic. Na povišanje odhodkov je vplivala še postavka Čisti obratovalni stroški v višini 222,4 mio EUR, ki je bila za 1,5 odstotka višja kot pred letom. Na njeno povišanje je vplivalo predvsem povečanje stroškov za pridobivanje zavarovanj.

Tabela 11:
Zbirni izkaz izida iz življenjskih zavarovanj zavarovalnic, 2010, 2011 (vsi zneski so v mio EUR)

	B. IZKAZ IZIDA IZ ŽIVLJENJSKIH ZAVAROVANJ	2010	2011
I.	Čisti prihodki od zavarovalnih premij	476,0	468,0
II.	Prihodki naložb	107,3	99,9
III.	Čisti neiztrženi dobički naložb življenjskih zavarovancev, ki prevzemajo naložbeno tveganje	84,1	58,1
IV.	Drugi čisti prihodki od zavarovanja	26,3	30,2
V.	Čisti odhodki za škode	206,2	263,3
VI.	Sprememba ostalih čistih zavarovalno-tehničnih rezervacij (+/-)	-257,0	-30,8
VII.	Čisti odhodki za bonuse in popuste	0,0	0,0
VIII.	Čisti obratovalni stroški	110,4	111,6
IX.	Odhodki naložb	28,5	57,7
X.	Čiste neiztržene izgube naložb življenjskih zavarovancev, ki prevzemajo naložbeno tveganje	49,5	157,1
XI.	Drugi čisti zavarovalni odhodki	20,7	21,0
XII.	Razporejeni donos naložb, prenesen v izkaz čistega izida zavarovalnic	-4,7	-1,4
XIII.	Izid iz življenjskih zavarovanj (I+ II + III + IV - V ± VI - VII - VIII - IX - X - XI - XII)	26,1	16,1

Vir: Revidirani izkazi poslovnega izida zavarovalnic za leto 2010 in nerevidirani izkazi poslovnega izida zavarovalnic za leto 2011.

Čisti prihodki od zavarovalnih premij življenjskih zavarovanj so se v letu 2011 v primerjavi s predhodnim letom znižali za 8 mio EUR oziroma za 1,7 odstotka (v letu 2010 so se glede na predhodno obdobje povečali za 2,2 odstotka). Manjše zneske kot pred letom so zavarovalnice skupaj izkazale tudi pri postavkah Prihodki naložb, ki so nižji za 7,4 mio EUR, oziroma za 6,9 odstotka, in Čisti neiztrženi dobički naložb življenjskih zavarovancev, ki prevzemajo naložbeno tveganje, ki so nižji kar za 26 mio EUR oziroma za 30,9 odstotka. Večji kot pred letom so Drugi čisti prihodki od zavarovanja, ki so se v primerjavi s prejšnjim letom povečali za 14,8 odstotka. Medtem ko so se pri premoženjskem zavarovanju odhodki za škode v primerjavi s primerjalnim letom nekoliko znižali, so se pri življenjskem zavarovanju Čisti odhodki za škode povečali kar za 27,7 odstotka (z 206,2 mio EUR na 263,3 mio EUR). Na to so vplivale predvsem gospodarske razmere, kot je omenjeno že v uvodu, ki so se odrazile med drugim tudi v velikih pritiskih na predčasno prenehanje zavarovanj. Več kot osemkrat nižje kot pred letom so izkazane spremembe ostalih zavarovalno-tehničnih rezervacij, predvsem na račun spremembe kosmatih matematičnih rezervacij. Čiste neiztržene izgube naložb življenjskih zavarovancev, ki prevzemajo naložbeno tveganje, so dosegle 157,1 mio EUR, kar je trikrat več kot v primerjalnem letu. Odhodki naložb so višji za 102,5 odstotka, predvsem zaradi povečanja postavke Prevrednotovalni finančni odhodki. Za dober odstotek pa sta se povečali postavki Čisti obratovalni stroški in Drugi čisti zavarovalni odhodki. Zavarovalnice so tako dosegle zavarovalno-tehnični izid življenjskih zavarovanj v višini 16,1 mio EUR, kar je za 10 mio EUR (38,3 odstotka) manj kot v predhodnem letu.

Tabela 12:
Zbirni izkaz izida iz zdravstvenih zavarovanj zavarovalnic, 2010, 2011 (vsi zneski so v mio EUR)

	C. IZKAZ IZIDA IZ ZDRAVSTVENIH ZAVAROVANJ	2010	2011
I.	Čisti prihodki od zavarovalnih premij	410,0	425,7
II.	Prihodki naložb	6,8	7,0
III.	Drugi čisti prihodki od zavarovanja	1,0	0,0
IV.	Čisti odhodki za škode	366,9	373,7
V.	Sprememba ostalih čistih zavarovalno-tehničnih rezervacij (+/-)	-0,9	0,0
VI.	Čisti odhodki za bonuse in popuste	0	0,0
VII.	Čisti obratovalni stroški	49,4	42,7
VIII.	Odhodki naložb	2,4	8,7
IX.	Drugi čisti zavarovalni odhodki	2,2	1,7
X.	Razporejeni donos naložb, prenesen v izkaz čistega izida zavarovalnic (-)	1,7	-2,6
XI.	Izid iz zdravstvenih zavarovanj (I + II + III - IV ± V - VI - VII - VIII - IX - X) pred razporeditvijo polovice pozitivnega izida iz dopolnilnega zavarovanja	-5,7	8,5

Vir: Revidirani izkazi poslovnega izida zavarovalnic za leto 2010 in nerevidirani izkazi poslovnega izida zavarovalnic za leto 2011.

Kot je bilo že navedeno, so v vseh treh zavarovalnicah, ki opravljajo dodatno zdravstveno zavarovanje, v letu 2011 dvignili višino premije, kar je vplivalo na povečanje Čistih prihodkov od zavarovalnih premij, ki so se v primerjavi s predhodnim letom povečali za 15,7 mio EUR oziroma za 3,8 odstotka. Prihodki naložb so se povečali za 2,9 odstotka. Na povečanje zavarovalno-tehničnega izida zdravstvenih zavarovanj v letu 2011 so poleg povečanja prihodkov vplivali tudi znižani čisti obratovalni stroški, ki so se v primerjavi s predhodnim letom znižali za 6,5 mio EUR oziroma 13,6 odstotka, in drugi čisti zavarovalni odhodki, ki so bili nižji za 22,7 odstotka. Kljub povečanju čistih odhodkov za škode, ki so se povečali za 1,9 odstotka, in odhodkov naložb, ki so se povečali za več kot trikrat v primerjavi s predhodnim letom, so zavarovalnice za leto 2011 izkazale pozitivni zavarovalno-tehnični rezultat v višini 8,5 mio EUR (v letu 2010 je bil izid negativen, in sicer 5,7 mio EUR). Na odhodkovni strani pa so se čisti odhodki za škode povečali za 1,9 odstotka in odhodki naložb za več kot trikrat v primerjavi s predhodnim letom.

Tabela 13:
Zbirni izkaz izida iz dopolnilnih zdravstvenih zavarovanj zavarovalnic, 2010, 2011 (vsi zneski so v mio EUR)

	Ca. IZKAZ IZIDA IZ DOPOLNILNIH ZAVAROVANJ	2010	2011
I.	Čisti prihodki od zavarovalnih premij	400,8	419,7
II.	Prihodki naložb	6,4	6,4
III.	Drugi čisti prihodki od zavarovanja	1,1	0,0
IV.	Čisti odhodki za škode	364,6	371,9
V.	Sprememba ostalih čistih zavarovalno-tehničnih rezervacij (+/-)	-0,9	0,0
VI.	Čisti odhodki za bonuse in popuste	0,0	0,0
VII.	Čisti obratovalni stroški	44,6	40,5
VIII.	Odhodki naložb	2,2	8,3
IX.	Drugi čisti zavarovalni odhodki	2,0	1,5
X.	Razporejeni donos naložb, prenesen v izkaz čistega izida zavarovalnic (-)	1,7	-2,7
XI.	Izid iz dopolnilnih zavarovanj (I + II + III - IV ± V - VI - VII - VIII - IX - X)	-7,7	6,6

Vir: Revidirani izkazi poslovnega izida zavarovalnic za leto 2010 in nerevidirani izkazi poslovnega izida zavarovalnic za leto 2011.

Dopolnilna zdravstvena zavarovanja so prostovoljna zdravstvena zavarovanja, ki krijejo razliko ali del razlike med celotnimi stroški zdravstvenih storitev in stroški teh storitev, ki jih krije obvezno zdravstveno zavarovanje po zakonu, ki ureja obvezna zdravstvena zavarovanja. Zavarovalnice, ki opravljajo posle omenjenih zavarovanj, sestavljajo še izkaz poslovnega izida in bilanco stanja iz dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja. Na slovenskem trgu delujejo tri take zavarovalnice, ki so v okviru dopolnilnih zdravstvenih zavarovanj za leto 2011 izkazale skupni pozitivni izid v višini 6,6 mio EUR (za leto 2010 je bil izid negativen, in sicer 7,7 mio EUR). Na pozitiven izid so vplivali predvsem višji prihodki od zavarovalnih premij na račun povišanih premij dopolnilnega zavarovanja v vseh treh zavarovalnicah v začetku leta 2011, nižja stopnja rasti Čistih odhodkov za škode (za 2 odstotka) od rasti Čistih prihodkov od zavarovalnih premij (za 4,7 odstotka) ter znižanje Čistih obratovalnih stroškov za 4,1 mio EUR oziroma 9,2 odstotka.

Čisti prihodki od zavarovalnih premij dopolnilnih zdravstvenih zavarovanj (419,7 mio EUR) so predstavljali kar 98,6 odstotka čistih prihodkov od premij vseh zdravstvenih zavarovanj (v letu 2010 je bil ta delež 97,8 odstotka). Čisti odhodki za škode dopolnilnih zdravstvenih zavarovanj (371,9 mio EUR) so v čistih odhodkih za škode vseh zdravstvenih zavarovanj predstavljali 99,5-odstotni delež. Čisti obratovalni stroški dopolnilnih zdravstvenih zavarovanj so predstavljali 94,8-odstotni delež čistih obratovalnih stroškov vseh zdravstvenih zavarovanj. Skoraj za štirikrat so se povečali odhodki naložb (za 6,1 mio EUR višji kot v letu 2010).

3.4.2. Izidi poslovanja pozavarovalnic

V letu 2011 je bilo slovenskemu zavarovalnemu trgu prizaneseno z velikimi naravnimi nesrečami, večjih premoženjskih škod ni bilo, rezultati avtomobilske odgovornosti pa ostajajo zadovoljivi. Drugače je bilo na mednarodnih pozavarovalnih trgih, ki so jih prizadele večje naravne nesreče (potres na Japonskem, poplave na Tajskem, poplave na Danskem). Kljub številnim katastrofalnim dogodkom je zavarovalno-tehnični izid obeh pozavarovalnic v primerjavi z letom 2010 ugoden. Pozavarovalnici sta za leto 2011 izkazali zavarovalno-tehnični izid v višini 17,7 mio EUR, kar je za 9,3 odstotka več kot v predhodnem letu. Izboljšanje zavarovalno-tehničnega izida je predvsem posledica znižanja Čistih odhodkov za škode, ki so se znižali za 4 odstotke, in Čistih obratovalnih stroškov, ki so se znižali za 5,5 odstotka, znižali so se tudi Drugi čisti

zavarovalni odhodki (za 16,7 odstotka). Čisti prihodki od zavarovalnih premij so se znižali za 2,6 odstotka, pri čemer sta pozavarovalnici povečali zbrano premijo v tujini, medtem ko je padla pozavarovalna premija, zbrana v Sloveniji,. Kljub višje izkazanemu zavarovalno-tehničnemu izidu kot pred letom sta pozavarovalnici ob koncu leta 2011 dosegli nižji čisti poslovni izid, ki je znašal 11,6 mio EUR (v letu 2010 13,2 mio EUR), kar je za 12,1 odstotka manj kot pred letom. Razlog je v tem, da so se prihodki naložb povečali za 17,5 odstotka, odhodki naložb pa kar za 52,5 odstotka.

Prav tako kot pri zavarovalnicah je bil tudi pri pozavarovalnicah celotni vseobsegajoči donos v letu 2011 pozitiven, in sicer sta ga pozavarovalnici izkazali v skupni višini 2,6 mio EUR, kar je za štirikrat manj kot v letu 2010, ko je bil izkazan v višini 11 mio EUR. Na nižji celotni vseobsegajoči donos je vplival nižji čisti dobiček poslovnega leta, v še večji meri pa negativni drugi vseobsegajoči donos po obdavčitvi v višini 9 mio EUR, kar je posledica izgub iz ponovne izmere finančnih sredstev, razpoložljivih za prodajo.

Tabela 14:
Zbirni izkaz poslovnega izida in vseobsegajočega donosa pozavarovalnic, 2010, 2011 (vsi zneski so v mio EUR)

	A. IZKAZ IZIDA IZ DRUGIH ZAVAROVANJ (RAZEN ŽIVLJENJSKIH IN ZDRAVSTVENIH ZAVAROVANJ)	2010	2011
I.	Čisti prihodki od zavarovalnih premij	190,7	185,8
II.	Razporejeni donos naložb, prenesen iz izkaza čistega izida pozavarovalnic	7,0	6,6
IV.	Čisti odhodki za škode	126,0	120,9
V.	Sprememba drugih čistih zavarovalno-tehničnih rezervacij (+/-)	1,3	-0,2
VII.	Čisti obratovalni stroški	56,2	53,1
VIII.	Drugi čisti zavarovalni odhodki	0,6	0,5
IX.	Izid iz premoženjskih zavarovanj, razen zdravstvenih (I + II – IV ± V – VII – VIII)	16,2	17,7
	D. IZRAČUN ČISTEGA IZIDA POZAVAROVALNIC		
I.	Izid iz premoženjskih zavarovanj, razen zdravstvenih (A.IX)	16,2	17,7
IV.	Prihodki naložb	16,6	19,5
VII.	Odhodki naložb	10,1	15,4
VIII.	Razporejeni donos naložb, prenesen v izkaz izida premoženjskih zavarovanj, razen zdravstvenih (A.II)	7,0	6,6
IX.	Drugi prihodki iz zavarovanj	2,6	1,8
X.	Drugi odhodki iz zavarovanj	2,0	1,9
XI.	Drugi prihodki	0,2	0,0
XII.	Drugi odhodki	0,1	0,1
XIII.	Poslovni izid obračunskega obdobja pred obdavčitvijo (I + II + III + IV + V + VI - VII - VIII + IX -X + XI - XII)	16,4	15,0
XIV.	Davek iz dobička	3,0	4,1
XV.	Odloženi davki	-0,2	0,7
XVI.	ČISTI POSLOVNI IZID OBRAČUNSKEGA OBDOBJA (I+ IV - VII - VIII + IX - X + XI - XII - XIV ± XV)	13,2	11,6
	E. IZRAČUN VSEOBSEGAJOČEGA DONOSA POZAVAROVALNIC		
I.	Čisti dobiček/izguba poslovnega leta po obdavčitvi	13,2	11,6
II.	Drugi vseobsegajoči donos po obdavčitvi	-2,2	-9,0
III.	Celotni vseobsegajoči donos (I + II)	11,0	2,6

Vir: Revidirani izkazi poslovnega izida pozavarovalnic za leto 2010 in nerevidirani izkazi poslovnega izida pozavarovalnic za leto 2011.

3.5. Bilance stanja

3.5.1. Bilance stanja zavarovalnic

V analizi podatkov po stanju na dan 31. 12. 2010 so zajeti revidirani računovodski izkazi, po stanju na dan 31. 12. 2011 pa računovodski izkazi vseh zavarovalnic še niso revidirani. Podatki v zbirni bilanci stanja zavarovalnic na dan 31. 12. 2010 in 31. 12. 2011 zajemajo premoženjska zavarovanja, življenjska zavarovanja in skupaj vsa zavarovanja. Zavarovalnice so pri izdelavi bilance stanja dolžne upoštevati določila Mednarodnih standardov računovodskega poročanja in predpisov Agencije. V skladu s Sklepom o letnem poročilu in

trimesečnih računovodskih izkazih zavarovalnic - SKL 2009 so bile dolžne sestaviti bilanco stanja ločeno za premoženjska zavarovanja (zajemajo tudi zdravstvena zavarovanja), življenjska zavarovanja in dopolnilna zdravstvena zavarovanja.

Tabela 15
Bilanca stanja zavarovalnic na dan 31. 12. 2010 in 31. 12. 2011 (vsi zneski so v mio EUR)

		Življenjska zavarovanja		Premoženjska zavarovanja		Skupna bilanca stanja		
		2010	2011	2010	2011	2010	2011	Indeks 11/10
	SREDSTVA	**3.036,7**	**3.303,4**	**2.398,0**	**2.389,4**	**5.434,7**	**5.692,8**	**104,7**
A	Neopredmetena dolgoročna sredstva	16,9	14,6	57,3	59,1	74,2	73,7	99,3
B	Naložbe v zemljišča in zgradbe ter finančne naložbe	2.133,5	2.380,9	1.918,5	1.947,3	4.052,0	4.328,2	106,8
	- od tega druge finančne naložbe	1.795,0	2.038,8	1.283,9	1.373,9	3.078,9	3.412,7	110,8
C	Naložbe v korist življenjskih zavarovancev, ki prevzemajo naložbeno tveganje	832,8	826,9	0	0	832,8	826,9	99,3
D	Terjatve; od tega:	31,6	50,9	360,0	327,7	391,6	378,6	96,7
	- terjatve iz neposrednih zavarovalnih poslov	5,0	5,4	193,0	193,4	198,0	198,8	100,4
	- terjatve iz sozavarovanja in pozavarovanja	1,0	1,3	56,5	28,2	57,5	29,5	51,3
E	Razna sredstva	10,6	18,0	42,5	35,6	53,1	53,6	100,9
F	Kratkoročne aktivne časovne razmejitve	11,3	12,1	19,6	19,7	30,9	31,8	102,9
G	Nekratkoročna sredstva v posesti za prodajo in ustavljeno poslovanje	0	0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0
	OBVEZNOSTI	**3.036,7**	**3.303,4**	**2.398,0**	**2.389,4**	**5.434,7**	**5.692,8**	**104,7**
A	Kapital; od tega:	237,3	354,5	641,5	652,5	878,8	1.007,0	114,6
	- vpoklicani kapital	83,9	257,0	164,7	209,9	248,6	466,9	187,8
B	Podrejene obveznosti	16,4	16,4	35,8	35,8	52,2	52,2	100,0
C	Kosmate zavarovalno-tehnične rezervacije in odloženi prihodki od premij	1.610,4	1.737,1	1.480,6	1.473,1	3.091,0	3.210,2	103,9
D	Kosmate zavarovalno-tehnične rezervacije v korist življenjskih zavarovancev, ki prevzemajo naložbeno tveganje	825,9	815,8	0	0	825,9	815,8	98,8
E	Rezervacije za druge nevarnosti in stroške	3,0	13,5	17,7	18,4	20,7	31,9	154,1
F	Obveznosti za finančne naložbe pozavarovateljev iz naslova pozavarovalnih pogodb pri cedentih	38,2	38,4	0,1	0,0	38,3	38,4	100,3
G	Druge obveznosti; od tega:	297,4	318,9	206,7	192,2	504,1	511,1	101,4
	- obveznosti iz neposrednih zavarovalnih poslov	23,3	20,8	42,2	38,2	65,5	59,0	90,1
	- obveznosti iz sozavarovanja in pozavarovanja	1,3	1,5	53,2	52,8	54,5	54,3	99,6
H	Pasivne časovne razmejitve	8,1	8,8	15,6	17,4	23,7	26,2	110,5
I	Nekratkoročne obveznosti, vezane na nekratkoročna sredstva v posesti za prodajo in ustavljeno poslovanje	0	0	0	0	0	0	-

Vir: Revidirane bilance stanja zavarovalnic na dan 31. 12. 2010 in nerevidirane bilance stanja zavarovalnic na dan 31. 12. 2011.

Bilančna vsota zavarovalnic je v letu 2011 v primerjavi s predhodnim letom porasla za 258,1 mio EUR oziroma za 4,7 odstotka in tako dosegla 5.692,8 mio EUR. Na višjo bilančno vsoto je vplivala predvsem višina bilančne vsote nove zavarovalnice (Modra zavarovalnica). Če bi od skupne bilančne vsote odšteli bilančno vsoto le-te, bi bila bilančna vsota celo za 0,1 odstotka nižja kot pred letom.

Največji delež na strani sredstev predstavljajo Naložbe v zemljišča in zgradbe ter finančne naložbe, in sicer kar 76 odstotkov vseh sredstev oziroma 4.328,2 mio EUR. Znotraj te postavke predstavljajo največji delež

Druge finančne naložbe, ki s 3.412,7 mio EUR predstavljajo 78,8 odstotka prej omenjene postavke in so se v primerjavi z letom 2010 povečale za 10,8 odstotka. Med Drugimi finančnimi naložbami predstavljajo največji delež Dolžniški vrednostni papirji in drugi vrednostni papirji s stalnim donosom, ki z 2.294,9 mio EUR predstavljajo kar 67,2 odstotka celotnih drugih finančnih naložb. V primerjavi z lanskim letom se je ta postavka povečala za 1,4 odstotka, njen delež v celotnih drugih finančnih naložbah pa je padel za 6,3 odstotne točke. Na račun znižanja deleža Dolžniških vrednostnih papirjev in drugih vrednostnih papirjev s stalnim donosom so se povečali deleži Depozitov pri bankah za 3,5 odstotne točke, deleži Delnic in drugih vrednostnih papirjev s spremenljivim donosom za 1,3 odstotne točke in Vrednostni papirji, kupljeni za prodajo oziroma s preostalo dospelostjo do enega leta, za 1,2 odstotne točke.

Na strani sredstev se je v letu 2011 v primerjavi z letom 2010 najbolj povečala postavka Naložbe v zemljišča in zgradbe ter finančne naložbe, in sicer za 6,8 odstotka. Delež omenjene postavke se je v primerjavi s predhodnim letom povečal za 1,4 odstotne točke. Na takšno povečanje omenjene postavke je vplivala predvsem novoustanovljena zavarovalnica. Če bi njene naložbe odšteli od skupnega zneska, bi bilo povečanje te postavke v primerjavi z lanskim letom le 0,8-odstotno. Sledi povečanje Kratkoročnih aktivnih časovnih razmejitev (2,9-odstotni porast) in Raznih sredstev (0,9-odstotni porast), ki pa v skupnih sredstvih ne predstavljata pomembnega deleža. Postavka Terjatve je za 3,3 odstotka nižja kot pred letom, njen delež v skupnih sredstvih je upadel za 0,5 odstotne točke. Postavka Naložbe v korist življenjskih zavarovancev, ki prevzemajo naložbeno tveganje, je za 0,7 odstotka nižja kot pred letom, njen delež v skupnih sredstvih pa je v primerjavi s predhodnim letom upadel za 0,8 odstotne točke (14,5 odstotka celotne bilančne vsote oziroma 25 odstotkov (27,4 odstotka v letu 2010) bilančne vsote življenjskih zavarovanj).

Med Naložbami v zemljišča in zgradbe ter finančne naložbe največji upad vrednosti beležita postavki Delnice in deleži v pridruženih družbah (s 129,6 mio EUR na 37,9 mio EUR oziroma za 70,8 odstotka) ter Druge finančne naložbe v družbah v skupini in v pridruženih družbah (z 32,3 mio EUR na 9,3 mio EUR oziroma za 71,8 odstotka).

Na strani obveznosti največji delež predstavlja postavka Kosmate zavarovalno-tehnične rezervacije in odloženi prihodki od premij, in sicer 56,4 odstotka celotne pasive oziroma 3.210,2 mio EUR, njen delež pa se je v primerjavi s predhodnim letom znižal za 0,5 odstotne točke. Na drugem mestu je postavka Kapital, ki predstavlja 17,7 odstotka celotne pasive oziroma 1.007 mio EUR. Delež kapitala se je v primerjavi s predhodnim letom zvišal za 1,5 odstotne točke. Na tretjem mestu je postavka Kosmate zavarovalno-tehnične rezervacije v korist življenjskih zavarovancev, ki prevzemajo naložbeno tveganje, ki predstavljajo 14,3 odstotka vseh obveznosti oziroma 815,8 mio EUR, njihov delež pa se je v primerjavi s predhodnim letom znižal za 0,9 odstotne točke.

Največji porast na strani obveznosti so v letu 2011 dosegle Rezervacije za druge nevarnosti in stroške (za 53,9 odstotka), Kapital (za 14,6 odstotka), Pasivne časovne razmejitve (za 10,2 odstotka), Kosmate zavarovalno-tehnične rezervacije in odloženi prihodki od premij (za 3,9 odstotka) in Druge obveznosti, ki so se povečale za 1,4 odstotka. Postavki Obveznosti za finančne naložbe pozavarovateljev iz naslova pozavarovalnih pogodb pri cedentih in Podrejene obveznosti sta ostali na skoraj enaki ravni kot pred letom. Nižje pa so zavarovalnice izkazale postavko Kosmate zavarovalno-tehnične rezervacije v korist življenjskih zavarovancev, ki prevzemajo naložbeno tveganje, ki je za 1,2 odstotka nižje kot pred letom.

Zavarovalnice so na koncu leta 2011 izkazale za 128,2 mio EUR oziroma 14,6 odstotka višji kapital kot pred letom, vendar le na račun nove zavarovalnice (Modra zavarovalnica), ki predstavlja skoraj 15 odstotkov vsega kapitala zavarovalnic. Če bi od skupnega zneska odšteli znesek kapitala nove zavarovalnice, bi bil kapital za 150,9 mio EUR oziroma 2,6 odstotka nižji kot pred letom. Na povečanje Kapitala je v letu 2011 v največji meri vplivalo povečanje postavke Vpoklicani kapital, ki se je povečal za 87,8 odstotka, povečanje rezerve iz dobička, ki so se povečale za 178,1 mio EUR oziroma 98,3 odstotka, in povečanje čistega poslovnega izida poslovnega leta, ki je bil za 33,8 mio EUR oziroma 72,3 odstotka višji kot konec leta 2010.

Vpoklicani kapital se je v obravnavanem letu povečal za 218,3 mio EUR, kar je predvsem posledica upoštevanja osnovnega kapitala nove zavarovalnice (152,2 mio EUR) in dokapitalizacij, ki so jih izvedli v štirih zavarovalnicah. Če bi iz vsote odšteli vpoklicani kapital nove zavarovalnice, bi bilo povečanje le 26-odstotno. Rezerve iz dobička so se povečale predvsem zaradi povečanja drugih rezerv iz dobička, ki so jih zavarovalnice oblikovale v več kot trikrat višji vrednosti kot pred letom. Po drugi strani je na kapital neugodno vplival Presežek iz prevrednotenja, ki je bil v primerjavi s prejšnjim letom za 105,3 mio EUR nižji.

Primerjava bilančnih vsot ter posameznih postavk bilance stanja zavarovalnic za zavarovalno skupino življenjskih in za zavarovalno skupino premoženjskih zavarovanj z bilančno vsoto vseh zavarovanj pa prikaže nekatere specifične razlike med njimi.

Bilančna vsota življenjskih zavarovanj je konec leta 2011 znašala 3.303,4 mio EUR in je bila v primerjavi s predhodnim letom večja za 8,8 odstotka. Če bi odšteli bilančno vsoto nove zavarovalnice, ki opravlja posle življenjskih zavarovanj, bi se bilančna vsota življenjskih zavarovanj povečala le za 0,2 odstotka. Zaradi ustanovitve nove zavarovalnice je tudi delež bilančne vsote življenjskih zavarovanj v celotni bilančni vsoti zavarovalnic dosegel kar 58 odstotkov, kar je v primerjavi z letom 2010 za 2,1 odstotne točke več. Ta delež je precej višji v primerjavi z deležem obračunane kosmate zavarovalne premije življenjskih zavarovanj, ki v skupni obračunani kosmati zavarovalni premiji zavarovalnic za leto 2011 predstavlja le 26,1 odstotka.

Na tako visoko bilančno vsoto življenjskih zavarovanj vplivajo predvsem finančne naložbe (dolgoročne in kratkoročne). Le-te znašajo pri življenjskih zavarovanjih 3.151,4 mio EUR in predstavljajo kar 95,4 odstotka bilančne vsote življenjskih zavarovanj, medtem ko s 1.662 mio EUR pri premoženjskih zavarovanjih dosegajo 69,6 odstotka bilančne vsote. Nasprotna je slika pri naložbah v zemljišča in zgradbe za zavarovalno dejavnost. Največji del teh naložb se financira iz premoženjskih zavarovanj, pri katerih predstavljajo 3,9 odstotka bilančne vsote, pri življenjskih zavarovanjih pa predstavljajo le 0,5 odstotka.

Razmerja med sredstvi življenjskih in premoženjskih zavarovanj so odraz razmerij na strani obveznosti do virov sredstev v bilancah stanja zavarovalnic. Zavarovalno-tehnične rezervacije in odloženi prihodki predstavljajo v premoženjskih zavarovanjih 61,7 odstotka, v življenjskih zavarovanjih pa 77,3 odstotka bilančne vsote. Zaradi nižje izkazane obračunane kosmate premije pri premoženjskih zavarovanjih so tudi izkazane zavarovalno-tehnične rezervacije in odloženi prihodki za 0,5 odstotka nižji kot v predhodnem letu, medtem ko so pri življenjskih zavarovanjih za 4,8 odstotka višje. Drugačna pa je slika pri deležu kapitala med vsemi obveznostmi do virov, ki pri premoženjskih zavarovanjih dosega 27,3 odstotka, pri življenjskih zavarovanjih pa le 10,7 odstotka. To med drugim dokazuje, da zavarovalnice večji del naložb v zemljišča in zgradbe za zavarovalno dejavnost financirajo s kapitalom iz premoženjskih zavarovanj.

3.5.2. Bilance stanja pozavarovalnic

Tabela 16:
Zbirna bilanca stanja pozavarovalnic na dan 31. 12. 2010 in 31. 12. 2011 (vsi zneski so v mio EUR)

		2010	2011	Indeks 11/10
	SREDSTVA	**606,7**	**609,1**	**100,4**
A.	Neopredmetena dolgoročna sredstva	0,3	0,2	66,7
B.	Naložbe v zemljišča in zgradbe ter finančne naložbe	477,5	477,2	99,9
	- od tega druge finančne naložbe	304,1	291,0	95,7
D.	Terjatve	118,5	121,3	102,4
	- od tega terjatve iz pozavarovanja	115,1	115,0	99,9
E.	Razna sredstva	1,0	0,8	80,0
F.	Kratkoročne aktivne časovne razmejitve	9,4	9,6	102,1
	OBVEZNOSTI	**606,7**	**609,1**	**100,4**
A.	Kapital; od tega:	192,1	194,5	101,3
	- vpoklicani kapital	44,0	44,0	100,0
B.	Podrejene obveznosti	31,2	31,2	100,0
C.	Kosmate zavarovalno-tehnične rezervacije in odloženi prihodki od premij	277,3	295,3	106,5
E.	Rezervacije za druge nevarnosti in stroške	0,2	0,3	150,0
G.	Druge obveznosti	105,2	87,2	82,9
	- od tega obveznosti iz pozavarovanja	77,8	84,2	108,2
H.	Pasivne časovne razmejitve	0,7	0,6	85,7

Vir: Revidirane bilance stanja pozavarovalnic na dan 31. 12. 2010 in nerevidirane bilance stanja pozavarovalnic na dan 31. 12. 2011.

Bilančna vsota pozavarovalnic je v letu 2011 v primerjavi s predhodnim letom ostala skoraj na enaki ravni, saj je bila le za 0,4 odstotka višja kot pred letom. Največjo postavko v strukturi sredstev predstavljajo Na-

ložbe v zemljišča in zgradbe ter finančne naložbe, ki predstavljajo kar 78,3 odstotka vseh sredstev, vendar se je njihova vrednost v primerjavi z letom 2010 znižala za 0,1 odstotka, znižal pa se je tudi njen delež v celotnih sredstvih 2010, in sicer za 0,4 odstotne točke. V omenjeni postavki predstavljajo najvišji delež Druge finančne naložbe (61 odstotkov, oziroma 291 mio EUR), ki so se v primerjavi s predhodnim letom znižale za 4,3 odstotka, njihov delež pa se je znižal za 2,7 odstotne točke. Med Drugimi finančnimi naložbami največji delež predstavljajo Dolžniški vrednostni papirji in drugi vrednostni papirji s stalnim donosom (74,2 odstotka oziroma 215,8 mio EUR), ki so se v primerjavi s predhodnim obdobjem povečali za 17,5 odstotka.

Drugo največjo postavko Naložb v zemljišča in zgradbe ter finančne naložbe predstavljajo Finančne naložbe v družbah v skupini in pridruženih družbah, ki znašajo 126,8 mio EUR oziroma 26,6 odstotka omenjene postavke, kar je v primerjavi s preteklim letom za 2,6 odstotne točke več.

Na znižanje Naložb v zemljišča in zgradbe ter finančne naložbe, ki so se v primerjavi s predhodnim letom znižale za 0,1 odstotka, je vplivalo predvsem znižanje Drugih finančnih naložb (za 4,3 odstotka), in sicer kot posledica izrazitega znižanja postavke Kratkoročnih depozitov pri bankah, ki se je zmanjšala z 71,1 mio EUR na 17,7 mio EUR. Postavko Vrednostni papirji, kupljeni za prodajo oziroma s preostalo dospelostjo do enega leta, sta pozavarovalnici za leto 2010 izkazali v višini 7,6 mio EUR, v letu 2011 pa je ne izkazujeta več. Za dobro polovico vrednosti manj kot pred letom je izkazana postavka Deleži v investicijskih skladih, za trideset odstotkov manjša kot pred letom pa je postavka Druga dana posojila, vendar ti postavki predstavljata zanemarljiv znesek. Prav tako se je znižala tudi postavka Delnice in drugi vrednostni papirji s spremenljivim donosom in kuponi skladov (s 27,6 mio EUR v letu 2010 na 17,1 mio EUR). Izrazit porast pa je v primerjavi s predhodnim letom izkazan pri postavki Depoziti pri bankah, ki se je povečala z 10,6 mio EUR na 38,7 mio EUR oziroma za 265,8 odstotka. Dolžniški vrednostni papirji in drugi vrednostni papirji s stalnim donosom so se s 183,7 mio EUR povečali na 215,8 mio EUR oziroma za 17,5 odstotka. Finančne naložbe pozavarovalnic iz naslova pozavarovalnih pogodb pri cedentih pa so se povečale z 10,5 na 12,2 mio EUR oziroma za 17 odstotkov.

Finančne naložbe v družbah v skupini in pridruženih družbah so se v primerjavi s predhodnim letom povečale za 10,8 odstotka. Pri tem se je zaradi povečanja deleža oziroma dokapitalizacije v pridruženi družbi delež Delnic in deležev v pridruženih družbah povečal z 20,9 na 29,1 mio EUR, oziroma za 39 odstotkov. Dolžniški vrednostni papirji in posojila, dana drugim družbam v skupini, pa so se povečala s 6,7 na 10,9 mio EUR oziroma za 62,7 odstotka, medtem ko so Delnice in deleži v družbah v skupini ostali na enaki ravni kot prejšnje leto.

Terjatve pozavarovalnic, izkazane v znesku 121,3 mio EUR, so se povečale za 2,4 odstotka, predvsem zaradi povečanja Terjatev za premijo iz sprejetega pozavarovanja (z 91,1 mio EUR na 102,4 mio EUR, kar je za 12,4 odstotka več kot v predhodnem letu), Odloženih terjatev za davek (z 2,2 mio EUR na 5,1 mio EUR oziroma za 127,4 odstotka), Drugih kratkoročnih terjatev in Kratkoročnih terjatev iz financiranja.

Za leto 2011 sta pozavarovalnici izkazali kapital v višini 194,5 mio EUR, kar je za 1,3 odstotka več kot pred letom. Njegov delež v celotnih obveznosti do virov sredstev znaša 31,9 odstotka. Na povečanje Kapitala so vplivale naslednje postavke: Povečanje zadržanega čistega poslovnega izida, ki se je povečal za 9,2 mio EUR oziroma 44,6 odstotka, in Povečanje rezerv iz dobička za 4,4 mio EUR oziroma 5,2 odstotka (od tega za 0,9 mio EUR rezerve za izravnavo katastrofalnih škod in za 3,9 mio EUR druge rezerve iz dobička). Negativno so na višino Kapitala vplivale postavke: Presežek iz prevrednotenja, saj sta ga pozavarovalnici izkazali v negativnem znesku 10,8 mio EUR, in Čisti poslovni izid, ki se je v primerjavi s predhodnim letom znižal za 2,2 mio EUR oziroma za 24,2 odstotka.

Največjo postavko na pasivni strani predstavljajo Kosmate zavarovalno-tehnične rezervacije in odloženi prihodki od premij, ki so konec leta 2011 dosegle 295,3 mio EUR, kar je 48,5 odstotka celotne pasive, in so se v primerjavi s predhodnim letom povečale za 6,5 odstotka. Med njimi so največji znesek predstavljale škodne rezervacije (229,1 mio EUR oziroma 77,6 odstotka), ki so se v primerjavi s predhodnim letom povečale za 6,9 odstotka. Druge obveznosti so konec leta 2011 znašale 87,2 mio EUR in so se v primerjavi s predhodnim letom znižale za 17,1 odstotka; v omenjeni postavki največji delež (96,5 odstotka oziroma 84,2 mio EUR) predstavljajo obveznosti iz sozavarovanja in pozavarovanja. Znižale pa so se tudi Pasivne časovne razmejitve, vendar zneskovno predstavljajo le en promil celotne bilančne vsote pozavarovalnic.

3.6. Kazalci poslovanja

V naslednji tabeli prikazujemo nekaj pomembnejših kazalcev poslovanja.

Tabela 17:
Kazalci poslovanja zavarovalnic in pozavarovalnic, 2010, 2011

	Zavarovalnice		Pozavarovalnice	
	2010 (%)	2011 (%)	2010 (%)	2011 (%)
Delež čistih odhodkov za škode v čistih prihodkih od zavarovalnih premij - PREMOŽENJSKA ZAVAROVANJA	59,2	58,5	66,1	65,1
Delež čistih odhodkov za škode v čistih prihodkih od zavarovalnih premij - ŽIVLJENJSKA ZAVAROVANJA	43,3	56,2	-	-
Delež čistih odhodkov za škode v čistih prihodkih od zavarovalnih premij - ZDRAVSTVENA ZAVAROVANJA	89,5	87,8	-	-
Delež obratovalnih stroškov v obračunani kosmati premiji - PREMOŽENJSKA ZAVAROVANJA	21,4	21,8	21,4	20,3
Delež obratovalnih stroškov v obračunani kosmati premiji - ŽIVLJENJSKA ZAVAROVANJA	21,4	21,8	-	-
Delež obratovalnih stroškov v obračunani kosmati premiji - ZDRAVSTVENA ZAVAROVANJA	12,1	10,0	-	-
Koeficient nalaganja oz. pokritost zavarovalno-tehničnih rezervacij z naložbami kritnih skladov	107,6	105,4	-	-
Koef. nalaganja oz. pokritost vseh zavar.-teh. rezervacij z naložbami	115,3	112,6	143,4	137,8
Delež kapitala v obveznostih do virov sredstev	16,2	17,7	31,7	31,9
Čista donosnost kapitala	9,3	10,5	7,1	6,0
Delež čiste zavar. premije v kosmati obračunani zavarovalni premiji - PREMOŽENJSKA ZAVAROVANJA	86,1	86,2	72,0	70,5
Delež čiste zavar. premije v kosmati obračunani zavarovalni premiji - ŽIVLJENJSKA ZAVAROVANJA	98,1	97,7	35,1	27,1
Delež čiste zavar. premije v kosmati obračunani zavarovalni premiji - ZDRAVSTVENA ZAVAROVANJA	100,0	100,0	-	-

Vir: Obrazca St - 43 in St - 55, revidirane bilance stanja zavarovalnic in pozavarovalnic na dan 31. 12. 2010 in nerevidirane bilance stanja zavarovalnic in pozavarovalnic na dan 31. 12. 2011 ter revidirani izkazi poslovnega izida zavarovalnic in pozavarovalnic za leto 2010 in nerevidirani izkazi poslovnega izida zavarovalnic in pozavarovalnic za leto 2011.

Razmerje med čistimi odhodki za škode in čistimi prihodki od zavarovalnih premij se je pri zavarovalnicah v primerjavi s predhodnim letom pri premoženjskem zavarovanju še nekoliko izboljšalo, in sicer za 0,7 odstotne točke, pri zdravstvenem zavarovanju pa celo za 1,7 odstotne točke, medtem ko je bilo pri življenjskem zavarovanju to razmerje dosti neugodnejše kot pred letom, saj se je poslabšalo za 12,9 odstotne točke. Pri premoženjskih zavarovanjih se je razmerje izboljšalo zaradi zmanjšanja škod, pri zdravstvenem zavarovanju pa zaradi povišanja premij. Pri življenjskih zavarovanjih se je razmerje poslabšalo zaradi povečanja škod (dospetje nekaterih zavarovalnih pogodb, izplačani predujmi in predčasni odkupi). Pri pozavarovalnicah se je to razmerje izboljšalo za eno odstotno točko, kar je posledica večjega zmanjšanja škod od premij.

Delež obratovalnih stroškov v obračunani kosmati premiji zavarovalnic se je v primerjavi z letom 2010 tako pri premoženjskih zavarovanjih kot tudi pri življenjskih zavarovanjih povečal za 0,4 odstotne točke, pri zdravstvenih zavarovanjih pa se je znižal za 2,1 odstotne točke, na 10 odstotkov. Pri pozavarovalnicah se je omenjeni delež znižal za 1,1 odstotne točke.

Koeficient nalaganja oziroma pokritosti zavarovalno-tehničnih rezervacij z naložbami prikazuje razmerje med finančnimi naložbami iz naslova zavarovalno-tehničnih rezervacij in oblikovanimi zavarovalno-tehničnimi rezervacijami[4]. Pokritost zavarovalno-tehničnih rezervacij z ustreznimi naložbami mora biti najmanj 100-odstotna. Tako je koeficient pokritosti zavarovalno-tehničnih rezervacij z naložbami kritnih skladov zavarovalnic v letu 2011 znašal 105,4 odstotka, za dve leti prej je bil ta kazalec izkazan v višini 108 odstotkov. Prav tako je nižji kot pred letom tudi koeficient nalaganja oziroma pokritosti vseh zavarovalno-tehničnih rezervacij z naložbami, saj je izkazan v višini 112,6 odstotka, kar je za 2,7 odstotne točke manj kot v primerjalnem obdobju. Tudi pri pozavarovalnicah je bil ta kazalec nižji kot pred letom, in sicer je znašal 137,8

[4] Med zavarovalno-tehničnimi rezervacijami so upoštevane tudi izravnalne rezervacije in rezervacije za izravnavo katastrofalnih škod (v bilanci stanja so izkazane pod drugimi rezervami iz dobička) ter obveznosti iz finančnih pogodb (v bilanci stanja so izkazane pod drugimi obveznostmi). Zakon o zavarovalništvu jih uvršča med zavarovalno-tehnične rezervacije.

odstotka, kar je 5,6 odstotne točke manj kot v letu 2010.

Delež kapitala v obveznostih do virov sredstev kaže stopnjo udeležbe lastniškega kapitala v vseh obveznostih. Ta delež se je v letu 2011 pri zavarovalnicah zvišal za 1,5 odstotne točke in znaša 17,7 odstotka. Vzrok za povečanje tega deleža je v povečanju kapitala zaradi ustanovitve nove zavarovalnice in povečanju rezerv iz dobička. Pri pozavarovalnicah je ta delež znašal 31,9 odstotka, kar je 0,2 odstotne točke več kot v enakem obdobju lani.

Kazalec donosnosti kapitala se izračunava kot razmerje med čistim dobičkom in povprečnim stanjem kapitala. Za leto 2011 kazalec donosnosti kapitala za zavarovalnice znaša 10,5 odstotka, kar je za 1,2 odstotne točke več kot v predhodnem letu. Vzrok za povečanje donosnosti kapitala zavarovalnic je v izboljšanju čistega poslovnega izida. Nasprotno pa sta pozavarovalnici izkazali za 1,1 odstotka nižjo čisto donosnost kapitala kot pred letom. Na znižanje donosnosti kapitala pozavarovalnic sta vplivala predvsem slabši poslovni izid v primerjavi s predhodnim obdobjem ter višji kapital pozavarovalnic.

Pri deležu čiste zavarovalne premije v kosmati obračunani zavarovalni premiji (to je odstotek zavarovanja oziroma lastni delež) vidimo, da je ta kazalec pri zavarovalnicah v skupini premoženjskih zavarovanj izkazan v višini 86,2 odstotka, kar je 0,1 odstotne točke več kot pred letom, pri življenjskih pa v višini 97,7 odstotka, kar je 0,4 odstotne točke manj kot pred letom. Pri zdravstvenih zavarovanjih ta kazalec znaša 100 odstotkov, saj pri teh zavarovanjih ni pozavarovanj. Pri pozavarovalnicah se je ta delež znižal, in sicer pri premoženjskih zavarovanjih za 1,5 odstotne točke in pri življenjskih zavarovanjih za 8 odstotnih točk.

3.7. Zavarovalno-tehnične rezervacije[5]

Zavarovalnice in pozavarovalnice so oblikovale zavarovalno-tehnične rezervacije v skladu s Sklepom o podrobnejših pravilih in minimalnih standardih za izračun zavarovalno-tehničnih rezervacij (Ur. l. RS, št. 3/01, 69/01, 85/05 in 66/08).

Slika 8:
Gibanje čistih zavarovalno-tehničnih rezervacij zavarovalnic po tekočih cenah, 2007-2011 (vsi zneski so v mio EUR na dan 31.12.)

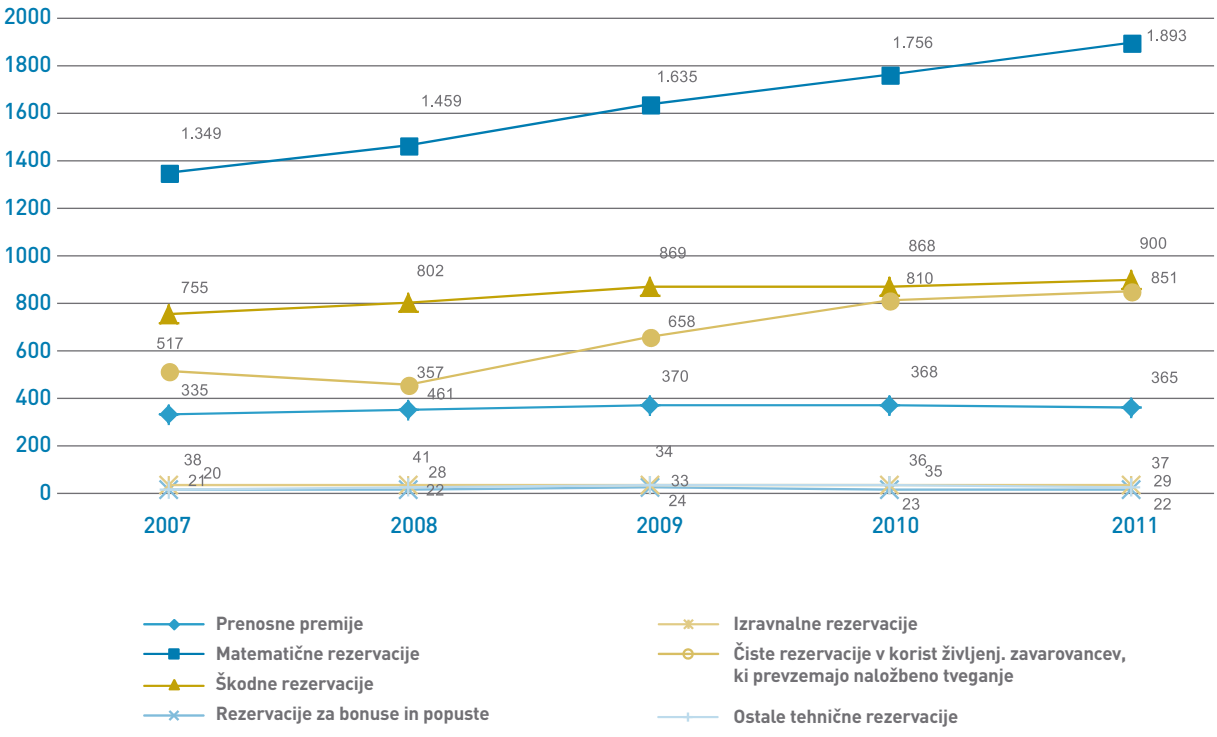

Vir: Obrazci St - 55.

[5] Glej opombo pod zaporedno št. 4.

Slika 9:
Gibanje čistih zavarovalno-tehničnih rezervacij pozavarovalnic po tekočih cenah, 2007-2011 (vsi zneski so v mio EUR na dan 31.12.)

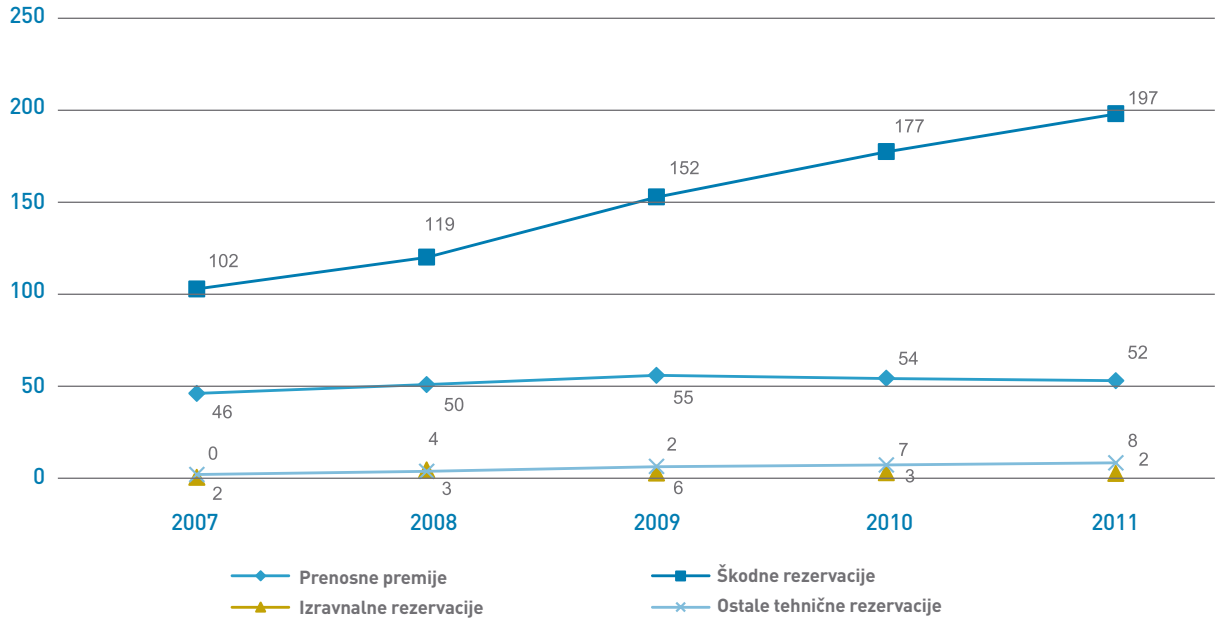

Vir: Obrazci St - 55.

Po stanju 31. 12. 2011 so zavarovalnice oblikovale čiste zavarovalno-tehnične rezervacije v višini 4.096,5 mio EUR, kar je za 5,2 odstotka več kot konec leta 2010. Pozavarovalnice so 31. 12. 2011 oblikovale 259,5 mio EUR čistih zavarovalno-tehničnih rezervacij oziroma za 8,3 odstotka več kot v predhodnem letu, kar je predvsem posledica povečanja škodnih rezervacij za posle iz tujine.

Zavarovalnice in pozavarovalnice oblikujejo rezervacije za prenosne premije za vsako pogodbo posebej, razen v primeru, ko verjetnost nastanka škode ni enakomerno porazdeljena med trajanjem pogodbe ali v primeru spremembe v višini zavarovalnega kritja v času trajanja zavarovanja. Čiste prenosne premije so se v letu 2011 v primerjavi s preteklim letom malenkostno znižale, in sicer pri zavarovalnicah za 0,9 odstotka (s 368,1 mio EUR na 364,7 mio EUR), pri pozavarovalnicah pa za 2,4 odstotka.

Zavarovalnice oblikujejo matematične rezervacije v višini sedanje vrednosti ocenjenih bodočih obveznosti zavarovalnice, zmanjšane za ocenjeno sedanjo vrednost bodočih premij, ki bodo vplačane na podlagi sklenjenih zavarovanj. Čiste matematične rezervacije zavarovalnic, ki sklepajo življenjska zavarovanja, so se v letu 2011 v primerjavi s predhodnim letom povečale za 7,8 odstotka in dosegle 1.892,5 mio EUR. Pozavarovalnice niso oblikovale matematičnih rezervacij, ker ne sklepajo dolgoročnih zavarovanj, za katere je treba oblikovati matematične rezervacije.

Škodne rezervacije so zavarovalnice in pozavarovalnice oblikovale tako za prijavljene in nerešene škode, ki se praviloma izračunavajo ločeno za vsako škodo posebej, kakor tudi za nastale, a še neprijavljene škode. Škodne rezervacije za nastale, a še neprijavljene oziroma ne dovolj prijavljene škode se oblikujejo glede na izkušnje iz preteklih let, upoštevajoč število škod in povprečno priznano odškodnino/zavarovalnino iz škod, prijavljenih v obračunskem letu, ter pričakovan razvoj v prihodnosti. Škodne rezervacije poleg odškodnin/zavarovalnin zajemajo tudi stroške reševanja škod. Zavarovalnice so v letu 2011 izkazale 900,4 mio EUR čistih škodnih rezervacij, kar je v primerjavi s preteklim letom za 3,7 odstotka več, pozavarovalnice pa 197 mio EUR, kar je za 11,6 odstotka več kot pred letom. Dokaj visok porast škodnih rezervacij v pozavarovalnicah izhaja predvsem iz porasta tujih poslov.

Čiste rezervacije za bonuse in popuste so se v primerjavi s preteklim letom pri zavarovalnicah znižale za 5,3 odstotka, na 21,5 mio EUR, pri pozavarovalnicah pa so se povišale za 7 odstotkov, na 231,4 tisoč EUR.

Medtem ko se je stanje izravnalnih rezervacij v letu 2011 v primerjavi z letom 2010 pri zavarovalnicah povečalo (37,4 mio EUR) za 4,8 odstotka, se je stanje teh rezervacij pri pozavarovalnicah znižalo (2,2 mio EUR) za 15,4 odstotka.

Zavarovalnice so 31. 12. 2011 oblikovale čiste rezervacije v korist življenjskih zavarovancev, ki prevzemajo naložbeno tveganje, v višini 851,4 mio EUR, kar v primerjavi s preteklim letom pomeni 5,1-odstotno povečanje. Za primerjavo navajamo, da je bilo do leta 2003 stanje teh rezervacij nizko (v letu 2002 so znašale le okoli 0,88 mio EUR). Število zavarovancev, ki prevzemajo naložbeno tveganje, je v letu 2010 naraslo že na 503.779, v letu 2011 pa je bil porast zaradi finančne krize nižji kot pretekla leta, število zavarovancev se je povečalo za 19.432, tj. skupno 523.211.

Ostale čiste zavarovalno-tehnične rezervacije oblikujejo zavarovalnice in pozavarovalnice glede na predvidene bodoče obveznosti in tveganja velikih škod, ki izhajajo na primer iz zavarovanja odgovornosti za jedrsko škodo, proizvajalčeve odgovornosti za farmacevtske izdelke, potresa in drugih obveznosti in tveganj. Čiste ostale zavarovalno-tehnične rezervacije so se v zavarovalnicah v letu 2011 v primerjavi s preteklim letom znižale s 34,6 mio EUR na 28,6 mio EUR oziroma za 17,3 odstotka, v pozavarovalnicah pa so se povečale, in sicer s 6,7 mio EUR na 7,7 mio EUR oziroma za 14,9 odstotka.

Pooblaščeni aktuarji so vsem zavarovalnicam in obema pozavarovalnicama za leto 2011 izdali pozitivno mnenje o višini premij, o primerno oblikovanih zavarovalno-tehničnih rezervacijah glede na obveznosti ter o primernosti evidenc, ki omogočajo ustrezno vrednotenje obveznosti in zavarovalnih premij.

3.8. Naložbe kritnega premoženja in kritnih skladov

Finančne naložbe zavarovalnic so do konca leta 2007 izkazovale visoke stopnje rasti, leta 2008 pa se je trend rasti zaradi finančne krize izrazito spremenil. V letu 2009 so naložbe zavarovalnic spet začele rasti, kar se je nadaljevalo tudi v letu 2010. Naložbe zavarovalnic so se tudi v letu 2011 povečale, vendar je bila njihova rast glede na preteklo leto bistveno manjša, medtem ko so se naložbe pozavarovalnic v preteklem letu zmanjšale. Finančni trgi se v letu 2011 niso izkazali, saj je bilo tako na delniškem kot tudi obvezniškem trgu zaznati večje pritiske navzdol kot navzgor. V tabeli je prikazano gibanje posameznih indeksov evropskih in ameriških delnic v letu 2011.

Slika 10:
Prikaz indeksov evropskih in ameriških delnic, 31. 1. 2011-15. 5. 2012

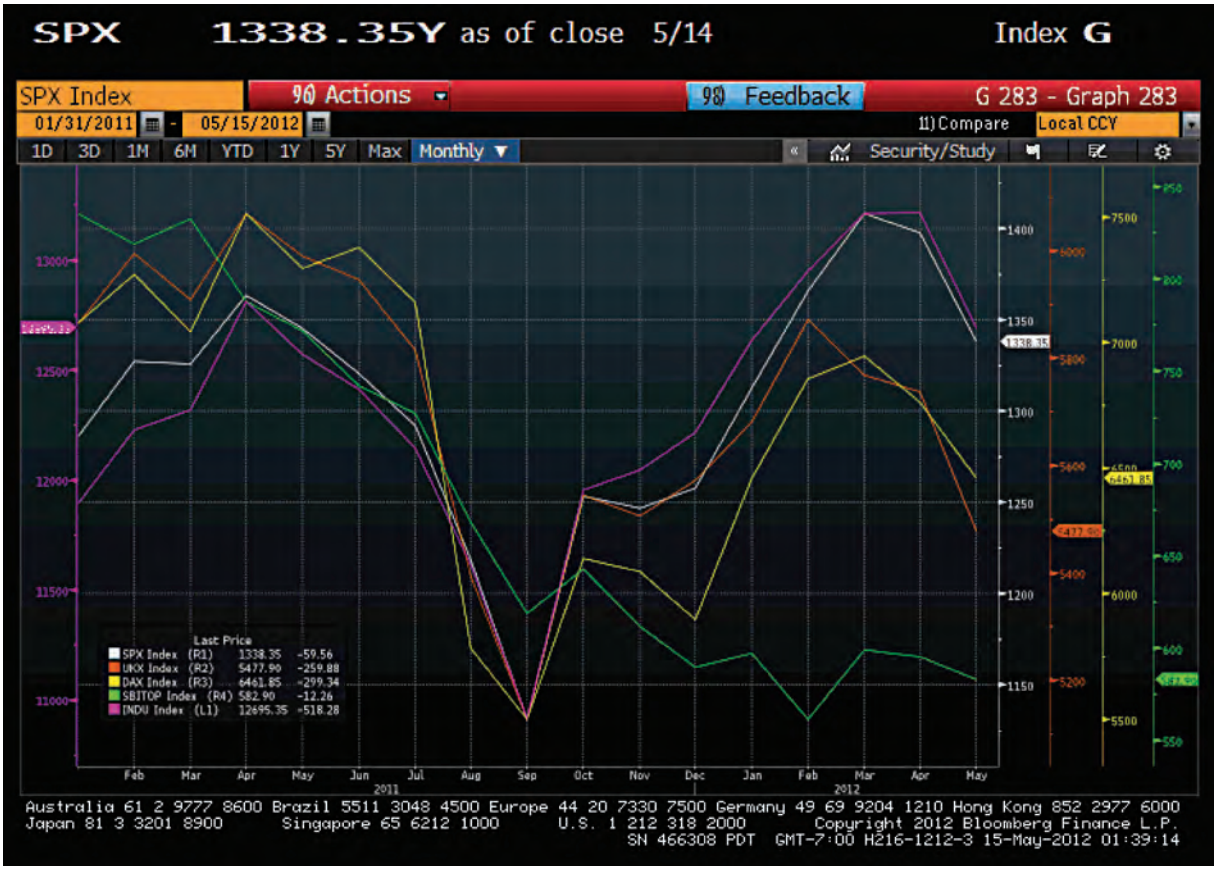

Vir: Bloomberg.

Iz grafa je razvidno, da so v septembru 2011 vsi opazovani indeksi strmo padli, vendar se je trend indeksov evropskih in ameriških delnic takoj obrnil v pozitivno smer, medtem ko indeks SBITOP še vedno ne izkazuje pozitivnega trenda (v letu 2011 je beležil 30-odstotni padec).

Zavarovalnice so imele 31. 12. 2011 za 4.614,6 mio EUR naložb kritnega premoženja in kritnih skladov (za 128,9 mio EUR oziroma za 2,9 odstotka več kot pred letom). Povečanje naložb kritnega premoženja in kritnih skladov je bilo v letu 2011 bistveno manjše kot preteklo leto, ko se je povečalo za 9 odstotkov. Naložbe kritnega premoženja brez kritnih skladov so se v primerjavi s predhodnim letom zmanjšale za 4,7 mio EUR oziroma za 0,3 odstotka (porast v letu 2010 v primerjavi z letom 2009 je znašal 4,4 odstotka, v letu 2009 v primerjavi z letom 2008 pa 6,9 odstotka). Naložbe kritnih skladov pa so se v letu 2011 povečale za 133,6 mio EUR oziroma za 4,7 odstotka (porast v letu 2010 v primerjavi z letom 2009 je znašal 11,8 odstotka, v letu 2009 v primerjavi z letom 2008 pa 21,2 odstotka).

Naložbe zavarovalnic iz lastnih virov so imele do konca leta 2007 prav tako izrazito visoke stopnje rasti, v letu 2008 se je vrednost teh naložb prvič znižala (za 13,2 odstotka), v letu 2009 pa se je njihova vrednost znova povečala, in sicer za 4,4 odstotka. V letu 2010 je vrednost naložb zavarovalnic iz lastnih virov ponovno padla, in sicer za 110,7 mio EUR oziroma za 20 odstotkov v primerjavi z letom 2009. V letu 2011 se je vrednost naložb zavarovalnic iz lastnih virov povečala za 171,2 mio EUR oziroma za 38,6 odstotka, razlog za povečanje se pretežno nanaša na ustanovitev Modre zavarovalnice. Če izločimo naložbe iz lastnih virov novoustanovljene zavarovalnice, so naložbe iz lastnih virov v primerjavi s preteklim letom porasle le za 3,6 odstotka.

Tabela 18:
Naložbe zavarovalnic, 2003-2011 (vsi zneski so v mio EUR na dan 31. 12.)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Indeks 11/03
Naložbe iz lastnih virov	119,6	156,0	192,4	288,8	612,2	531,1	554,4	443,7	614,9	514,1
Kritni sklad	937,5	1.151,2	1.362,8	1.664,6	2.043,4	2.095,0	2.539,0	2.839,1	2.972,7	317,1
Kritno premoženje brez kritnih skladov	932,8	997,4	1.114,1	1.191,7	1.328,2	1.474,6	1.576,5	1.646,6	1.641,9	176,0
Skupaj	**1.989,9**	**2.304,6**	**2.669,3**	**3.145,1**	**3.983,8**	**4.100,7**	**4.669,9**	**4.929,4**	**5.229,5**	**263,8**

Vir: Poročilo o naložbah kritnega premoženja in kritnih skladov ter RN obrazci.

Naložbe kritnih skladov so se v obdobju od leta 1999 do leta 2007 hitreje povečevale kot naložbe kritnega premoženja brez kritnih skladov. V letu 2008 so sicer bolj narasle naložbe kritnega premoženja brez kritnih skladov, vendar je bilo že v letu 2009 stanje spet obratno. Tudi v letu 2010 so se naložbe kritnih skladov povečevale hitreje kot naložbe kritnega premoženja brez kritnih skladov, saj so zrasle za 11,8 odstotka, medtem ko so se naložbe kritnega premoženja brez kritnih skladov povečale le za 4,4 odstotka. Naložbe kritnih skladov so 31. 12. 2011 znašale 2.972,7 mio EUR, kar predstavlja 64,4 odstotka (63,3 odstotka v letu 2010) naložb celotnega kritnega premoženja. Naložbe kritnega premoženja brez kritnih skladov pa so 31. 12. 2011 znašale 1.641,9 mio EUR, kar predstavlja 35,6 odstotka celotnih naložb kritnega premoženja, kar je za 1,1 odstotne točke manj kot v predhodnem letu.

Iz navedenih podatkov o naložbah kritnega premoženja in kritnih skladov zavarovalnic je razvidno, da so lete v letu 2011 zaradi neugodnih gibanj na finančnih trgih in v gospodarstvu utrpele precej finančnih izgub.

Tabela 19:
Naložbe pozavarovalnic, 2003-2011 (vsi zneski so v mio EUR na dan 31. 12.)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Indeks 11/03
Naložbe iz lastnih virov	62,1	72,2	81,0	128,5	187,2	176,3	190,7	195,7	170,7	274,9
Kritno premoženje	162,2	165,1	175,3	195,7	213,5	243,7	324,2	343,5	357,6	220,5
Skupaj	**224,3**	**237,3**	**256,3**	**324,2**	**400,7**	**420,0**	**514,9**	**539,2**	**528,3**	**235,5**

Vir: Poročilo o naložbah kritnega premoženja in kritnih skladov ter RN obrazci.

Pozavarovalnici sta v letih 2000-2007 izkazovali nižje stopnje rasti finančnih naložb kot zavarovalnice, v letih 2008 in 2009 pa sta pozavarovalnici beležili višjo stopnjo rasti finančnih naložb kot zavarovalnice. V letu 2010 je znašala stopnja rasti finančnih naložb pozavarovalnic 4,7 odstotka oziroma za naložbe kritnega premoženja 6 odstotkov (rast je bila ponovno manjša kot pri zavarovalnicah). Trend zmanjševanja rasti finančnih naložb pri pozavarovalnicah se je nadaljeval tudi v letu 2011. 31. 12. 2011 je kritno premoženje pozavarovalnic znašalo 357,6 mio EUR, kar v primerjavi s predhodnim letom pomeni povečanje za 14,1 mio EUR oziroma za 4,1 odstotka.

Podobno kot pri zavarovalnicah so imele tudi naložbe pozavarovalnic iz lastnih virov do konca leta 2007 izrazito visoke stopnje rasti, v letu 2008 se je vrednost teh naložb znižala (za 5,8 odstotka), v letu 2009 pa se je njihova vrednost ponovno povečala (za 8,2 odstotka). Vrednost naložb iz lastnih virov pozavarovalnic je tudi v letu 2010 zadržala trend rasti (čeprav le v višini 2,6 odstotka) v nasprotju z zavarovalnicami, pri katerih se je vrednost naložb iz lastnih virov izrazito zmanjšala. Konec leta 2011 sta pozavarovalnici izkazali za 170,7 mio EUR naložb iz lastnih virov, kar je za 12,8 odstotka manj kot pred letom. Znižanje naložb iz lastnih virov sta beležili obe pozavarovalnici, in sicer zaradi slabitev naložb, kar je razvidno iz realiziranih finančnih odhodkov ter negativnega prevrednotovalnega popravka kapitala (izgube iz ponovne izmere finančnih sredstev, razpoložljivih za prodajo).

Tabela 20:

Sestava naložb kritnih skladov in naložb kritnega premoženja zavarovalnic, 2008-2011 (vsi zneski so v mio EUR na dan 31. 12.)

	Kritni sklad								Kritno premoženje brez kritnih skladov							
	2008	%	2009	%	2010	%	2011	%	2008	%	2009	%	2010	%	2011	%
Državni papirji	797,7	38,1	943,1	37,1	962,3	33,9	916,9	30,8	384,7	26,1	435,3	27,6	441,7	26,8	414,2	25,2
Nepremičnine	7,0	0,3	8,4	0,3	17,0	0,6	21,9	0,7	38,9	2,6	42,1	2,7	41,7	2,5	33,9	2,1
Posojila	10,9	0,5	44,1	1,7	44,9	1,6	46,2	1,6	20,9	1,4	33,1	2,1	35,3	2,1	50,3	3,1
Dolžniški vrednostni papirji	676,0	32,3	678,1	26,7	748,1	26,3	795,4	26,8	325,3	22,1	280,7	17,8	344,3	20,9	397,9	24,2
Lastniški vrednostni papirji	446,9	21,3	675,3	26,7	833,2	29,4	865,0	29,1	221,3	15,0	214,4	13,6	210,3	12,8	173,1	10,6
Depoziti v bankah	133,4	6,4	153,3	6,0	202,3	7,1	282,9	9,5	119,0	8,1	177,9	11,3	218,2	13,3	265,7	16,2
Ostalo	23,1	1,1	36,7	1,5	31,3	1,1	44,4	1,5	364,5	24,7	393,0	24,9	355,1	21,6	306,8	18,6
Skupaj	**2.095,0**	**100**	**2.539,0**	**100**	**2.839,1**	**100**	**2.972,7**	**100**	**1.474,6**	**100**	**1.576,5**	**100**	**1.646,6**	**100**	**1.641,9**	**100**

Vir: Poročilo o naložbah kritnega premoženja in kritnih skladov ter RN obrazci.

Sredstva kritnega premoženja brez kritnih skladov so bila tudi v letu 2011 naložena predvsem v državne vrednostne papirje in vrednostne papirje, za katere jamči država (25,2 odstotka), pri čemer se je delež glede na preteklo leto znižal za 1,6 odstotne točke. Sledijo naložbe v druge dolžniške vrednostne papirje (24,2 odstotka), bančne depozite (16,2 odstotka) ter lastniške vrednostne papirje (10,6 odstotka). Iz Tabele 20 je razvidno, da se je v primerjavi s preteklim letom povečal delež naložb v dolžniške vrednostne papirje (za 3,3 odstotne točke), naložbe v posojila (1 odstotno točko) in bančne depozite (za 2,9 odstotne točke). Pri vseh ostalih vrstah naložb je delež padel, in sicer v lastniške vrednostne papirje za 2,2 odstotne točke, državne vrednostne papirje in vrednostne papirje, za katere jamči država, za 1,6 odstotne točke in naložbe v nepremičnine za 0,4 odstotne točke. Kar 18,6 odstotka (v predhodnem letu pa 21,6 odstotka) vseh sredstev kritnega premoženja brez kritnih skladov predstavlja postavka »ostalo« (99 odstotkov te postavke zajemajo terjatve, in sicer poleg terjatev iz pozavarovanja tudi terjatve iz neposrednih zavarovalnih poslov ter druge terjatve).

Tudi v strukturi naložb kritnih skladov prevladujejo naložbe v državne vrednostne papirje in vrednostne papirje, za katere jamči država, ki so v letu 2011 predstavljale 30,8-odstotni delež (v letu 2010 je bil ta delež še 33,9-odstoten). Sledijo jim lastniški vrednostni papirji z 29,1-odstotnim deležem (zmanjšanje za 0,3 odstotne točke) in drugi dolžniški vrednostni papirji s 26,8-odstotnim deležem (porast za 0,5 odstotne točke) ter depoziti v bankah z 9,5-odstotnim deležem (le-ti so za 2,4 odstotne točke višji kot pred letom).

Sektorsko gledano so naložbe zavarovalniškega sektorja v pomembnem obsegu usmerjene v bančne lastniške in dolžniške vrednostne papirje ter depozite. Takšna naložbena politika zavarovalnic je tudi odraz procesa povezovanja bank in zavarovalnic, to pa pomembno vpliva na lastniško prepletenost finančnih institucij in njihovo skupno izpostavljenost.

Slika 11:
Sestava naložb kritnega premoženja (s kritnimi skladi) zavarovalnic, 2008 -2011 (vsi zneski so v mio EUR na dan 31. 12.)

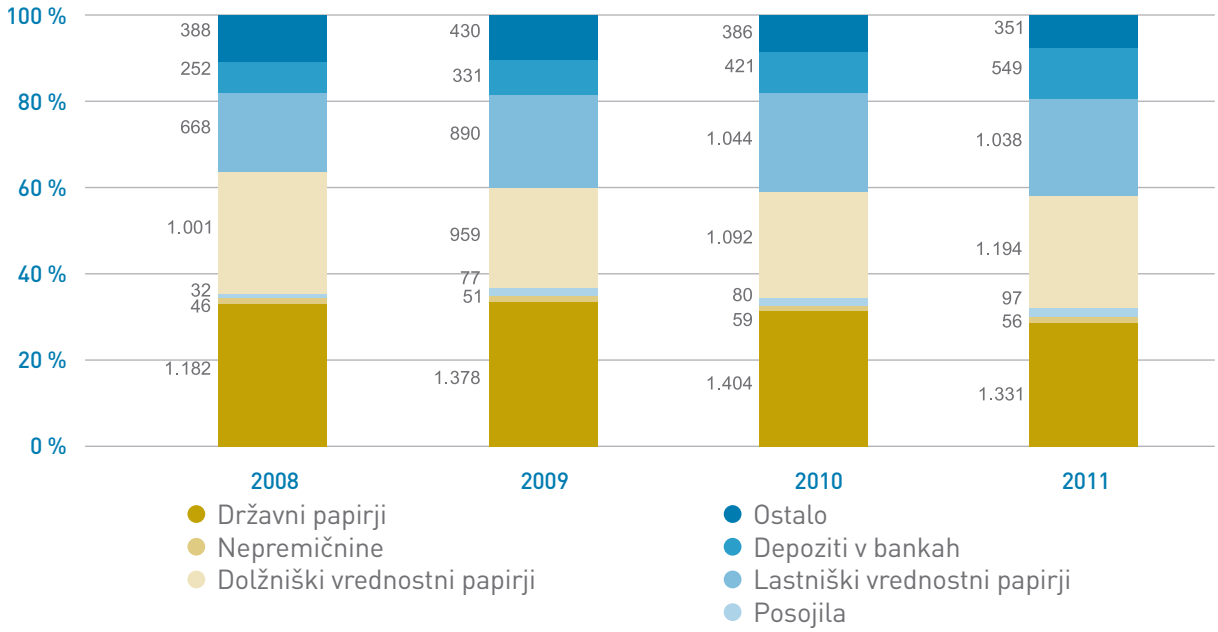

Vir: Poročilo o naložbah kritnega premoženja in kritnih skladov ter RN obrazci.

Padci deležev naložb zavarovalnic v državne vrednostne papirje glede na preteklo leto so predvsem rezultat dolžniške krize. Bonitetne agencije so na primer stalno nižale ocene prezadolženih držav in bank, zavarovalnice pa so zaradi iskanja varnejših naložb povečale naložbe v depozite pri bankah.

Slika 12:
Sestava naložb kritnega premoženja pozavarovalnic, 2008-2011 (vsi zneski so v mio EUR na dan 31. 12.)

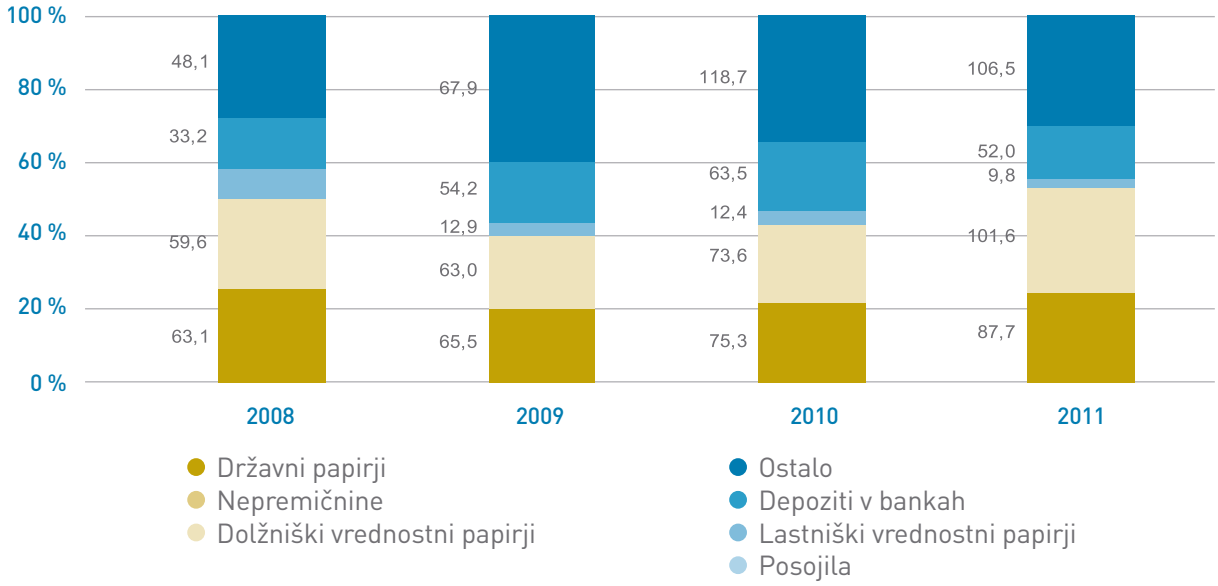

Vir: Poročilo o naložbah kritnega premoženja in kritnih skladov ter RN obrazci.

V pozavarovalnicah so se naložbe kritnega premoženja pozavarovalnic konec leta 2011 v primerjavi z letom 2010 povečale za 14,1 mio EUR oziroma 4,1 odstotka. Sredstva kritnega premoženja so bila naložena predvsem v druge dolžniške vrednostne papirje (28,4 odstotka), državne vrednostne papirje in vrednostne

papirje, za katere jamči država (24,5 odstotka), depozite pri bankah (14,5 odstotka), lastniške vrednostne papirje (2,7 odstotka) in ostale naložbe (29,8 odstotka), med katerimi večino predstavljajo terjatve (106,3 mio EUR).

V preteklih letih je že kazalo, da se zavarovalnice in pozavarovalnice pri nalaganju sredstev kritnega premoženja brez kritnih skladov usmerjajo v povečevanje naložb v lastniške vrednostne papirje ter posledično zmanjševanje deleža državnih papirjev, depozitov in posojil. Finančna kriza v letu 2008 pa je ta trend zavrla. V zadnjih treh letih se delež naložb kritnega premoženja brez kritnih skladov zavarovalnic in pozavarovalnic v obliki lastniških vrednostnih papirjev zmanjšuje, povečuje pa se delež depozitov v bankah in v zadnjih dveh letih tudi delež drugih dolžniških vrednostnih papirjev.

Tabela 21:
Naložbe kritnega premoženja in kritnih skladov v tujini za zavarovalnice, 2008-2011 (vsi zneski so v mio EUR na dan 31. 12.)

		Državni papirji	Dolžniški vrednostni papirji	Lastniški vrednostni papirji	Posojila	Ostalo	Skupaj naložbe v tujini	Skupaj naložbe	Delež naložb v tujini od celotnih naložb
Kritno premoženje brez kritnih skladov	2008	38,8	179,9	27,4	0,0	0,5	246,6	1.474,6	16,72
	2009	91,4	134,2	25,4	0,0	0,5	251,5	1.576,5	15,95
	2010	144,9	202,2	16,7	10,3	0,9	375,0	1.646,6	22,77
	2011	139,6	268,3	8,7	10,3	1,0	427,9	1.641,9	26,06
Kritni sklad	2008	254,2	473,8	173,7	0,0	8,0	909,7	2.095,0	43,42
	2009	339,4	475,1	237,0	0,0	5,3	1.056,8	2.539,0	41,62
	2010	405,4	561,7	286,3	31,0	1,3	1.285,7	2.839,1	45,29
	2011	427,6	616,1	309,1	31,0	3,6	1.387,4	2.972,7	46,67

Vir: Poročilo o naložbah kritnega premoženja in kritnih skladov.

Konec leta 2011 so naložbe kritnega premoženja in kritnih skladov v tujini znašale 1.815,3 mio EUR, kar je za 154,6 mio EUR oziroma 9,3 odstotka več kot leto prej. Večina teh sredstev so naložbe v tuje obveznice in delnice, in sicer 1.769,4 mio EUR. Delež naložb v tujini glede na celotne naložbe se od leta 2009 povečuje tako na kritnih skladih kot tudi na kritnem premoženju brez kritnih skladov. Najvišji odstotek naložb v tujini od celotnih naložb predstavljajo naložbe kritnih skladov zavarovalnic; njihov delež se je od leta 2009 povečal z 41,6 odstotka na 46,7 odstotka v letu 2011. V primerjavi z letom 2010 se je v letu 2011 najbolj povečal delež naložb v tuje dolžniške vrednostne papirje. Naložbe v tuje dolžniške vrednostne papirje so konec leta 2011 znašale 616,1 mio EUR oziroma 9,7 odstotka več kot pred letom. Naložbe v tuje dolžniške vrednostne papirje predstavljajo 77,5 odstotka vseh naložb kritnih skladov zavarovalnic v dolžniške vrednostne papirje (za 0,4 odstotka več kot pred letom). Delež naložb v tuje državne vrednostne papirje predstavlja 46,6 odstotka vseh naložb zavarovalnic v državnih vrednostnih papirjih in se je glede na preteklo leto povečal za 4,5 odstotne točke. Delež tujih posojil predstavlja 67,1 odstotka vseh posojil zavarovalnic in se je glede na preteklo leto povečal za 1,9 odstotne točke. Naložbe kritnih skladov v tuje lastniške vrednostne papirje so se v primerjavi z letom 2010 zvišale za 8 odstotkov, delež le-teh pa se je zvišal s 34,4 odstotka vseh naložb kritnega sklada v tovrstne vrednostne papirje v letu 2010 na 35,7 odstotka v letu 2011.

Naložbe kritnega premoženja brez kritnih skladov v tujini so konec leta 2011 znašale 427,9 mio EUR, kar je za 14,1 odstotka več kot v predhodnem letu. Delež naložb v tujini glede na vse naložbe kritnega premoženja brez kritnih skladov zavarovalnic je konec leta 2011 znašal 26,1 odstotka (povečanje deleža glede na preteklo leto znaša 3,3 odstotne točke). V primerjavi s predhodnim letom so se naložbe kritnega premoženja brez kritnih skladov v tuje državne vrednostne papirje znižale (za 3,7 odstotka), medtem ko so se naložbe v druge dolžniške vrednostne papirje povečale (za 32,7 odstotka) in predstavljajo že 67,4 odstotka celotnih naložb kritnega premoženja brez kritnih skladov v tovrstne naložbe. Naložbe v državne in druge dolžniške vrednostne papirje tako predstavljajo kar 95,3 odstotka (v preteklem letu 92,5 odstotka) naložb v tuje vrednostne papirje kritnega premoženja brez kritnih skladov. Trend zniževanja deleža naložb v tuje lastniške vrednostne papirje iz leta 2008 se še nadaljuje, in sicer so se tovrstne naložbe v letu 2011 zmanjšale za 47,9 odstotka. Naložbe v tuja posojila, ki znašajo 10,3 mio EUR (nespremenjen podatek glede na preteklo leto), predstavljajo 20,5 odstotka vseh naložb kritnega premoženja brez kritnih skladov v posojila.

Naložbe kritnega premoženja pozavarovalnic v tuje vrednostne papirje so konec leta 2011 znašale 80,7 mio EUR (66,9 mio EUR v letu 2010), kar predstavlja 22,6 odstotka naložb kritnega premoženja pozavarovalnic (19,5 odstotka v letu 2010) in 20,6-odstotno povečanje naložb kritnega premoženja pozavarovalnic v tuje vrednostne papirje v primerjavi s preteklim letom.

Zavarovalnice, ki nalagajo svoja sredstva v tuje vrednostne papirje, precejšnjo skrb posvečajo tudi teritorialni razpršenosti naložb. Razpršenost naložb zavarovalnic v tuje vrednostne papirje po državah je v glavnem zadovoljiva, razen pri nekaterih manjših zavarovalnicah. Največ zavarovalnic svoje naložbe usmerja v približno deset do sedemnajst držav. Zavarovalnice imajo v treh državah (Nemčiji, Luksemburgu, Franciji) 41,3 odstotka vseh svojih naložb kritnega premoženja in kritnih skladov v tuje vrednostne papirje (leta 2010 so imele v Nemčiji, Luksemburgu in Avstriji 40 odstotkov). Polovica od tega odstotka naložb odpade na Nemčijo (21,4 odstotka). Tem trem državam po deležu naložb v njihove vrednostne papirje sledita Avstrija (8 odstotkov) in Nizozemska (5,5 odstotka). Sledijo države, v katerih imajo zavarovalnice manj kot 5 odstotkov, in sicer Velika Britanija (4,4 odstotka) ter ZDA in Španija (vsaka s 4 odstotki). Naložbe lastnih virov zavarovalnic v tuje vrednostne papirje so v naslednjih državah: na Hrvaškem 16,1 odstotka, v ZDA 15,1 odstotka, v Nemčiji 13,8 odstotka, sledijo še Nizozemska, Avstrija in Danska, vsaka s 7 odstotki.

Finančna kriza je še posebej prizadela Portugalsko, Irsko, Italijo, Grčijo in Španijo. Izpostavljenost zavarovalnic do teh držav (naložbe v njihove državne vrednostne papirje) po stanju na dan 31. 12. 2011 je znašala 82,3 mio EUR, izpostavljenost pozavarovalnic pa 0,9 mio EUR. Primerjava vrednosti naložb zavarovalnic v državne vrednostne papirje teh držav konec leta 2011 z njihovo izvirno vrednostjo kaže, da so bile te naložbe skupaj oslabljene v višini 21,8 odstotka (največji odstotek znižanja je bil seveda zabeležen pri grških obveznicah, in sicer v višini 43,7 odstotka). Tudi pozavarovalnice so v preteklem letu oslabile omenjene vrednostne papirje v višini 46,3 odstotka. Naložbe zavarovalnic v druge dolžniške vrednostne papirje v teh državah so po stanju na dan 31. 12. 2011 znašale 100 mio EUR, naložbe pozavarovalnic pa 7,6 mio EUR in v preteklem letu niso beležile večjih slabitev.

Čeprav se je vrednost naložb v tuje vrednostne papirje v letu 2011 glede na preteklo leto povečala, se je vrednost naložb v sestavljene vrednostne papirje v primerjalnem obdobju zmanjšala. Naložbe v sestavljene vrednostne papirje zavarovalnic po stanju na dan 31. 12. 2011 so znašale 175,3 mio EUR (skupaj 92 sestavljenih vrednostnih papirjev), pozavarovalnic pa 2,2 mio EUR (7 sestavljenih vrednostnih papirjev). Njihovo število se ni znižalo, vrednost teh naložb pa se je glede na preteklo leto znižala pri zavarovalnicah za 9,4 odstotka, pri pozavarovalnicah pa za 0,4 odstotka. Posamični sestavljeni vrednostni papirji predstavljajo tako naložbe kritnega premoženja brez kritnih skladov naložbe kritnega sklada kot tudi naložbe iz lastnih virov. Delež naložb iz lastnih virov zavarovalnic v sestavljene papirje je v letu 2011 glede na skupno vrednost sestavljenih vrednostnih papirjev zavarovalnic znašal 8,8 odstotka (15,4 mio EUR).

Pri vseh sestavljenih vrednostnih papirjih gre za dolgoročne naložbe z zapadlostjo od 5 do 40 let, največ pa je 10- do 20-letnih. Zavarovalnice se v glavnem odločajo za nakup teh papirjev zato, da jih zadržijo do zapadlosti. Posamezni nakupi se gibljejo v vrednosti od 113 tisoč do 16,4 mio EUR. Večje zavarovalnice se odločajo za večje posamične nakupe, ki v določenih primerih zajemajo celotno emisijo vrednostnega papirja. Nekateri produkti življenjskih zavarovanj z naložbenim tveganjem so vezani na sestavljene vrednostne papirje. Izdajatelji teh vrednostnih papirjev praviloma presegajo predpisano minimalno bonitetno oceno. Med naložbami lastnih virov zavarovalnic pa so tudi posamezni sestavljeni vrednostni papirji brez bonitetne ocene, oziroma ki beležijo nizke ocene, kot so Ca oziroma C, kar pomeni, da so to precej tvegane naložbe.

Tabela 22:
Primerjava oblikovanih drugih zavarovalno-tehničnih rezervacij[6] in vrednosti naložb kritnega premoženja brez kritnih skladov za zavarovalnice in pozavarovalnice, 2003-2011 (vsi zneski so v mio EUR)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Naložbe kritnega premoženja brez kritnih skladov	1.095,1	1.162,5	1.289,4	1.387,5	1.541,7	1.718,3	1.900,7	1.990,1	1.999,6
Oblikovani viri ZTR	994,5	1.064,5	1.177,5	1.270,7	1.254,5	1.597,1	1.482,8	1.496,9	1.535,0
Razlika	**100,6**	**98,0**	**111,9**	**116,8**	**287,2**	**121,2**	**417,9**	**493,2**	**464,6**

Vir: Obrazca St - 43 in St - 55, obrazci RN, poročilo o naložbah kritnega premoženja in kritnih skladov in revidirane bilance stanja zavarovalnic in pozavarovalnic na dan 31. 12. 2003-31. 12. 2010 in nerevidirane bilance stanja zavarovalnic in pozavarovalnic na dan 31. 12. 2011.

[6] Glej opombo št. 4.

Tudi iz podatkov o pokritosti zavarovalno-tehničnih rezervacij z naložbami kritnega premoženja zavarovalnic je razvidno, da se finančna kriza še nadaljuje. Podatki iz leta 2010 so napovedovali, da se finančno stanje v zavarovalnicah počasi izboljšuje. Konec leta 2010 so naložbe kritnega premoženja brez kritnih skladov presegale oblikovane zavarovalno-tehnične rezervacije za 493,2 mio EUR, kar je bilo 18 odstotkov več kot v preteklem letu. Presežek naložb nad zavarovalno-tehničnimi rezervacijami je znašal 32,9 odstotka oblikovanih zavarovalno-tehničnih rezervacij (4,7 odstotne točke več kot leta 2009).

V letu 2011 pa so zavarovalnice in pozavarovalnice beležile precejšnje slabitve naložb, kar je vplivalo tudi na zmanjšanje pokritosti zavarovalno-tehničnih rezervacij. Naložbe kritnega premoženja brez kritnih skladov so po stanju konec leta 2011 presegale oblikovane zavarovalno-tehnične rezervacije za 464,6 mio EUR, kar je za 5,8 odstotka manj kot v preteklem letu. Presežek naložb nad zavarovalno-tehničnimi rezervacijami je znašal 30,3 odstotka oblikovanih zavarovalno-tehničnih rezervacij (2,6 odstotne točke manj kot leta 2010).

3.9. Kapitalska ustreznost

Načelo obvladovanja tveganj je pomembno načelo Zakona o zavarovalništvu. Zavarovalnice ob ustreznih zavarovalno-tehničnih rezervacijah, primernem nalaganju kritnega premoženja oziroma premoženja kritnih skladov, pozavarovanju, sozavarovanju in upravljanju likvidnosti obvladujejo tveganja predvsem z zadostnim kapitalom oziroma kapitalsko ustreznostjo. Kapitalska ustreznost se v skladu z merili Zakona o zavarovalništvu kaže v obveznosti zavarovalnice, da vedno razpolaga z ustreznim kapitalom, ki je odvisen od obsega in vrste zavarovalnih poslov, ki jih zavarovalnica opravlja, ter tveganj, ki jim je pri opravljanju teh poslov izpostavljena. Nedoseganje minimalnega kapitala predstavlja hujšo kršitev pravil o obvladovanju tveganj.

Kompozitne zavarovalnice morajo ločeno izračunavati kapitalsko ustreznost za skupino premoženjskih ter za skupino življenjskih zavarovanj.

Tabela 23:
Kapitalska ustreznost zavarovalnic na dan 31. 12. 2010 in 31. 12. 2011 (zneski so v mio EUR)

	2010		2011	
KAPITAL	**Premoženjska zavarovanja**	**Življenjska zavarovanja**	**Premoženjska zavarovanja**	**Življenjska zavarovanja**
Temeljni kapital	477,7	195,5	486,0	335,3
Zajamčeni kapital	74,9	51,7	77,7	63,7
Izpolnjevanje zahteve iz 3. odstavka 106. člena ZZavar	402,8	143,8	408,3	271,6
Dodatni kapital	26,5	13,0	25,3	11,8
Razpoložljivi kapital zavarovalnic	323,1	189,9	360,9	340,5
Zahtevani minimalni kapital	188,0	112,0	194,6	148,8
Kapitalska ustreznost	**135,1**	**77,9**	**166,3**	**191,7**

Vir: Obrazci KUS.

Po stanju na dan 31. 12. 2011 so vse zavarovalnice tako v zavarovalni skupini premoženjskih zavarovanj kot v zavarovalni skupini življenjskih zavarovanj izkazale zahtevano kapitalsko ustreznost.

V skupini premoženjskih zavarovanj je temeljni kapital 31. 12. 2011 znašal 486 mio EUR, kar v primerjavi z 31. 12. 2010 pomeni 1,7-odstotni porast. Na omenjeno povečanje je vplivalo povečanje rezerv iz dobička in povečanje osnovnega kapitala, ki je bilo izvedeno pri dveh zavarovalnicah.

Zavarovalnice so po stanju na dan 31. 12. 2011 v skupini življenjskih zavarovanj izkazale temeljni kapital v višini 335,3 mio EUR, kar je za 139,8 mio EUR oziroma za 71,5 odstotka več kot 31. 12. 2010. Na omenjeno povišanje so vplivali predvsem kapital novoustanovljene zavarovalnice, deloma pa tudi povečanje rezerv iz dobička in povečanje osnovnega kapitala zaradi dokapitalizacij, ki so bile izvedene pri štirih zavarovalnicah.

Postavka Dodatni kapital predstavlja Podrejeni dolg zavarovalnic, ki je bil konec leta 2011 izkazan v višini 37,1 mio EUR, kar je v primerjavi z letom 2010 za 2,4 mio EUR oziroma za 6,1 odstotka manj.

Kljub povečanju zahtevanega minimalnega kapitala po stanju na dan 31. 12. 2011 v primerjavi s predhodnim letom (in sicer za 6,6 mio EUR v skupini premoženjskih zavarovanj in za 36,8 mio EUR v skupini življenjskih zavarovanj) se je presežek razpoložljivega kapitala nad zahtevanim minimalnim kapitalom v omenjenem obdobju povečal v obeh zavarovalnih skupinah. 31. 12. 2011 je v skupini premoženjskih zavarovanj znašal 166,3 mio EUR (za 23,1 odstotka več kot konec leta 2010) in v skupini življenjskih zavarovanj 191,7 mio EUR (za 146,1 odstotka več kot pred letom). Povečanje razpoložljivega kapitala v omenjenem obdobju je v obeh zavarovalnih skupinah posledica povečanja temeljnega kapitala (za 148,2 mio EUR), ki se je v zavarovalni skupini življenjskih zavarovanj povečal predvsem na račun temeljnega kapitala novoustanovljene zavarovalnice (Modra zavarovalnica) in predvsem v zavarovalni skupini premoženjskih zavarovanj zaradi zmanjšanja odbitnih postavk iz naslova udeležb v finančnih institucijah (za 42,5 mio EUR).

Tabela 24
Kapitalska ustreznost pozavarovalnic na dan 31. 12. 2010 in 31. 12. 2011 (zneski so v mio EUR)

KAPITAL	2010	2011
Temeljni kapital	174,0	187,9
Zajamčeni kapital	10,5	11,8
Izpolnjevanje zahteve iz 3. odstavka 106. člena ZZavar	163,5	176,1
Dodatni kapital	5,1	5,4
Razpoložljivi kapital pozavarovalnic	70,2	74,7
Zahtevani minimalni kapital	31,4	35,3
Kapitalska ustreznost	**38,8**	**39,4**

Vir: Obrazci KUS.

Tako kot zavarovalnice sta tudi pozavarovalnici 31. 12. 2011 izkazali višjo kapitalsko ustreznost kot 31. 12. 2010. Temeljni kapital pozavarovalnic je 31. 12. 2011 znašal 187,9 mio EUR in je bil v primerjavi z 31. 12. 2010 večji za 13,9 mio EUR oziroma za 8 odstotkov. Zvišanje temeljnega kapitala je predvsem posledica povečanja prenesenega čistega dobička iz prejšnjih let (za 9,2 mio EUR) in zvišanja rezerv iz dobička (za 4,4 mio EUR).

Čeprav sta pozavarovalnici izkazali za 8 odstotkov višji temeljni in za 5,9 odstotka višji dodatni kapital, je bil zaradi povečanja odbitnih postavk iz udeležbe v finančnih institucijah (za 9,7 mio EUR oziroma 8,9 odstotka) izkazani razpoložljivi kapital pozavarovalnic le za 4,5 mio EUR višji kot pred letom (6,4-odstotni porast). Nizko izkazani razpoložljivi kapital in povečanje zahtevanega minimalnega kapitala (za 3,9 mio EUR) sta vplivala, da sta pozavarovalnici izkazali za 39,4 mio EUR presežka razpoložljivega kapitala nad zahtevanim minimalnim kapitalom, kar je le za 0,6 mio EUR oziroma 1,5 odstotka višje kot pred letom.

Stanje kapitalske ustreznosti zavarovalnega sektorja po stanju na dan 31. 12. 2011 glede na 1. 1. 2011 oziroma 31. 12. 2010 ponazarja tudi spodnja slika.

Slika 13:
Presežek razpoložljivega kapitala pri izračunu kapitalske ustreznosti zavarovalnic in pozavarovalnic, 2011 (podatki so v mio EUR)

Vir: Obrazci KUS.

4. POKOJNINSKE DRUŽBE

4.1. Struktura zavarovalnega trga glede na deleže pokojninskih družb

V skladu z ZPIZ-1 je pokojninska družba pravna oseba s sedežem v Republiki Sloveniji, ki ima dovoljenje za opravljanje dejavnosti prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja. Za pokojninsko družbo, za katero je edina dopustna pravnoorganizacijska oblika delniška družba, se uporabljajo določbe zakona, ki ureja zavarovalništvo, o zavarovalni delniški družbi, če ni z ZPIZ-1 drugače določeno. Opravlja lahko samo dejavnost prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja, ki obsega zbiranje premij tega zavarovanja in vodenje računov zavarovancev, upravljanje premoženja pokojninske družbe, izplačevanje pokojninske rente ter upravljanje zaprtih in odprtih pokojninskih skladov. Dovoljenje za opravljanje dejavnosti prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja izda Agencija na podlagi pozitivnega mnenja ministra, pristojnega za delo. Izvajalci pokojninskih načrtov prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja, ki je v Sloveniji zaživelo leta 2001, so poleg pokojninskih družb lahko še vzajemni pokojninski skladi in zavarovalnice.

Razmerje med pokojninskimi prispevki, plačanimi v blagajno obveznega pokojninskega zavarovanja, ter transferji Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje posameznikom in gospodinjstvom se iz leta v leto slabša, kar povzroča vedno večji pritisk na pokojninsko blagajno. Dodatno varčevanje za starost postaja tako za posameznike vedno pomembnejše. Pričakovanja o varčevanju v obliki tega zavarovanja se kljub državnim spodbudam z davčnimi olajšavami niso uresničila. Tovrstna oblika varčevanja za starost zaradi nizke donosnosti ni najprivlačnejša. Navedeno se odraža tudi v deležu zbranih sredstev prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja v BDP, kjer Slovenija precej zaostaja za evroobmočjem.

Konec leta 2011 so imele tri pokojninske družbe dovoljenje Agencije za opravljanje dejavnosti prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja. Pri pokojninskih družbah je bilo leto 2011 eno od prelomnih let v poslovanju, saj je minilo prvih deset let njihovega poslovanja, kar pomeni, da so prvi zavarovanci pridobili pravico do pokojninskih rent, po drugi strani pa tudi pravico do dviga sredstev, ki so se zbrala na njihovih računih. Zaradi zaostrenih gospodarskih razmer se je več zavarovancev odločilo za dvig sredstev, kot pa so prvotno predvidevali.

Tabela 25:
Obračunane kosmate zavarovalne premije in število zavarovancev ter deleži pokojninskih družb, 2010, 2011

Pokojninska družba	Premije 2010 v mio EUR	%	Št. zav. 2010	%	Premije 2011 v mio EUR	%	Št. zav. 2011	%
Moja naložba, pokojninska družba, d. d.	15,6	20,1	35.047	22,0	15,7	20,3	35.505	23,1
Skupna pokojninska družba, d. d.	39,3	50,7	75.861	47,7	37,0	48,0	73.597	48,0
Pokojninska družba A, d. d.	22,6	29,2	48.291	30,3	24,4	31,7	44.333	28,9
SKUPAJ	**77,5**	**100**	**159.199**	**100**	**77,1**	**100**	**153.435**	**100**

Vir: Obrazci St - 19, 50, 23, 21, 56/I in 56/K.

V letu 2011 so pokojninske družbe obračunale kosmato zavarovalno premijo v skupni višini 77,1 mio EUR, kar je za 0,4 mio EUR oziroma 0,5 odstotka manj kot v letu 2010. Največji pokojninski družbi skupaj dosegata skoraj 80-odstotni tržni delež. Vodi Skupna pokojninska družba, d. d., z 48-odstotnim tržnim deležem v premiji vseh pokojninskih družb, sledi ji Pokojninska družba A, d. d., z 31,7-, tretja pa je Moja naložba, d. d., z 20,3-odstotnim tržnim deležem.

Pokojninske družbe so imele 31. 12. 2011 zavarovanih 153.435 zavarovancev, kar je za 5.764 zavarovancev manj kot v predhodnem letu. Največ zavarovancev, in sicer 149.372 (97,4 odstotka vseh zavarovancev), ima kolektivno sklenjene zavarovalne pogodbe, 4.063 zavarovancev pa ima individualno sklenjene zavarovalne pogodbe. Povprečna mesečna bruto premija v posamezni pokojninski družbi na zavarovanca, ki ni v statusu mirovanja in ni zadržal pravic, je v letu 2011 znašala od 30,03 do 66,13 EUR. Glede števila zavarovancev imata največje deleže isti družbi, ki vodita tudi po tržnih deležih.

4.2. Poslovanje pokojninskih družb

Podatki o poslovanju pokojninskih družb za leto 2010 temeljijo na revidiranih letnih poročilih, za leto 2011 pa na nerevidiranih letnih poročilih. Pokojninske družbe so izkaze pripravile na podlagi Mednarodnih standardov računovodskega poročanja in podzakonskih predpisov Agencije (Sklep o letnem poročilu in trimesečnih računovodskih izkazih zavarovalnic - SKL2009, Sklep o kontnem okviru za zavarovalnice - SKL2007, Sklep o podrobnejšem načinu vrednotenja knjigovodskih postavk in sestavljanju računovodskih izkazov).

Tabela 26:
Zbirni izkaz poslovnega izida in izračun vseobsegajočega donosa pokojninskih družb, 2010, 2011 (vsi zneski so v mio EUR)

	IZKAZ IZIDA IZ ŽIVLJENJSKIH ZAVAROVANJ	2010	2011
I.	Čisti prihodki od zavarovalnih premij	0,0	3,0
II.	Prihodki naložb	1,6	1,9
IV.	Drugi čisti prihodki od zavarovanja	8,4	9,5
V.	Čisti odhodki za škode	0,0	0,3
VI.	Sprememba ostalih čistih zavarovalno-tehničnih rezervacij	-0,3	-2,5
VIII.	Čisti obratovalni stroški	5,0	5,0
IX.	Odhodki naložb	1,4	1,5
XII.	Razporejen donos naložb, prenesen v izkaz izida iz rednega delovanja (-)	0,2	0,4
XIII.	Izid iz življenjskih zavarovanj (I + II + IV - V + VI - VIII - IX - XII)	3,1	4,7
	D. IZRAČUN ČISTEGA IZIDA IZ REDNEGA DELOVANJA		
II.	Izid iz življenjskih zavarovanj (B.XIII)	3,1	4,7
V.	Razporejen donos naložb, prenesen iz izkaza izida iz življenjskih zavarovanj (B.XII)	0,2	0,4
XI.	Drugi prihodki	0,0	0,0
XII.	Drugi odhodki	0,0	0,5
XIII.	Poslovni izid obračunskega obdobja pred obdavčitvijo (II + V - XII)	3,3	4,6
XIV.	Davek iz dobička	0,0	0,0
XVI.	ČISTI POSLOVNI IZID OBRAČUNSKEGA OBDOBJA (XIII - XIV)	3,3	4,6
	E. IZRAČUN VSEOBSEGAJOČEGA DONOSA POKOJNINSKIH DRUŽB		
I.	Čisti dobiček/izguba poslovnega leta po obdavčitvi	3,3	4,6
II.	Drugi vseobsegajoči donos po obdavčitvi	0,0	-1,3
III.	Celotni vseobsegajoči donos (I + II)	3,3	3,3

Vir: Revidirani izkazi poslovnega izida pokojninskih družb za leto 2010 in nerevidirani izkazi poslovnega izida pokojninskih družb za leto 2011.

Kot je navedeno že zgoraj, so se v letu 2011 iztekle prve pogodbe iz prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja. Tistim zavarovancem, ki so se odločili, da se jim v prihodnosti renta izplačuje, dve pokojninski družbi le-te že izplačujeta. Ena pokojninska družba pa je izplačevanje rent s pogodbo prenesla na eno od zavarovalnic.

Vse pokojninske družbe so poslovno leto 2011 zaključile s pozitivnim poslovnim izidom, kot sektor so ustvarile dobiček v višini 4,6 mio EUR, kar je za 1,3 mio EUR oziroma 39,4 odstotka več kot v letu 2010. Celotni vseobsegajoči donos je zaradi 1,3 mio EUR izgub iz ponovne izmere finančnih sredstev, razpoložljivih za prodajo, znašal 3,3 mio EUR, kar je enako kot v predhodnem letu.

Tabela 27:
Zbirni izkaz izida kritnih skladov za dodatno pokojninsko zavarovanje v času varčevanja, 2010, 2011 (vsi zneski so v mio EUR)

	IZKAZ IZIDA KRITNEGA SKLADA	2010	2011
I.	Obračunane kosmate zavarovalne premije	77,3	73,8
II.	Prihodki od naložb	38,9	39,8
III.	Odhodki iz naslova izplačil zavarovalnih vsot oz. odkupne vrednosti	1,8	97,9
IV.	Prenos sredstev z oziroma na drugega izvajalca	2,6	1,4
V.	Sprememba ostalih čistih zavarovalno-tehničnih rezervacij (+/-)	-96,9	19,8
VI.	Obračunani stroški in provizije	8,4	9,4
VII.	Odhodki naložb	11,7	27,5
VIII.	Izid kritnega sklada (I + II - III + IV - V - VI - VII)	0,0	0,0

Vir: Revidirani izkazi poslovnega izida pokojninskih družb za leto 2010 in nerevidirani izkazi poslovnega izida pokojninskih družb za leto 2011.

Zbirni izkaz izida kritnih skladov za dodatno pokojninsko zavarovanje v času varčevanja prikazuje poslovanje pokojninskih družb s sredstvi zavarovancev. Iz omenjenega izkaza izhaja, da so se v letu 2011 glede na predhodno leto na strani prihodkov Obračunane kosmate zavarovalne premije znižale za 3,5 mio EUR oziroma 4,5 odstotka, zvišali pa so se Prihodki od naložb za 0,9 mio EUR oziroma 2,3 odstotka. V istem obdobju se je Prenos sredstev z oziroma na drugega izvajalca zmanjšal za 1,2 mio EUR oziroma 46,2 odstotka. Na strani odhodkov so se v primerjavi s predhodnim letom drastično povečali Odhodki iz naslova izplačil zavarovalnih vsot oziroma odkupne vrednosti, ki so bili izkazani v višini 97,9 mio EUR (v letu 2010 je bilo teh odhodkov le 1,8 mio EUR). Povečanje omenjenih odhodkov je predvsem posledica izteka desetletnega varčevalnega obdobja. V letu 2011 so namreč prvi zavarovanci pridobili pravico do dodatne starostne pokojnine. Prav tako imajo zavarovanci v primeru izrednega prenehanja po izteku desetletnega obdobja pravico do denarnega izplačila v višini odkupne vrednosti enot premoženja. Veliko zavarovancev, pri katerih se je omenjeno obdobje že izteklo, se je odločilo za izredno prenehanje zavarovanja oziroma za izplačilo odkupne vrednosti. Vse tri pokojninske družbe so iz tega naslova izplačale preko 94 mio EUR. Zaradi teh izplačil je do velike spremembe prišlo pri postavki Sprememba ostalih čistih zavarovalno-tehničnih rezervacij, ki za leto 2011 znaša 19,8 mio EUR. Povečali sta se postavki Obračunani stroški in provizije za 1 mio EUR oziroma 11,9 odstotka in Odhodki naložb za 15,8 mio EUR oziroma za 135 odstotkov.

Če primerjamo razliko med prihodki in odhodki od naložb, je le-ta pozitivna (12,3 mio EUR). Pri prihodkih od naložb predstavljajo največja deleža prihodki od obresti (26,9 mio EUR oziroma 67,6 odstotka celotnih prihodkov od naložb) in prihodki zaradi popravkov vrednosti naložb (10,3 mio EUR oziroma 25,9 odstotka). Med odhodki naložb kar 94,5 odstotka predstavljajo prevrednotovalni finančni odhodki, ki so izkazani v višini 26 mio EUR.

V letu 2011 je zakonsko predpisana minimalna zajamčena donosnost (40 odstotkov povprečne letne obrestne mere na državne vrednostne papirje z dospelostjo nad enim letom) znašala 1,4 odstotka. Pri dveh pokojninskih družbah so bili doseženi donosi nižji od zajamčenega, zato so se rezervacije kritnih skladov nekoliko znižale.

4.3. Bilance stanja

Skupna bilančna vsota pokojninskih družb je 31. 12. 2011 znašala 671,4 mio EUR, kar je za 11,4 mio EUR oziroma za 1,7 odstotka manj kot konec leta 2010.

Največjo postavko na strani sredstev, in sicer kar 99,6 odstotka, predstavljajo Naložbe v zemljišča in zgradbe ter finančne naložbe, ki so 31. 12. 2011 znašale 668,9 mio EUR in so se glede na predhodno leto zmanjšale za 1,7 odstotka. Večino omenjene postavke, in sicer 633,9 mio EUR oziroma 94,8 odstotka, predstavljajo sredstva iz finančnih pogodb, ki so se v primerjavi s predhodnim letom znižale za 2,4 odstotka. V tej postavki pa največji delež predstavljajo Državni vrednostni papirji (238,3 mio EUR), Dolžniški vrednostni papirji (207,8 mio EUR) in Depoziti pri bankah (144,2 mio EUR).

Največjo postavko na pasivni strani bilance stanja pokojninskih družb predstavljajo Druge obveznosti, ki so 31. 12. 2011 znašale 634,8 mio EUR, kar predstavlja 94,5 odstotka celotne pasive, v primerjavi s predhodnim

obdobjem pa so se znižale za 2,6 odstotka. Večino navedenih obveznosti (634,1 mio EUR oziroma 99,9 odstotka) predstavljajo Obveznosti iz finančnih pogodb, ki so se glede na 31. 12. 2010 znižale za 15,4 mio EUR oziroma 2,4 odstotka. V skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja (MSRP 4) se obveznosti iz naslova pogodb prostovoljnih dodatnih pokojninskih zavarovanj izkazujejo med obveznostmi iz finančnih pogodb (finančne pogodbe) in ne med zavarovalno-tehničnimi rezervacijami (zavarovalne pogodbe).

Kapital pokojninskih družb je 31. 12. 2011 znašal 33,1 mio EUR, kar predstavlja 4,9 odstotka celotne pasive. V primerjavi s koncem leta 2010 se je kapital povečal za 10,7 odstotka, pri čemer je osnovni kapital ostal nespremenjen. Povečanje kapitala je predvsem posledica povečanja Zadržanega čistega poslovnega izida (za 2,7 mio EUR oziroma 31,8 odstotka) in Čistega poslovnega izida poslovnega leta za 1,8 mio EUR.

Tabela 28:
Zbirna bilanca stanja pokojninskih družb na dan 31. 12. 2010 in 31. 12. 2011 (vsi zneski so v mio EUR)

		2010	2011	Indeks 11/10
	SREDSTVA	**682,8**	**671,4**	**98,3**
A.	Neopredmetena dolgoročna sredstva	0,1	0,1	100,0
B.	Naložbe v zemljišča in zgradbe ter finančne naložbe	680,7	668,9	98,3
C.	Naložbe v korist življenj. zavarov., ki prevzemajo naložbeno tveganje	0,0	0,0	-
D.	Terjatve	1,4	1,2	85,7
E.	Razna sredstva	0,5	1,0	200,0
F.	Kratkoročne aktivne časovne razmejitve	0,1	0,2	200,0
	OBVEZNOSTI	**682,8**	**671,4**	**98,3**
A.	Kapital; od tega:	29,9	33,1	110,7
	- vpoklicani kapital	16,8	16,8	100,0
B.	Podrejene obveznosti	0,5	0,0	0,0
C.	Zavarovalno-tehnične rezervacije in odloženi prihodki od premij	0,3	2,8	933,3
E.	Rezervacije za druge nevarnosti in stroške	0,5	0,5	100,0
G.	Druge obveznosti	651,5	634,8	97,4
H.	Pasivne časovne razmejitve	0,1	0,2	200,0

Vir: Revidirane bilance stanja pokojninskih družb na dan 31. 12. 2010 in nerevidirane bilance stanja pokojninskih družb na dan 31. 12. 2011.

4.4. Kazalci poslovanja

Pomembnejši kazalci poslovanja so prikazani v naslednji tabeli.

Tabela 29:
Kazalci poslovanja pokojninskih družb, 2010, 2011

KAZALEC	2010 (%)	2011 (%)
Delež obratovalnih stroškov v obračunani premiji	6,4	6,5
Koeficient nalaganja oz. pokritost matematičnih rezervacij z naložbami [7]	100,3	101,0
Delež kapitala v financiranju	4,4	4,9
Čista donosnost kapitala	11,7	14,6
Delež čiste zavarovalne premije v kosmati obračunani zavarovalni premiji	100	100

Vir: Obrazec St - 55, revidirane bilance stanja in revidirani izkazi poslovnega izida, poročilo o naložbah kritnega premoženja in kritnih skladov.

Delež obratovalnih stroškov v obračunani premiji pokojninskih družb za leto 2011 je znašal 6,5 odstotka, kar je za 0,1 odstotne točke več kot v predhodnem letu.

Koeficient nalaganja oziroma pokritosti matematičnih rezervacij z naložbami prikazuje razmerje med naložbami in obveznostmi iz naslova prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja in mora biti najmanj 100 odstotkov. Koeficient nalaganja oziroma pokritosti je 31. 12. 2011 znašal 101 odstotek, kar je za 0,7 odstotne točke več kot v preteklem letu.

[7] Med matematičnimi rezervacijami so upoštevane obveznosti iz pogodb prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja. Omenjene obveznosti so v bilanci stanja prikazane pod postavko Druge obveznosti (postavka Obveznosti iz finančnih pogodb). ZZavar jih uvršča med zavarovalno-tehnične rezervacije.

Delež kapitala v obveznostih do virov sredstev kaže stopnjo udeležbe lastniškega kapitala v celotnem financiranju. Omenjeni delež je 31. 12. 2011 znašal 4,9 odstotka, kar je v primerjavi s preteklim letom za 0,5 odstotne točke več. Vzrok za povečanje tega deleža je v večjem povečanju kapitala od povečanja obveznosti iz finančnih pogodb.

Pokojninske družbe so v letu 2011 izkazale Čisto donosnost kapitala v višini 14,6 odstotka, to je za 2,9 odstotne točke več kot v predhodnem letu, kar je posledica povečanja čistega poslovnega izida.

Delež čiste premije v kosmati zavarovalni premiji se pri pokojninskih družbah v letu 2011 v primerjavi s predhodnima dvema letoma ni spremenil in znaša 100 odstotkov, kar kaže, da pokojninske družbe tveganj, ki so jih prevzele v kritje, ne pozavarujejo.

4.5. Matematične rezervacije oziroma Obveznosti iz finančnih pogodb[8]

Matematične rezervacije se v času varčevanja izračunajo kot akumulirana vrednost tehničnih premij. Pokojninske družbe jih oblikujejo v skladu s pokojninskim načrtom.

Pokojninske družbe so 31. 12. 2011 iz naslova prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja izkazale obveznosti v višini 630,6 mio EUR. Obveznosti so v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja v bilanci stanja izkazane kot obveznosti iz finančnih pogodb, po vsebini pa ustrezajo matematičnim rezervacijam. V primerjavi s predhodnim letom so se obveznosti iz naslova prostovoljnih dodatnih pokojninskih zavarovanj zmanjšale za 18,9 mio EUR oziroma 2,9 odstotka.

Pooblaščeni aktuarji so vsem trem pokojninskim družbam za leto 2011 izdali pozitivno mnenje o višini premij, o primerno oblikovanih zavarovalno-tehničnih rezervacijah glede na obveznosti ter o primernosti evidenc, ki omogočajo ustrezno vrednotenje obveznosti in zavarovalnih premij.

4.6. Naložbe

Vrednost vseh naložb pokojninskih družb je 31. 12. 2011 znašala 669,6 mio EUR, pri tem je vrednost naložb kritnih skladov znašala 636,7 mio EUR in se je v primerjavi s predhodnim letom zmanjšala za 12,6 mio EUR oziroma za 1,9 odstotka. Na znižanje vrednosti naložb kritnih skladov je poleg finančne krize vplivalo tudi izstopanje zavarovancev iz dodatnega pokojninskega zavarovanja, ki so izpolnili pogoje.

V strukturi naložb kritnih skladov pokojninskih družb so 31. 12. 2011 največji delež predstavljale naložbe v državne vrednostne papirje in dolžniške vrednostne papirje, za katere jamči država (238,3 mio EUR oziroma 37,4 odstotka), sledijo naložbe v druge dolžniške vrednostne papirje (207,8 mio EUR oziroma 32,6 odstotka) in depoziti v bankah (144,2 mio EUR oziroma 22,6 odstotka). Glede na predhodno leto so najbolj porasle naložbe v državne vrednostne papirje in dolžniške vrednostne papirje, za katere jamči država (za 40,9 mio EUR oziroma za 20,7 odstotka), malenkostno so se povečale ostale naložbe (za 1,2 mio EUR oziroma za 10,6 odstotka), vse ostale vrste naložb pa so se zmanjšale (depoziti za 21,6 mio EUR oziroma za 13 odstotkov, dolžniški vrednostni papirji za 4 mio EUR oziroma 1,9 odstotka, lastniški vrednostni papirji za 29,1 mio EUR oziroma 46,2 odstotka).

[8] Glej opombo št. 7.

Slika 14:
Sestava naložb kritnih skladov pokojninskih družb na dan 31. 12. 2008 in 31. 12. 2009; 31. 12. 2010 in 31. 12. 2011
(vsi zneski so v mio EUR)

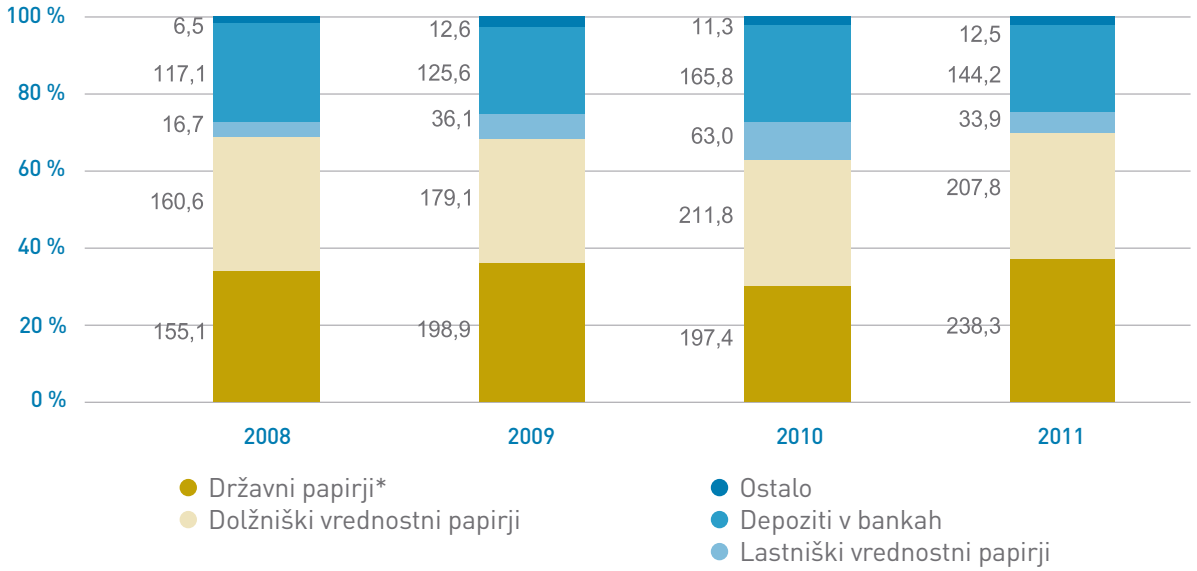

*Državni papirji in vrednostni papirji, za katere jamči država.
Vir: Poročilo o naložbah kritnega premoženja in kritnih skladov.

Naložbe kritnih skladov pokojninskih družb v tuje vrednostne papirje so v letu 2011 znašale 159,5 mio EUR in so se v primerjavi s predhodnim letom povečale za 4,8 odstotka. V celotnih naložbah kritnih skladov pokojninskih družb dosegajo 25,1 odstotka, kar je za 1,7 odstotne točke več kot v preteklem letu. Naložbe v tuje lastniške vrednostne papirje predstavljajo 13,3 odstotka vseh naložb kritnih skladov pokojninskih družb v lastniške vrednostne papirje, kar je za 20,6 odstotne točke več kot leto prej. Naložbe v tuje dolžniške vrednostne papirje predstavljajo 34,9 odstotka (lani 32 odstotkov) vseh naložb v tovrstne vrednostne papirje. Med naložbami pokojninskih družb v tuje vrednostne papirje so v letu 2011 najbolj porasle naložbe v državne vrednostne papirje in dolžniške vrednostne papirje, za katere jamči država, in sicer za 19,3 mio EUR oziroma 30,5 odstotka, sledijo naložbe v dolžniške vrednostne papirje, ki so se povečale za 7,1 odstotka, medtem ko so se naložbe v tuje lastniške vrednostne papirje v letu 2011 zmanjšale za 78,8 odstotka.

Tabela 30:
Sestava naložb kritnih skladov v tujini za pokojninske družbe, 2008-2011 (vsi zneski so v mio EUR na dan 31. 12.)

		Državni papirji	Dolžniški vrednostni papirji	Lastniški vrednostni papirji	Ostale naložbe	Skupaj naložbe v tujini	Skupaj naložbe	Delež naložb v tujini od celotnih naložb
Kritni sklad	2008	28,2	60,8	2,4	3,1	94,5	456,0	20,7
	2009	57,7	51,5	9,6	0,0	118,8	552,3	21,5
	2010	63,2	67,7	21,3	0,0	152,2	649,3	23,4
	2011	82,5	72,5	4,5	0,0	159,5	636,7	25,1

Vir: Poročilo o naložbah kritnega premoženja in kritnih skladov.

Naložbe v sestavljene vrednostne papirje ima le ena pokojninska družba (le-ti predstavljajo 8,9 odstotka vseh naložb te pokojninske družbe v tuje vrednostne papirje). Skupna vrednost naložb v sestavljene vrednostne papirje je 31. 12. 2011 znašala 3,3 mio EUR (enako kot preteklo leto) in v celoti predstavlja premoženje kritnega sklada.

Izpostavljenost pokojninskih družb do Portugalske, Irske, Italije, Grčije in Španije po stanju na dan 31. 12. 2011 je znašala 4,6 mio EUR. Primerjava vrednosti naložb pokojninskih družb v državne vrednostne papirje teh držav konec leta 2011 z njihovo izvirno vrednostjo kaže, da so te naložbe skupaj oslabljene v višini 27 odstotkov (največji odstotek znižanja je zabeležen pri grških obveznicah, in sicer v višini 52 odstotkov). Naložbe pokojninskih družb v druge dolžniške vrednostne papirje teh držav po stanju na dan 31. 12. 2011 so znašale 4,3 mio EUR in v preteklem letu niso utrpele večjih slabitev.

4.7. Kapitalska ustreznost

Konec leta 2011 so vse tri pokojninske družbe izpolnjevale kapitalske zahteve.

Temeljni kapital pokojninskih družb se je v letu 2011 v primerjavi s predhodnim letom povečal za 1,5 mio EUR oziroma 5,5 odstotka zaradi povečanja prenesenega dobička iz prejšnjih let (za 2,7 mio EUR) in rezerv iz dobička (za 1,2 mio EUR). Nobena od pokojninskih družb po stanju na dan 31. 12. 2011 ni izkazovala dodatnega kapitala. Ob nižjem zahtevanem minimalnem kapitalu kot pred letom so pokojninske družbe izkazale za 1,8 mio EUR višji presežek razpoložljivega nad zahtevanim minimalnim kapitalom. Le-ta je 31. 12. 2011 znašal 3,8 mio EUR, kar je za 90 odstotkov več kot 31. 12. 2010, ko je znašal 2 mio EUR.

Tabela 31:
Kapitalska ustreznost pokojninskih družb na dan 31. 12. 2010 in 31. 12. 2011 (zneski so v mio EUR)

KAPITAL	2010	2011
Temeljni kapital	27,5	29,0
Zajamčeni kapital	11,3	11,1
Izpolnjevanje zahteve iz 3. odstavka 106. člena ZZavar	16,2	17,9
Dodatni kapital	0,5	0,0
Razpoložljivi kapital pokojninske družbe	27,9	29,0
Zahtevani minimalni kapital	25,9	25,2
Kapitalska ustreznost	2,0	3,8

Vir: Obrazci KUS.

5. DRUGE DRUŽBE, KI SE UKVARJAJO Z ZAVAROVALNIMI POSLI

Agencija za zavarovalni nadzor nadzira tudi Prvi pokojninski sklad, ustanovljen na podlagi določb Zakona o prvem pokojninskem skladu RS in preoblikovanju pooblaščenih investicijskih družb (ZPSPID), Pool za zavarovanje in pozavarovanje jedrskih nevarnosti GIZ ter Škodni sklad in Odškodninski urad, ki sta organizirana v okviru Slovenskega zavarovalnega združenja.

Tabela 32:
Obračunana kosmata premija drugih družb, ki se ukvarjajo z zavarovalnimi posli, 2010, 2011 (zneski so v mio EUR)

Naziv in vrsta zavarovanja	2010	2011
Prvi pokojninski sklad (življenjsko zavarovanje vezano na enote investicijskih skladov)*	6,3	5,3**
Pool za zavarovanje in pozavarovanje jedrskih nevarnosti GIZ (zavarovanje požara in elementarnih nesreč)	2,7	2,8
Slovensko zavarovalno združenje - škodni sklad (zavarovanje odgovornosti pri uporabi motornih vozil)	2,1	1,7

* Premija iz varčevalnega dela PPS, ki je bila namenjena za nakup rent PPS.
Vir: Obrazca St-23 in 50.
** Podatki so od oktobra 2011 izkazani v okviru Modre zavarovalnice, d. d.

Prvi pokojninski sklad (PPS) je bil ustanovljen z Zakonom o prvem pokojninskem skladu RS in preoblikovanju pooblaščenih investicijskih družb (ZPSPID), da bi pokril svoje obveznosti do zavarovancev. Te obveznosti izhajajo iz zavarovalnih polic dodatnega pokojninskega zavarovanja, nanašajo pa se na izplačilo pokojninske rente oziroma zavarovalne vsote, če zavarovanec umre prej, preden pridobi pravico do rente. Premija za pokojninsko rento je bila zagotovljena z zamenjavo pokojninskih bonov za točke zavarovalne police.

Prvi pokojninski sklad je v imenu in za račun zavarovancev do 30. 9. 2011 upravljala Kapitalska družba, d. d 1. oktobra 2011 pa je na podlagi Zakona o preoblikovanju Kapitalske družbe pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter o naložbeni politiki Kapitalske družbe pokojninskega in invalidskega zavarovanja in Slovenske odškodninske družbe (ZPKDPIZ), ki je bil sprejet v oktobru 2010, upravljanje Prvega pokojninskega sklada prešlo na novoustanovljeno Modro zavarovalnico, d. d.

13. julija 2004 so zavarovanci, ki so bili na ta dan starejši od 55 let, prvi pridobili pravico do pokojninske rente. Tako je ta dan nastala razdelitev sredstev in zavarovancev PPS na del, ki pripada policam v obdobju, preden zavarovanci pridobijo pravico do pokojninske rente (varčevalni sklad PPS), ter na Kritni sklad PPS, namenjen izključno kritju obveznosti iz naslova izplačil pokojninskih rent. V letu 2011 je 1.439 zavarovancev pridobilo pravico do pokojninske rente. V kritni sklad PPS je bilo tako vplačanih 5,3 mio EUR sredstev.

Pool za zavarovanje in pozavarovanje jedrskih nevarnosti GIZ je bil ustanovljen leta 1994 na podlagi dovoljenja Ministrstva za finance. Je gospodarsko interesno združenje, katerega temeljni cilj je uresničevanje zavarovalne, sozavarovalne in pozavarovalne dejavnosti v zvezi z jedrskimi napravami oziroma uporabo jedrske energije v miroljubne namene, in sicer v državi in iz tujine. Pool izvaja svojo dejavnost z obračunavanjem premij za zavarovanja iz države in za pozavarovanja iz tujine kot tudi z izplačevanjem odškodnin/zavarovalnin v zvezi s temi zavarovanji oziroma pozavarovanji ter hranjenjem in uporabo teh sredstev med poslovnim letom, da bi lahko poravnal svoje obveznosti na podlagi škod zavarovancem iz države in pozavarovancem iz tujine. V pravnem prometu Pool nastopa v svojem imenu in za račun svojih članic. Za obveznosti, ki jih prevzema Pool, odgovarjajo članice Poola. V Pool je bilo v letu 2011 včlanjenih 5 zavarovalnic in obe pozavarovalnici. Obračunana kosmata premija je znašala 2,8 mio EUR, kar je le za 0,1 mio EUR več kot leto prej. Od tega je 1,2 mio EUR zavarovalne premije, 1,6 mio EUR pa odpade na pozavarovalno premijo. Pri tem je skupna obračunana zavarovalna premija za zavarovanje domačih rizikov znašala 1,2 mio EUR in skupna obračunana pozavarovalna premija, prejeta od tujih poolov, 1,6 mio EUR. Pool za zavarovanje in pozavarovanje jedrskih nevarnosti GIZ je v letu 2011 izkazal za 0,13 mio EUR škod iz pozavarovalnih pogodb.

Škodni sklad je organiziran v okviru Slovenskega zavarovalnega združenja in je odgovoren za plačilo iz

naslova izplačil odškodnin/zavarovalnin, ki jih povzročijo vozniki neznanih in nezavarovanih vozil, nezavarovanih zrakoplovov ali drugih letalnih naprav in nezavarovanih čolnov in odškodnin/zavarovalnin, ki jih utrpijo potniki nezavarovanega javnega prevoznega sredstva. Odškodninskih zahtevkov ne rešuje, temveč jih po evidentiranju odstopi v reševanje eni od zavarovalnic. Od povzročitelja ali lastnika nezavarovanega motornega vozila zahteva preko pooblaščene zavarovalnice povrnitev izplačane odškodnine.

Financira se na podlagi prispevkov, ki jih prispevajo zavarovalnice, ki sklepajo zavarovanja odgovornosti lastnikov cestnih vozil. Prispevek posamezne zavarovalnice je sorazmeren deležu v prejšnjem letu sklenjenih obveznih zavarovanj. Za leto 2011 so bile zavarovalnice obremenjene v višini 1,7 mio EUR. V letu 2011 je bilo iz naslova nezavarovanih vozil vloženih 439 zahtevkov (401 zahtevek v letu 2010). V letu 2011 je Škodni sklad izplačal 2,4 mio EUR škod.

Odškodninski urad je samostojna organizacijska enota Slovenskega zavarovalnega združenja, ki se izvaja preko službe Biroja zelene karte in službe Škodnega urada.

Namenjen je plačilu odškodnin oškodovancem s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji, če je bila nesreča povzročena v drugi državi članici EU oziroma v tretjih državah, katerih nacionalni zavarovalni biro je član sistema zelene karte, pa tudi plačilu zahtevkov za povračilo Odškodninskih uradov držav članic EU, če gre za obveznost iz naslova zavarovalne pogodbe zavarovanja avtomobilske odgovornosti zavarovalnice, članice združenja. Obveznosti Odškodninskega urada veljajo za vse obveznosti iz prometnih nesreč od 1. 5. 2004 dalje. Odškodninski urad sam ne rešuje odškodninskih zahtevkov, temveč jih po evidentiranju odstopi v reševanje eni od zavarovalnic.

Financira se na podlagi prispevkov, ki jih plačujejo zavarovalnice glede na sorazmeren delež v prejšnjem letu sklenjenih obveznih zavarovanj.

V letu 2011 je bilo obravnavanih sedem zadev iz naslova nezavarovanih vozil.

6. SKLEP

Leto 2011 je bilo kljub nekaterim optimističnim napovedim na začetku leta za zavarovalniško industrijo dokaj neugodno. Gospodarske razmere so se od začetka leta postopoma slabšale. Raslo je število brezposelnih, povečevala se je plačilna nesposobnost, upadala je kupna moč in povečala nagnjenost k varčevanju, vse to je negativno vplivalo na razmere na zavarovalnem trgu, kar se je odrazilo v zelo nizkem nominalnem porastu premije oziroma njenem realnem padcu, povečanju števila odkupov in prekinitvah zavarovanj.

Obračunana kosmata premija je v letu 2011 v primerjavi s predhodnim letom nominalno porasla le za 0,5 odstotka. Delež zbrane zavarovalne premije v BDP je ostal na enaki ravni kot pred letom, in sicer v višini 5,5 odstotka. Delež čiste zadržane premije v celotni premiji je v letu 2011 za zavarovalnice znašal 89,3 odstotka, za pozavarovalnice pa 70,3 odstotka.

Oktobra 2011 je začela poslovati nova Modra zavarovalnica, d. d., katere finančni kazalci niso pomembno vplivali na skupni poslovni izid vseh zavarovalnic, vendar pa se pa kaže njen vpliv pri povečanju bilančnih postavk.

Čeprav so zavarovalnice izkazale nominalno le minimalni porast obračunanih kosmatih premij, pa so bili finančni rezultati v primerjavi s predhodnim obdobjem ugodnejši. Skupaj so zavarovalnice za leto 2011 izkazale 99,4 mio EUR čistega dobička (77,9 mio EUR v letu 2010), kar je 27,6 odstotka več kot pred letom. Negativni čisti poslovni izid v višini 1,9 mio EUR je izkazala ena zavarovalnica. V primerjavi z letom 2010 se je skupni zavarovalno-tehnični izid znižal za 12,8 odstotka, na kar sta vplivala zavarovalno-tehnična izida premoženjskih zavarovanj, razen zdravstvenih zavarovanj, ki se je znižal za 24,7 mio EUR, in življenjskih zavarovanj, ki se je znižal za 10 mio EUR v primerjavi s prejšnjim letom. Nasprotno se je zavarovalno-tehnični izid pri zdravstvenih zavarovanjih v primerjavi s prejšnjim letom povečal za 14,2 mio EUR. Bilančna vsota zavarovalnic je v letu 2011 znašala 5.692,8 mio EUR in se je v primerjavi z letom 2010 povečala za 4,7 odstotka, predvsem iz naslova bilančne vsote novoustanovljene zavarovalnice.

Pozavarovalnici sta izkazali slabše poslovne rezultate kot pred letom, in sicer je njun čisti poslovni izid znašal 11,6 mio EUR, kar je za 12,1 odstotka manj kot pred letom. Njuna bilančna vsota je 31. 12. 2011 znašala 609,1 mio EUR, kar je le za 0,4 mio EUR več kot pred letom.

Po podatkih Swiss RE (Sigma 2/2011, zbrani podatki so na razpolago za leto 2010) je delež celotne zavarovalne premije v BDP v Sloveniji dosegal 70 odstotkov povprečja držav Evropske unije v letu 2010. Odstotek zbrane zavarovalne premije v Sloveniji zaostaja za primerljivimi državami članicami EU, predvsem na račun zbrane premije življenjskih zavarovanj. Ta je v Sloveniji leta 2010 znašala slabega 1,8 odstotka BDP, medtem ko je v evropskih državah (EU-27) v letu 2010 znašala 5,27 odstotka. Zbrana premija življenjskih zavarovanj se je v Sloveniji v zadnjem letu znižala za 0,7 odstotka in dosegla 26,1 odstotka (26,5 odstotka v letu 2010) celotne zbrane premije (leta 2010 v Evropski uniji 61,7 odstotka celotne zbrane premije).

Kljub temu da se tržni delež največje zavarovalnice (glede na obračunano bruto zavarovalno premijo) iz leta v leto niža, je v letu 2011 dosegel 35,6 odstotka. Skupni delež največjih štirih zavarovalnic se je znižal s 76,1 odstotka v letu 2010 na 75,3 odstotka v letu 2011. Tržni deleži posameznih zavarovalnic se v primerjavi z letom 2010 niso bistveno spremenili. Pri osmih zavarovalnicah je prišlo do povečanja tržnega deleža (od tega največ za 0,3 odstotne točke), trem zavarovalnicam se je tržni delež znižal (od tega največ za 1,4 odstotne točke), štiri zavarovalnice so obdržale delež na enaki ravni kot pred letom.

Slovenske zavarovalnice opravljajo svoje storitve tudi na trgih drugih držav članic EU. V letu 2011 so tako zbrale 288 tisoč EUR premij iz naslova zavarovanj, sklenjenih v drugih državah članicah EU, od tega 135 tisoč EUR preko podružnic.

Na slovenskem trgu se slovenske zavarovalnice srečujejo tudi s konkurenco zavarovalnic iz držav članic EU, ki pri nas sklepajo zavarovalne posle neposredno in preko treh podružnic. Premija iz naslova neposrednega opravljanja poslov je v letu 2010[7] znašala 12,2 mio EUR, pri čemer so največ premije zbrale zavarovalnice iz Avstrije, podružnice pa so zbrale skupaj 9,4 mio EUR premije, kar je 48 odstotkov manj kot pred letom.

[9] Zadnji razpoložljivi podatki se nanašajo na leto 2010.

Slovenske zavarovalnice (brez pozavarovalnic) so imele konec leta 2011 za skoraj 5.229,5 mio EUR naložb celotnega premoženja, od tega za 4.614,6 mio EUR naložb kritnega premoženja. Delež naložb zavarovalnic (brez naložb pozavarovalnic) v BDP je bil v letu 2010 13,9-odstoten, v letu 2011 pa 14,7-odstoten.

Zavarovalnice so konec leta 2011 izkazale za 1.815,3 mio EUR naložb kritnega premoženja v tujino, kar je za 9,3 odstotka več kot leto prej.

V strukturi naložb so se v zadnjih letih (razen leta 2008) najbolj povečale naložbe kritnih skladov kot naložbe dolgoročnih zavarovanj. Zadovoljiva je tudi dinamika naložb kritnega premoženja brez kritnih skladov, ki so namenjene pokrivanju obveznosti zavarovancem iz premoženjskih zavarovanj. Zavarovalnice so v letu 2011 povečevale delež naložb kritnega premoženja brez kritnih skladov v dolžniške vrednostne papirje, depozite v bankah in posojila, pri naložbah kritnih skladov pa se je povečal delež naložb v depozite v bankah in dolžniške vrednostne papirje.

Naložbe pozavarovalnic so konec leta 2011 znašale 528,3 mio EUR, od tega so 357,6 mio EUR predstavljale naložbe kritnega premoženja.

Kapitalska ustreznost zavarovalnic se je v letu 2011 v primerjavi z letom 2010 izboljšala. Presežek razpoložljivega kapitala nad zahtevanim minimalnim kapitalom se je v skupini premoženjskih zavarovanj povečal za 31,2 mio EUR in tako konec leta 2011 dosegel 166,3 mio EUR, v skupini življenjskih zavarovanj pa se je povečal za 113,8 mio EUR in tako dosegel 191,7 mio EUR. Na povečanje presežka je vplivalo povečanje temeljnega kapitala (v skupini življenjskih zavarovanj predvsem zaradi ustanovitve nove zavarovalnice) ter zmanjšanje odbitnih postavk iz naslova udeležb v finančnih institucijah. Pozavarovalnici sta konec leta izkazali presežek razpoložljivega kapitala nad zahtevanim minimalnim v višini 39,4 mio EUR, kar je le za 0,6 mio EUR več kot leto prej, kar je predvsem posledica povečanja odbitnih postavk iz naslova udeležbe v finančnih institucijah.

Tudi pokojninske družbe so leto 2011 zaključile z boljšim poslovnim izidom kot pred letom, saj je čisti dobiček znašal 4,6 mio EUR, kar je za 1,3 mio EUR več kot leto prej. Konec leta 2011 so pokojninske družbe izkazale za 669,6 mio EUR naložb celotnega premoženja, od tega 636,7 mio EUR naložb kritnih skladov. Največji delež naložb kritnih skladov predstavljajo državni vrednostni papirji in dolžniški vrednostni papirji, za katere jamči država, sledijo dolžniški vrednostni papirji. Kapitalska ustreznost pokojninskih družbe se je v letu 2011 glede na leto 2010 povečala, tako da je presežek razpoložljivega kapitala nad zahtevanim minimalnim kapitalom znašal 3,8 mio EUR (2,0 mio EUR konec leta 2010).

Subjekti v zavarovalniškem sektorju so kot finančne institucije tesno prepleteni s finančnimi trgi in se njihovim vplivom ne morejo v celoti izogniti. Iz podatkov, ki so jih izkazale zavarovalnice, pozavarovalnici in pokojninske družbe v svojih letnih poročilih, lahko sklenemo, da je gospodarska in finančna kriza otežila njihovo poslovanje.

Neposredni vplivi finančne krize se kažejo tudi v realnem padcu premije, ki so ga zavarovalnice beležile že drugo leto zapored, v volatilnosti finančnih naložb, ki predstavljajo večino sredstev zavarovalnic, kar se še posebej odraža na povečanem tveganju iz naslova naložb zavarovalnic v državne vrednostne papirje in vrednostne papirje bančnega sektorja. Kljub neugodnim razmeram na trgu so zavarovalnice v letu 2011 dosegle boljši poslovni izid kot v predhodnem letu, kar je posledica gospodarnejšega poslovanja zavarovalnic, ponudbe novih storitev in izbiranja zavarovancev. Vse zavarovalnice in pokojninske družbe so bile v letu 2011 kapitalsko ustrezne.

II. LETNO POROČILO AGENCIJE ZA ZAVAROVALNI NADZOR ZA LETO 2011

VSEBINA

I. POROČILO O DELU 58

UVOD 58

1. PRAVNI POLOŽAJ, NALOGE IN ORGANI AGENCIJE ZA ZAVAROVALNI NADZOR 58

2. NOTRANJA ORGANIZACIJA IN FINANCIRANJE AGENCIJE ZA ZAVAROVALNI NADZOR V LETU 2011 59

2.1. Notranja organizacija in podatki o zaposlenih 59

2.2. Financiranje 61

3. DELO AGENCIJE ZA ZAVAROVALNI NADZOR V LETU 2011 62

3.1. Delo na zakonodajnem področju 62

3.1.1. Izdaja novih ter sprejem sprememb in dopolnitev obstoječih podzakonskih predpisov 62

3.2. Dovoljenja in soglasja 63

3.3. Izvajanje nadzora nad poslovanjem zavarovalnic 65

3.3.1. Preverjanje poročil in obvestil 65

3.3.2. Pregledi poslovanja 65

3.3.3. Izrekanje ukrepov nadzora 65

3.4. Sodelovanje z domačimi in tujimi nadzornimi organi in institucijami 66

3.4.1. Odbor evropskih zavarovalnih in pokojninskih nadzornikov - EIOPA 67

3.4.2. Evropski odbor za sistemska tveganja - ESRB 70

3.5. Ostalo delo Agencije za zavarovalni nadzor 71

II. LETNI OBRAČUN (revidirani podatki) 73

UVOD 76

1. RAČUNOVODSKI IZKAZI 76

2. POJASNILA K RAČUNOVODSKIM IZKAZOM 76

2.1. Vrednostna pojasnila k računovodskim izkazom 76

2.2. Opisna pojasnila k računovodskim izkazom 77

2.2.1. Uporabljene temeljne računovodske predpostavke 77

2.2.2. Financiranje 77

2.3. Pojasnila računovodskih izkazov 78

2.3.1. Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov za obdobje 1. 1. 2011 - 31. 12. 2011 78

2.3.2. Bilanca stanja na dan 31. 12. 2011 83

Priloge:

Priloga 1: Izkaz prihodkov in odhodkov v primerjavi s Finančnim načrtom 2011 85

Priloga 2: Izkaz prihodkov in odhodkov po načelu denarnega toka 86

I. POROČILO O DELU

UVOD

Agencija za zavarovalni nadzor (v nadaljevanju: Agencija) mora na podlagi 250. člena Zakona o zavarovalništvu sprejeti letno poročilo o svojem delu in na podlagi 264. člena Zakona o zavarovalništvu sprejeti letni obračun za prejšnje leto. Letno poročilo sestavljajo poročilo o delu v poslovnem letu 2011, revizorjevo poročilo in letni obračun. Poročilo o delu zajema celotno poslovanje Agencije v preteklem letu. Vključuje delo Agencije v zvezi z izdanimi dovoljenji za opravljanje zavarovalnih poslov in drugimi dovoljenji, ki jih izda Agencija, ukrepe Agencije po izvedenih postopkih nadzora ter podatke o sodelovanju Agencije z drugimi domačimi in tujimi nadzornimi organi.

Podatki v tem poročilu se praviloma časovno nanašajo na poslovno leto 2011, razen v posameznih primerih, ko se nanašajo na obdobje pred tem letom ali po njem, če je to smiselno zaradi popolnejšega poročanja o posameznih dejstvih oziroma zadevah, povezanih z delom Agencije.

1. PRAVNI POLOŽAJ, NALOGE IN ORGANI AGENCIJE ZA ZAVAROVALNI NADZOR

Agencija za zavarovalni nadzor (v nadaljevanju: Agencija) je bila ustanovljena na podlagi Zakona o zavarovalništvu 1. junija 2000, ko je Vlada Republike Slovenije imenovala strokovni svet in direktorja Agencije. Nadaljevala je delo Urada za zavarovalni nadzor, ki je bil ustanovljen leta 1995 kot organ v sestavi Ministrstva za finance.

Osnovni cilj Agencije je varovanje interesov zavarovalcev in zavarovancev z zmanjševanjem in odpravljanjem nepravilnosti na področju zavarovalništva.

Temeljne naloge Agencije so opravljanje nadzora nad subjekti zavarovalnega trga, izdajanje raznovrstnih dovoljenj na področju zavarovalništva in priprava podzakonskih predpisov, ki so pravna podlaga za urejanje, kontrolo in nadzor zavarovalnega trga v Republiki Sloveniji.

Agencija je pravna oseba, ki je pri izvrševanju svojih nalog in pristojnosti samostojna in neodvisna ter za svoje delo odgovorna Državnemu zboru Republike Slovenije.

Organa Agencije sta strokovni svet in direktor.

Strokovni svet Agencije, ki deluje tudi v funkciji senata, je pristojen za odločanje o dovoljenjih in soglasjih ter o drugih posamičnih zadevah, o katerih odloča Agencija, če ni v Zakonu o zavarovalništvu drugače določeno; sprejema predpise, kadar Zakon o zavarovalništvu določa, da predpis sprejme Agencija; sprejema splošne akte Agencije in izvršuje druge naloge iz pristojnosti Agencije, če Zakon o zavarovalništvu ne določa, da je za izvajanje nalog pristojen drug organ Agencije. Predsednik strokovnega sveta Agencije je bil v letu 2011 Mihael Perman, poleg predsednika je imel strokovni svet najprej 3 člane, 24. maja 2011 pa je Državni zbor RS imenoval še enega člana. V letu 2011 se je strokovni svet Agencije sestal na triindvajsetih rednih sejah.

Direktor vodi poslovanje in organizira delo Agencije in njenih strokovnih služb. V letu 2011 je bil direktor Agencije Mihael Perman.

2. NOTRANJA ORGANIZACIJA IN FINANCIRANJE AGENCIJE ZA ZAVAROVALNI NADZOR V LETU 2011

2.1. Notranja organizacija in podatki o zaposlenih

Strokovni svet Agencije je v skladu z Zakonom o zavarovalništvu 26. 7. 2000 sprejel Poslovnik Agencije, ki ureja njeno notranjo organizacijo in poslovanje. Na podlagi Poslovnika je direktor Agencije s soglasjem strokovnega sveta 26. 7. 2000 izdal Pravilnik o notranji organizaciji in sistematizaciji delovnih mest, ki določa notranje organizacijske enote v Agenciji, njihova delovna področja in njihova medsebojna razmerja.

V skladu z navedenima predpisoma je bilo delo Agencije v letu 2011 organizirano v treh sektorjih, in sicer Sektorju za računovodske in finančne analize, Sektorju za aktuarstvo, statistiko in informatiko in Sektorju za zunanji nadzor ter strokovnih službah, katerih dela predstavljajo podporne dejavnosti k temeljnim nalogam in pristojnostim Agencije.

Slika 1:
Notranjeorganizacijska struktura Agencije za zavarovalni nadzor

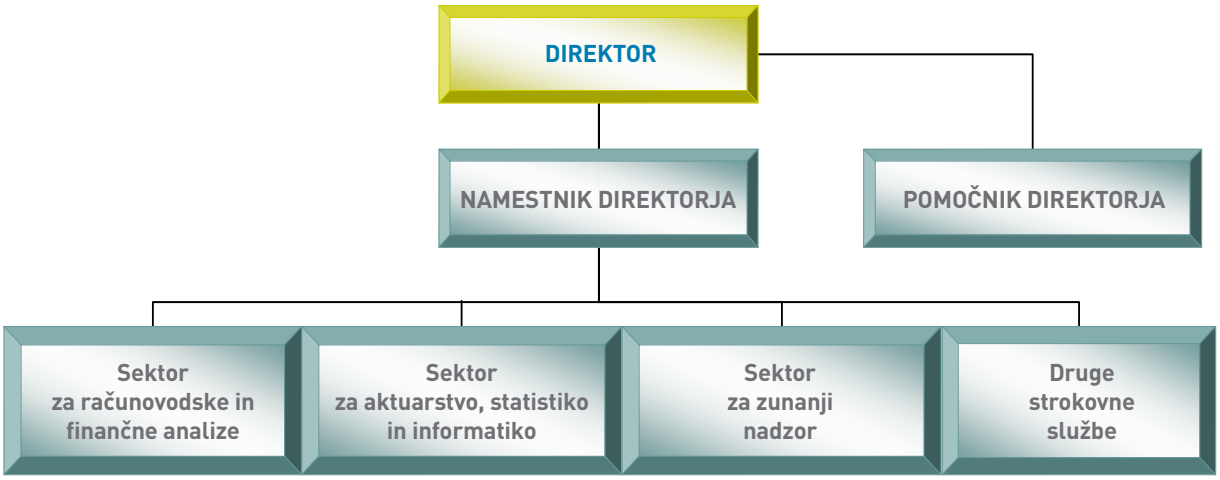

Sektor za računovodske in finančne analize opravlja vsa dela in naloge, povezane z analiziranjem in izvajanjem nadzora nad poslovanjem subjektov, ki ga Agencija po zakonu opravlja s spremljanjem, zbiranjem in preverjanjem poročil ter obvestil zavarovalnic in drugih oseb, ki so po zakonu dolžne poročati Agenciji oziroma jo obveščati o posameznih dejstvih in okoliščinah, ter na tej podlagi izdeluje poročila Agencije za potrebe različnih uporabnikov. V okviru svoje dejavnosti preverja ustreznost naložb, kapitalskih zahtev in kapitalske ustreznosti ter zbira druge informacije o poslovanju subjektov nadzora in predlaga ukrepe v zvezi s svojimi ugotovitvami. S teh področij pripravlja tudi predloge podzakonskih predpisov in sodeluje pri izdaji dovoljenj.

Sektor za aktuarstvo, statistiko in informatiko opravlja vsa dela in naloge, povezane z vnosom in obdelavo podatkov ter razvojem informacijskega sistema (strojna in programska oprema), pregleduje in analizira aktuarska poročila, kontrolira ustreznost premijskih izračunov in zavarovalno-tehničnih rezervacij, spremlja premijske sisteme in zavarovalne pogoje, analizira pozavarovalne programe in pozavarovalno zaščito ter s teh področij pripravlja tudi predloge podzakonskih predpisov in sodeluje pri izdaji dovoljenj.

Sektor za zunanji nadzor v sodelovanju z drugimi sektorji opravlja vsa dela in naloge, povezane z opravljanjem pregledov poslovanja subjektov nadzora in predlaga ukrepe v zvezi z ugotovitvami inšpekcijskih pregledov.

Delavci strokovnih služb Agencije, ki niso razporejeni v temeljne notranjeorganizacijske enote in katerih dela predstavljajo podporne dejavnosti k temeljnim nalogam in pristojnostim Agencije, opravljajo pravne naloge, dela računovodenja Agencije, sekretariata strokovnega sveta in senata ter korespondence s tujimi ter domačimi nadzornimi in ostalimi institucijami.

Na dan 31. 12. 2011 je bilo v Agenciji zaposlenih 31 delavcev, od tega 14 z univerzitetno izobrazbo in 12 z magistrskim nazivom (devet s področja ekonomije, ena s področja matematike, eden s področja ekonomske informatike in eden s področja prava), štirje imajo tudi dovoljenje za opravljanje nalog pooblaščenega aktuarja, šest za opravljanje nalog pooblaščenega revizorja, ena za opravljanje nalog notranjega revizorja in eden za opravljanje nalog preizkušenega revizorja informacijskih sistemov.

Tabela 1:
Podatki o delavcih Agencije po stopnji strokovne izobrazbe na dan 1. 1. 2011 in 31. 12. 2011

Stopnja strokovne izobrazbe	Št. zaposlenih	
	1. 1. 2011	31. 12. 2011
V - srednja	1	1
VII - visoka	3	3
VII - univerzitetna	15	14
VIII - magisterij	10	12
IX - doktorat	1	1
Skupaj	**30**	**31**

Vir: Podatki Agencije za zavarovalni nadzor.

Tabela 2:
Podatki o delavcih Agencije po nazivu strokovne izobrazbe na dan 31. 12. 2011

Naziv strokovne izobrazbe	Št. zaposlenih	
	1. 1. 2011	31. 12. 2011
Ekonomski tehnik	1	1
Diplomirani upravni organizator	2	2
Diplomirani ekonomist	1	1
Univerzitetni diplomirani ekonomist	9	8
Univerzitetni diplomirani inženir matematike	1	1
Profesor matematike	1	1
Univerzitetni diplomirani inženir elektrotehnike	1	1
Univerzitetni diplomirani pravnik	2	2
Univerzitetni diplomirani sociolog	1	1
Magister znanosti	10	12
Doktor znanosti	1	1
Skupaj	**30**	**31**

Vir: Podatki Agencije za zavarovalni nadzor.

Tabela 3:
Sistematizacija delovnih mest Agencije s številom zaposlenih na dan 31. 12. 2011

Notranjeorganizacijska struktura	Št. zaposlenih	
	1. 1. 2011	31. 12. 2011
Direktor	1	1
Namestnik direktorja/Vodja sektorja	1	1
Pomočnik direktorja	0	1
Vodja sektorja	2	2
Področni sekretar	14	17
Področni podsekretar	4	5
Višji svetovalec področja II	4	0
Področni svetovalec I	1	2
Računovodja	1	1
Poslovni sekretar	2	1
Skupaj	30	31

Zaposleni na Agenciji ne smejo biti člani organov zavarovalnic oziroma drugih oseb, nad katerimi Agencija opravlja nadzor, in ne smejo opravljati nalog za te pravne osebe. Prav tako morajo kot zaupne varovati podatke o osebah, nad katerimi Agencija opravlja nadzor, in druge podatke o dejstvih in okoliščinah, ki so jih izvedeli v zvezi z opravljanjem dela, razen podatkov, ki so po določbah Zakona o zavarovalništvu javno dostopni, in sicer tudi po prenehanju delovnega razmerja.

2.2. Financiranje

Osnova za financiranje Agencije so takse in nadomestila, ki jih določa Tarifa o taksah in nadomestilih (Tarifa - 1) (Ur. l. RS, št. 89/02, 74/05 in 103/08). Tarifo sprejema strokovni svet Agencije, veljati pa začne, ko Agencija pridobi soglasje Vlade Republike Slovenije in objavi tarifo v Uradnem listu Republike Slovenije. V skladu z navedeno tarifo letno znaša nadomestilo za zavarovalnice in pokojninske družbe 0,12 odstotka od osnove (vplačana premija v preteklem letu), za zavarovalnice v zavarovalniški skupini 0,13 odstotka od osnove (vplačana premija v preteklem letu) ter za Slovensko zavarovalno združenje 0,12 odstotka od osnove (prispevki zavarovalnic v preteklem letu v škodni sklad). Od sprejema Tarife o spremembah in dopolnitvah Tarife o taksah in nadomestilih (Ur. l. RS, št. 103/08) letnega nadomestila ne plačujejo več zavarovalnozastopniške in posredniške družbe, zavezane pa so še vedno za plačilo taks za izdajo dovoljenj in za plačevanje pavšalnih nadomestil, če jim Agencija izda odredbo o odpravi kršitev. Na podlagi Tarife - 1 je Agencija v letu 2011 zbrala 2.937.983 EUR sredstev iz naslova letnih nadomestil in 233.992 iz naslova taks in pavšalnih nadomestil. Omenjeni prihodki predstavljajo 97,6 odstotka celotnih prihodkov Agencije, ostalo so finančni prihodki in prevrednotovalni prihodki.

3. DELO AGENCIJE ZA ZAVAROVALNI NADZOR V LETU 2011

Zakon o zavarovalništvu določa, da Agencija na njegovi podlagi izdaja predpise in izvaja nadzor nad zavarovalnicami, zavarovalnozastopniškimi in zavarovalnoposredniškimi družbami ter zavarovalnimi zastopniki in zavarovalnimi posredniki. Agencija je pristojna tudi za izvajanje nadzora nad pravnimi osebami, povezanimi z zavarovalnico, če je to potrebno zaradi nadzora nad poslovanjem zavarovalnic. Pristojna je tudi za opravljanje nadzora nad zavarovalnico v zavarovalniški skupini ter zavarovalnim in mešanim zavarovalnim holdingom.

Nadalje opravlja nadzor tudi nad poslovanjem Jedrskega poola ter nad poslovanjem Slovenskega zavarovalnega združenja v delu, ki se nanaša na poslovanje škodnega sklada in odškodninskega urada.

V skladu s 342. in 377. členom Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Ur. l. RS, št. 109/06 - uradno prečiščeno besedilo in 17/07) (ZPIZ-1-UPB4) je Agencija pristojna tudi za izdajo dovoljenj pokojninskim družbam in za izvajanje nadzora nad njihovim poslovanjem.

Poleg tega Agencija na podlagi 23. člena Zakona o prvem pokojninskem skladu Republike Slovenije in preoblikovanju pooblaščenih investicijskih družb (Ur. l. RS, št. 26/05 - uradno prečiščeno besedilo) (ZPSPID-UPB1) nadzira še poslovanje Prvega pokojninskega sklada Republike Slovenije.

Na podlagi Zakona o finančnih konglomeratih (Ur. l. RS, št. 43/06) opravlja tudi dopolnilni nadzor nad nadzorovano osebo s sedežem v RS, ki je na vrhu finančnega konglomerata oziroma ji je nadrejen mešani finančni holding.

3.1. Delo na zakonodajnem področju

3.1.1. Izdaja novih ter sprejem sprememb in dopolnitev obstoječih podzakonskih predpisov

V skladu z 2. točko 256. člena Zakona o zavarovalništvu je Agencija pristojna za pripravo in sprejem podzakonskih predpisov, določenih v Zakonu o zavarovalništvu.

V lanskem letu je Agencija pripravila ter spremenila in dopolnila tri podzakonske predpise. Vse spremembe in dopolnitve podzakonskih predpisov so že bile objavljene v uradnih listih v letu 2011.

Agencija je aprila sprejela Sklep o podrobnejši vsebini določb zavarovalne pogodbe in Pravilnik o podatkih in dokumentih za neposredno opravljanje zavarovalnih poslov tujih zavarovalnic in rokih za sporočanje navedenih podatkov (Ur. l. RS, št. 30/11).

Junija je Agencija sprejela Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o letnem poročilu in trimesečnih računovodskih izkazih zavarovalnic - SKL 2009 (Ur. l. RS, št. 47/11).

Sodelovanje pri pripravi Zakona o zavarovalništvu

Agencija je v letu 2011 sodelovala z Ministrstvom za finance pri pripravi novega predloga Zakona o zavarovalništvu, ki bo implementiral Direktivo 2009/138 - Solventnost II.

V septembru 2011 je bila ustanovljena delovna skupina na Ministrstvu za finance za pripravo zakona in iz njega izhajajočih podzakonskih predpisov. Delovna skupina je sestavljena iz predstavnikov zavarovalne industrije, Ministrstva za finance in Agencije za zavarovalni nadzor.

3.2. Dovoljenja in soglasja

V letu 2011 je Agencija na podlagi določb Zakona o zavarovalništvu in Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju odločala o raznovrstnih vprašanjih s področja delovanja zavarovalnic in pokojninskih družb. Pregled izdanih dovoljenj, soglasij in drugih odločb ter odredb o odpravi kršitev, ki jih je v letih 2010 in 2011 izdala Agencija, je prikazan v tabeli 4.

Tabela 4:
Izdana dovoljenja in druge odločbe, soglasja in odredbe o odpravi kršitev

Vrsta dovoljenja	Leto 2010	Leto 2011
Dovoljenje za upoštevanje polovice nevplačanega vpoklicanega kapitala zavarovalnice	1	
Dovoljenje za opravljanje posredovanja pri prodaji zavarovalnih polic	2	1
Dovoljenje za prenos izločenih poslov	2	2
Dovoljenje za pridobitev kvalificiranega deleža v zavarovalnici/pokojninski družbi	1	1
Dovoljenje za prekoračitev omejitve naložb	3	1
Soglasje k metodi delitve prihodkov in odhodkov na zavarovalne skupine		7
Dovoljenje za opravljanje funkcije člana uprave v zavarovalnici	6	10
Dovoljenja za opravljanje nalog pooblaščenega aktuarja	15	10
Dovoljenje za spremembo zavarovalne vrste	1	1
Dovoljenje za sklepanje novih zavarovalnih pogodb	1	
Dovoljenje za opravljanje zavarovalnih poslov		1
Dovoljenje za posredovanje pri nakupu ali prodaji investicijskih kuponov	1	1
Dovoljenje za posredovanje pri sklepanju bančnih storitev	1	1
Dovoljenje za posredovanje pri storitvah v zvezi z vrednostnimi papirji		1
Odločba o ugotovitvi obstoja finančnega konglomerata	1	
Odločba o metodi izračuna dopolnilnih kapitalskih zahtev finančnega konglomerata		1
Dovoljenje za opravljanje poslov in dejavnosti zav. zastopanja/posredovanja	750	699
Zavrnitev oziroma zavrženje izdaje dovoljenja za opravljanje poslov in dejavnosti zav. zastopanja/posredovanja	4	10
Ugotovitvena odločba o odpravi kršitev	2	5
Odločba o odvzemu dovoljenja oziroma začetku postopka za odvzem dovoljenja za opravljanje poslov/dejavnosti zav. zastopanja	8	2
Odločba o prekršku	8	
Odločba o končanju izredne uprave	1	
Odločba o ugovoru proti odredbi	1	6
Obvestilo pred izdajo odredbe o odpravi kršitev	11	18
Odredba o odpravi kršitev	10	11
Obravnava obvestila o pričetku neposrednega opravljanja zavarovalnih poslov na območju določenih držav članic EU	3	1
Skupaj	833	790

Agencija je v letu 2011 izdala eno dovoljenje za opravljanje posredovanja pri prodaji zavarovalnih polic na podlagi 227. člena Zakona o zavarovalništvu.

Na podlagi petega odstavka 65. člena Zakona o zavarovalništvu je Agencija izdala dve dovoljenji za prenos izločenih poslov.

Agencija je izdala eno dovoljenje za pridobitev kvalificiranega deleža v zavarovalni delniški družbi po prvem odstavku 18. člena Zakona o zavarovalništvu.

Na podlagi drugega odstavka 122. člena Zakona o zavarovalništvu je Agencija eni zavarovalnici izdala dovoljenje za prekoračitev omejitve naložb.

Agencija je sedmim zavarovalnicam izdala soglasje k metodi delitve prihodkov in odhodkov na zavarovalne skupine iz 99. člena ZZavar-C.

Na podlagi 25. člena Zakona o zavarovalništvu je Agencija izdala deset dovoljenj za opravljanje funkcije člana uprave v zavarovalnici.

Agencija je izdala deset dovoljenj za opravljanje nalog pooblaščenega aktuarja.

Na podlagi 72. člena Zakona o zavarovalništvu je Agencija izdala eno dovoljenje za spremembo zavarovalne vrste.

Agencija je izdala eno dovoljenje za opravljanje zavarovalnih poslov po prvem odstavku 65. člena Zakona o zavarovalništvu.

Na podlagi prve in tretje alineje sedmega odstavka 14. člena Zakona o zavarovalništvu je Agencija izdala dovoljenje za posredovanje pri sklepanju bančnih storitev in drugih kreditnih poslov ter posredovanje pri izdajanju in upravljanju drugih plačilnih instrumentov.

Na podlagi druge alineje sedmega odstavka 14. člena Zakona o zavarovalništvu je Agencija izdala dovoljenje za posredovanje pri storitvah v zvezi z vrednostnimi papirji po zakonu, ki ureja trg vrednostnih papirjev, in na podlagi četrte alineje sedmega odstavka istega člena dovoljenje za posredovanje pri nakupu ali prodaji investicijskih kuponov vzajemnih skladov po zakonu, ki ureja investicijske sklade in družbe za upravljanje.

Agencija je kot koordinator finančnega konglomerata na podlagi 26. člena Zakona o finančnih konglomeratih izdala tudi odločbo o metodi izračuna dopolnilnih kapitalskih zahtev finančnega konglomerata.

Agencija je v letu 2011 skupno izdala 699 dovoljenj na področju opravljanja poslov in dejavnosti zavarovalnega zastopanja oziroma posredovanja (v letu 2010 je bilo izdanih 750 tovrstnih dovoljenj in v letu 2009 996 tovrstnih dovoljenj). Od tega je bilo 146 dovoljenj izdanih zavarovalnim zastopniškim in posredniškim družbam ter samostojnim podjetnikom za opravljanje dejavnosti zavarovalnega zastopanja in posredovanja, 535 dovoljenj oziroma ugotovitvenih odločb pa je bilo izdanih fizičnim osebam za opravljanje poslov zavarovalnega zastopanja oziroma posredovanja. Poleg tega je bilo izdanih še 18 dovoljenj za družbe in osebe, ki opravljajo posle sklepanja zavarovanj, ki so v neposredni zvezi z glavno dejavnostjo, ki jo opravljajo.

Na podlagi drugega odstavka 307. člena ZZavar je Agencija izdala osemnajst obvestil pred izdajo odredbe o odpravi kršitev. V letu 2011 je Agencija izdala enajst odredb o odpravi kršitev oziroma dopolnitvi poročila.

Proti odredbi ima subjekt nadzora na podlagi 311. člena Zakona o zavarovalništvu pravico vložiti ugovor. O ugovoru v skladu s 315. členom odloča Agencija z odločbo. Agencija je v letu 2011 odločala o šestih ugovorih proti odredbi in mu v enem primeru delno ugodila.

Poleg navedenih upravnih postopkov je Agencija v letu 2011 obravnavala eno obvestilo zavarovalnice o nameravanem začetku neposrednega opravljanja zavarovalnih poslov na območju druge države članice Evropske unije. Agencija je v letu 2011 prejela obvestila nadzornih organov držav članic, da bo 40 zavarovalnic, ki so za opravljanje zavarovalnih poslov registrirane v svojih državah, neposredno opravljalo posle na območju Republike Slovenije.

3.3. Izvajanje nadzora nad poslovanjem zavarovalnic

3.3.1. Preverjanje poročil in obvestil

Na podlagi Zakona o zavarovalništvu in drugih zakonov Agencija izvaja nadzor nad zavarovalnicami in drugimi subjekti nadzora (pozavarovalnice, pokojninske družbe, zavarovalnozastopniške družbe, zavarovalnoposredniške družbe, Slovensko zavarovalno združenje v delu, ki se nanaša na poslovanje škodnega sklada in odškodninskega urada, Pool za zavarovanje in pozavarovanje jedrskih nevarnosti, Prvi pokojninski sklad). Nad zavarovalnico, ki je v zavarovalniški skupini, nad zavarovalnim holdingom, mešanim zavarovalnim holdingom in osebami, v katerih je udeležena zavarovalnica, oziroma ki so udeležene v zavarovalnici s sedežem v Republiki Sloveniji oziroma državi članici oziroma tuji državi, opravlja tudi dodaten nadzor, v obsegu, določenem z Zakonom o zavarovalništvu. Zakon o zavarovalništvu ji daje pooblastilo za nadzor tudi nad osebami, ki poleg drugih dejavnosti ali kot edino dejavnost opravljajo zavarovalne posle in dejavnost zavarovalnega zastopanja oziroma posredovanja, ne da bi za opravljanje teh poslov oziroma dejavnosti pridobile dovoljenje Agencije (nezakonito opravljanje zavarovalnih poslov in dejavnosti zavarovalnega zastopanja oziroma posredovanja).

Agencija kot koordinator opravlja tudi dopolnilni nadzor nad nadrejeno nadzorovano osebo v finančnem konglomeratu in nadzorovano osebo, ki ji je nadrejen mešani finančni holding na podlagi Zakona o finančnih konglomeratih.

Agencija zagotavlja nadzor z rednim preverjanjem poročil in obvestil, ki jih prejme od zavezancev za poročanje (redno poročanje) in z opravljanjem pregledov poslovanja.

Pri rednem poročanju Agencija spremlja pravočasnost in pravilnost poročanja zavarovalnic ter s podrobnejšo analizo in navzkrižnim nadzorom ugotavlja morebitne vsebinske nepravilnosti. V primeru ugotovljenih kršitev in nepravilnosti pri poročanju Agencija pozove subjekt nadzora, da jih odpravi, lahko pa take ugotovitve privedejo tudi do podrobnejšega nadzora s pregledom poslovanja. Preglede poslovanja opravljajo delavci Agencije na sedežu subjekta nadzora (in/ali poslovne enote) ali na sedežu Agencije s pregledom dokumentacije, pridobljene z zahtevo za pregled poslovanja.

3.3.2. Pregledi poslovanja

Pregledi poslovanja so lahko celoviti ali pa samo pregledi posameznih področij. Posamezna področja pregleda se določijo na podlagi informacij, pridobljenih s spremljanjem poročil in obvestil, na pobudo drugih sektorjev v zvezi z izvajanjem drugih nalog Agencije (izdajanje dovoljenj in podobno), ali če je ocenjeno, da je to potrebno glede na informacije, ki izhajajo iz javnorazpoložljivih virov. Pregledi poslovanja omogočajo tudi preglede skladnosti dokumentacije s poročili in obvestili, ki jih subjekti nadzora pošiljajo Agenciji v okviru poročanja ter zagotovitev podatkov in informacij, s katerimi Agencija ne razpolaga na podlagi rednega poročanja.

Na podlagi ugotovitev inšpektorjev Agencija pri ugotovljenih kršitvah in nepravilnostih v poslovanju subjektov nadzora izda odredbo o odpravi kršitev. Pri ugotovljenih hujših kršitvah pravil o obvladovanju tveganj z odredbo odredi dodatne ukrepe. Inšpektorji tudi spremljajo odpravljanje kršitev, ki obsega preverjanje poročil o odpravi kršitev in morebitni ponovni pregled poslovanja v obsegu, potrebnem za ugotovitev, ali so kršitve odpravljene.

Delavci Agencije so v letu 2011 obravnavali 17 zadev, sedem pregledov poslovanja so začeli v letu 2010 in nadaljevali v letu 2011, deset pregledov poslovanja pa se je začelo v letu 2011. Pregledi so potekali v petih zavarovalnicah, pozavarovalnici, pokojninski družbi, v finančnosvetovalni družbi, ki ponuja tudi storitve zavarovanja, in zavarovalnozastopniških družbah.

3.3.3. Izrekanje ukrepov nadzora

V okviru odvzemov dovoljenj kot ukrepov nadzora, ki so navedeni v tabeli 4, je Agencija različnim subjektom nadzora v letu 2011 izdala enajst odredb o odpravi kršitev oziroma dopolnitvi poročila, pet ugotovitvenih odločb o odpravi kršitev in šest odločb o ugovoru zoper odredbo o odpravi kršitev. Agencija je eni družbi odvzela dovoljenje za opravljanje dejavnosti zavarovalnega zastopanja ter začela dva postopka za odvzem dovoljenja za opravljanje poslov oziroma dejavnosti zavarovalnega zastopanja.

Kot posledica kršitev, ugotovljenih v okviru pregledov poslovanja, je bilo izdanih šest odredb o odpravi kršitev oziroma dopolnitvi poročila, ugotovitvena odločba o odpravi kršitev, odločba o odvzemu dovoljenja za opravljanje zavarovalnih storitev in ena odločba o zavrnitvi ugovora zoper odredbo o odpravi kršitev.

Glavne kršitve, zaradi katerih je Agencija izdala odredbe o odpravi kršitev, so se nanašale na nedosledno upoštevanje Zakona o zavarovalništvu.

Kršitve Zakona o zavarovalništvu so se nanašale na kršitve določb v zvezi z opravljanjem zavarovalnih poslov, pravil o obvladovanju tveganj, organizacijo ustreznega sistema notranjih kontrol, vodenjem poslovnih knjig, delovanjem notranje revizije in kršitev določb glede zavarovalne pogodbe ter pogojev za opravljanje dejavnosti zavarovalnega zastopanja.

3.4. Sodelovanje z domačimi in tujimi nadzornimi organi in institucijami

Pri opravljanju svojega dela Agencija redno sodeluje z ministrstvi, katerih delo zajema tudi področje zavarovalništva, zlasti z Ministrstvom za finance, Ministrstvom za delo, družino in socialne zadeve ter Ministrstvom za zdravje. Agencija redno sodeluje tudi z drugimi institucijami, in sicer z Banko Slovenije, Agencijo za trg vrednostnih papirjev, Slovenskim inštitutom za revizijo, Agencijo za javni nadzor nad revidiranjem, Slovenskim zavarovalnim združenjem, Uradom za preprečevanje pranja denarja in Komisijo za preprečevanje korupcije.

V skladu s Pravilnikom o medsebojnem sodelovanju nadzornih organov so imeli člani koordinacije nadzornih organov finančnega sistema v sestavi ministra za finance, generalnega direktorja direktorata za finančni sistem Ministrstva za finance, guvernerja Banke Slovenije, viceguvernerja Banke Slovenije oziroma direktorja Oddelka za bančni nadzor Banke Slovenije, direktorja Agencije za trg vrednostnih papirjev in direktorja Agencije za zavarovalni nadzor v letu 2011 štiri srečanja.

Komisija za medsebojno sodelovanje nadzornih organov v sestavi viceguvernerja Banke Slovenije oziroma direktorja Oddelka za bančni nadzor Banke Slovenije, direktorja Agencije za trg vrednostnih papirjev in direktorja Agencije za zavarovalni nadzor je imela v letu 2011 tri srečanja. V skladu z drugim odstavkom 6. člena Pravilnika, ki določa, da dolžnost sklicevanja sestankov in priprave zapisnika vsako leto preide na drug nadzorni organ, je ta obveznost v letu 2011 prešla z Banke Slovenije na Agencijo za trg vrednostnih papirjev.

Komisija za medsebojno sodelovanje nadzornih organov je v letu 2007 imenovala permanentno delovno skupino za izvajanje operativnih nalog, ki izhajajo iz Zakona o finančnih konglomeratih in pripadajočih podzakonskih predpisov. V omenjeno delovno skupino sta poleg predstavnika Agencije imenovana tudi predstavnika Banke Slovenije in Agencije za trg vrednostnih papirjev. Delo strokovne skupine za finančne konglomerate je bilo v letu 2011 usmerjeno predvsem izmenjavi podatkov, mnenj in stališč pri ugotavljanju, ali še katera skupina izpolnjuje pogoje za finančni konglomerat, in pripravi skupnega odgovora na vprašalnik, posredovan s strani Joint Committee of the European Supervisory Authorities' Sub Committee on Financial Conglomerates (JCFC), pri čemer se je skupina v letu 2011 sestala enkrat. Delo strokovne skupine v ožji sestavi (predstavnika Banke Slovenije in Agencije za zavarovalni nadzor) je bilo v letu 2011, poleg že opisanih nalog, dodatno usmerjeno v izmenjavo podatkov o obstoječih finančnih konglomeratih in določitvi ustrezne metode izračuna dopolnilnih kapitalskih zahtev za enega od finančnih konglomeratov.

Agencija sodeluje tudi z nadzornimi organi zavarovalnega oziroma finančnega nadzora držav članic EEA[1], Hrvaške, BiH, Srbije, Makedonije, Kosova, Ukrajine in Romunije. V okviru medsebojnega sodelovanja Agencija tudi neformalno svetuje nekaterim nadzornim organom glede uvajanja zavarovalniške zakonodaje. V letu 2011 je Agencija sodelovala s pristojnim nadzornim organom Makedonije pri skupnem izvajanju pregleda zavarovalnice v Makedoniji iz zavarovalne skupine, katere nadrejena zavarovalnica ima sedež v Republiki Sloveniji.

1 Evropsko ekonomsko območje (ang.: EEA-European Economic Area) je začelo veljati 1. 1. 1994 po podpisu sporazuma med državami članicami EU in državami članicami Evropskega območja proste trgovine (angl.: European Free Trade Association-EFTA) ter Evropsko skupnostjo. Podpis sporazuma o Evropskem ekonomskem območju državam članicam EFTA omogoča, da sodelujejo na enotnem evropskem trgu brez pridružitve Evropski uniji. To so: Islandija, Liechtenstein in Norveška.

Zaposleni na Agenciji so aktivno sodelovali na kolegijih nadzornikov (College Meeting) zavarovalnih skupin iz držav članic EU, ki imajo hčerinske družbe v Republiki Sloveniji.

V skladu s pravili o nadzoru nad finančnimi konglomerati, zavarovalnimi skupinami in predpisi EIOPA (European Insurance and Occupational Pensions Authority) je Agencija v novembru 2011 prvič organizirala kolegij nadzornikov (College - sestanek vseh nadzornikov v skupini) za zavarovalno skupino oziroma finančni konglomerat s sedežem v Republiki Sloveniji. Sestanek je potekal v skladu z navodili EIOPA. Težava naših zavarovalnih skupin je v tem, da skoraj vsi udeleženi nadzori odvisnih družb pripadajo »tretjim« državam, kjer zakonodaja in nadzor nista povsem primerljiva z določbami slovenske oziroma evropske zavarovalne zakonodaje. Stalna prisotnost predstavnikov EIOPA na kolegijih in posredovanje odgovorov EIOPA na naša vprašanja predstavlja obliko izboljševanja nadzornih praks in še večjo zavezo Slovenije, da pri nadzoru zavarovalnih skupin sledi pravilom in praksi EU oziroma EIOPA.

3.4.1. Odbor evropskih zavarovalnih in pokojninskih nadzornikov - EIOPA

EIOPA je bila kot Evropski organ za zavarovanja in poklicne pokojnine ustanovljena 1. 1. 2011 z Uredbo Evropskega parlamenta in sveta z dne 9. 11. 2010 (Regulation of the European Parliament and of the Council establishing and European Supervisory Authority (ESA)) in je nadomestila dotedanji CEIOPS (Committee of European Insurance and Occupational Pensions Supervisors). Evropski organ za zavarovanja in poklicne pokojnine je bil ustanovljen hkrati z Evropskim bančnim organom (European Banking Authority - EBA) in Evropskim organom za vrednostne papirje in finančne trge (European Securities and Markets Authority - ESMA) kot odziv na svetovno finančno krizo. Glavna naloga EIOPA je povezava med nacionalnimi nadzornimi organi s ciljem poenotenja nadzorne regulative -zakonodaje in nadzornih praks. Organi vodenja EIOPA so predsednik (Chairman), izvršni direktor (Executive Director), Odbor nadzornikov (Board of Supervisors) in Upravni odbor (Management Board).

Trenutno predseduje EIOPA predstavnik portugalske finančne nadzorne institucije, njegov namestnik je predsednik luksemburške nadzorne institucije. Upravni odbor EIOPA pa poleg predsednika sestavlja še šest izvoljenih predstavnikov nadzorov iz držav članic (Avstrije, Irske, Poljske, Italije, Danske in Velike Britanije) in predstavnik Evropske komisije.

V letu 2011 se je direktor sam oziroma s sodelavci udeležil šestih zasedanj Skupščine predstojnikov zavarovalnih nadzornih organov držav članic, in sicer štirikrat v Frankfurtu, ter v Pragi in v Budimpešti.

EIOPA ustanavlja stalne odbore in projektne delovne skupine za izpolnjevanje svojih nalog. Tako je največja naloga EIOPA projekt Solventnost II, v okviru katerega je delo delovnih skupin po vzoru že sprejete nove bančne regulative (Basel II) razdeljeno po t. i. stebrih preudarnega nadzora; v okviru prvega stebra delovna skupina pripravlja strokovne rešitve, stališča in nasvete s področja kapitalskih zahtev življenjskih in premoženjskih zavarovalnic, zavarovalno-tehničnih rezervacij in lastnih virov sredstev. V okviru drugega stebra deluje delovna skupina, ki je zadolžena za revizijo nadzornega procesa, delovna skupina v okviru tretjega stebra pa pripravlja stališča s področja računovodenja in razkritij.

Namen navedenega projekta ni samo izboljšati merila v zvezi s kapitalskimi zahtevami in režimom solventnosti, ampak tudi prenoviti obstoječa pravila sistema preudarnega nadzora na področju zavarovalništva in oblikovati celovit sistem preudarnega nadzora. Pri tem je glavni cilj novega sistema solventnosti varstvo zavarovancev z uporabo primernih orodij in pooblastil za vrednotenje celovite solventnosti vseh nadzorovanih subjektov na osnovi ocen vseh pomembnejših tveganj, ki jih prevzema zavarovalnica.

Poleg kvantitativnih zahtev, ki jih vsebuje prvi steber, pokriva ta sistem tudi kvalitativne elemente trdnosti določenega zavarovalnega podjetja, kot so npr. primernost in sposobnost uprave za vodenje, primerne notranje kontrole, notranji nadzor, spremljava tveganj itd. K tveganjem usmerjen pristop vključuje tudi uporabo notranjih modelov za upravljanje tveganj in za boljše prikazovanje strukture tveganj, kot je to mogoče z dosedanjimi standardnimi formulami izračunov solventnosti. Tako lahko notranji model povzroči tudi višji ali nižji izračun solventnostnega kapitala glede na standardni pristop.

Glavni poudarek projekta Solventnost II je na kapitalskih zahtevah, nadzornih pregledih ter poročanju nadzornikov in javnih razkritjih o individualnih pravnih subjektih. Ne glede na to so upoštevani tudi vsi pomembnejši vidiki nadzora zavarovalnih skupin in finančnih konglomeratov, vključno z izkušnjami na osnovi

obeh tovrstnih direktiv iz leta 1998 oziroma 2002. Pri tem so enako pomembni uporaba notranjih modelov ocenjevanja tveganj v finančnih skupinah, način sprejemanja odločitev pri materinski družbi, primerna delitev odgovornosti med različnimi nadzorniki, ocena pravil za porazdelitev kapitala itd.

V okviru EIOPA delujejo še naslednji stalni odbori oziroma skupine:
- skupina za pokojninska zavarovanja,
- skupina za finančno stabilnost oziroma makroekonomske vidike zavarovalništva,
- skupina za poenotenje nadzorne prakse po državah članicah EU,
- skupina za vprašanja zavarovalnih posrednikov,
- skupina za revizijo t. i. Sienna Protocola o sodelovanju nadzornikov pri čezmejnih zavarovalnih poslih.

V okviru projekta Solventnost II delujejo v okviru EIOPA tudi začasni odbori, ustanovljeni skladno s področji predloga nove solventnostne direktive, in sicer:
- skupina za finančne zahteve,
- skupina za notranje modele,
- skupina za notranje upravljanje, nadzorni pregled in poročanje,
- skupina za nadzor zavarovalnih skupin.

Predstavniki Agencije za zavarovalni nadzor so v letu 2011 aktivno sodelovali v različnih delovnih skupinah EIOPA, in sicer v skupini za finančne zahteve, v skupini za notranje upravljanje, nadzorni pregled in poročanje, v skupini za notranje modele, v skupini za poklicna pokojninska zavarovanja in v skupini za nadzor zavarovalnih skupin.

Skupina za finančne zahteve (FinReg) se je v letu 2011 sestala na osmih dvodnevnih sestankih. Težišče dela je bilo usmerjeno v dokončanje predlogov izvedbenih tehničnih standardov ter navodil in priporočil za tako imenovano raven 3 (»Level 3«). V okviru skupine za finančne zahteve delujejo tri podskupine, in sicer za pripravo podrobnejših predpisov na področju lastnih virov sredstev, za izračun kapitalskih zahtev za posamezna tveganja zavarovalnic in za izračun minimalnih kapitalskih zahtev.

Delovna skupina za področje zavarovalno-tehničnih rezervacij je v letu 2011 nadaljevala pripravo aktuarskih navodil in tehničnih standardov. Tehnični standardi, bodo urejali način izračuna časovne strukture netvegane obrestne mere in način določitve časovnega okvira zavarovalne pogodbe.

Aktuarska navodila bodo urejala področja, ki so povezana z izračunom zavarovalno-tehničnih rezervacij.

V letu 2011 je bilo izvedeno tudi posvetovanje z izbranimi zainteresiranimi strankami glede ustreznosti in primernosti aktuarskih navodil. Delovna skupina je upoštevala določene pripombe in ustrezno spremenila oziroma dopolnila predloge v aktuarskih navodilih.

V delo podskupine za lastne vire sredstev (Own funds subgroup - OFSG) je vključena predstavnica Agencije. V letu 2011 sta tako podskupina za obravnavo lastnih virov sredstev kot FinReq na svojem področju analizirali rezultate pete študije kvantitativnih učinkov direktive Solventnost 2 (QIS 5) in sodelovali pri pripravi Poročila EIOPE o QIS 5.

Skupina za lastne vire sredstev je v letu 2011 pripravila predlog izvedbenih tehničnih standardov v zvezi z razvrstitvijo in primernostjo lastnih virov sredstev in predlog izvedbenih tehničnih standardov v zvezi s pomožnimi lastnimi viri sredstev. Poleg tega je pripravila tudi predlog navodil in priporočil v zvezi z omejenimi skladi zavarovalnic, oba predloga izvedbenih tehničnih standardov pa je EIOPA v njenem imenu poslala tudi v postopek predhodnega posvetovanja zainteresiranim stranem.

Podskupina za lastne vire sredstev je sodelovala s skupino EIOPA za notranje upravljanje, nadzorni pregled in poročanje pri pripravi obrazcev za poročanje o lastnih virih sredstev.

V okviru **delovne skupine za notranje upravljanje, nadzorni pregled in poročanje** (Internal Governance, Supervisory Review and Reporting Expert Group - v nadaljevanju: IGSRR) delujejo tri podskupine: podskupina 1 (SG1): Vprašanja, povezana z računovodstvom, podskupina 2 (SG2): Sistem upravljanja in podskupina 3 (SG3): Poročanje in ostalo. V letu 2011 so v podskupinah in skupini sodelovale tri predstavnice Agencije. Delovne skupine so se srečevale vsak mesec.

Naloge skupine IGSRR so:
- priprava tehničnih standardov in smernic, navodil in priporočil v projektu Solventnost II na področju sistema upravljanja, vključno z oceno lastnega tveganja in oceno solventnosti, preglednosti in odgovornosti nadzornih organov, regulativnega nadzora, poročanja in javnih razkritij ter vrednotenja sredstev in obveznosti, razen zavarovalno-tehničnih rezervacij.
- IGSRR spremlja razvoj računovodstva z aktivnim sodelovanjem in udeležbo EIOPA pri sprejemanju mednarodnih standardov računovodskega poročanja (MSRP).

V letu 2011 je delovna skupina IGSRR zaključila pripravo predloga za kvantitativno in kvalitativno poročanje zavarovalnic in predloga smernic za poročanje zavarovalnic glede sistema upravljanja, upravljanja tveganj, notranjih kontrol ter drugih zahtev za vodstva zavarovalnic, vključno z naložbeno politiko. Oba osnutka predlogov, in sicer »Draft proposal on Quantitative Reporting Templates and Draft proposal for Guidelines on Narrative Public Disclosure & Supervisory Reporting, Predefined Events and Processes for Reporting & Disclosure« in »Consultation Paper On the Proposal for Guidelines on Own Risk and Solvency Assessment« sta bila v novembru 2011 objavljena na spletni strani EIOPA in dana v javno razpravo zavarovalnicam.

V letu 2011 je skupina IGSRR nadaljevala pripravo postopka nadzornega pregleda (Supervisory Review Proces), v okviru katerega se pripravljajo navodila za izvedbo učinkovitega nadzornikovega pregleda zavarovalnic: zbiranje zunanjih in notranjih informacij, ocena tveganja, pogostost pregledov, metode, kriteriji in ukrepi ter nadzornikovo poročanje (Risk Assessment Framework, Supervisory Activities, Supervisory Manual, Supervisory Review and Reporting) itd.

V letu 2011 je skupina IGSRR pripravljala naslednje predloge standardov (t. i. raven 3 (Level 3 Guidance)):
- metode in predpostavke za pripoznanje in vrednotenje sredstev in obveznosti, razen zavarovalno-tehničnih rezervacij; smernice za finančno poročanje za nadzornike, vključno z načeli vrednotenja in kazalniki uspešnosti,
- poročanje zunanje revizije (Reporting - Process Audit),
- sistem upravljanja, ki vključuje ORSO (System of Governance, ORSA),
- standardi in navodila za kapitalski dodatek (vzpostavljanje ustrezne ravni usklajevanja vsebine in oblike poročanja nadzornikom o kapitalski ustreznosti, finančnem stanju in kapitalskem dodatku - Capital Add On),
- standardi in navodila o nadzornikovi preglednosti in odgovornosti,
- navodila o podaljšanju sanacijskega obdobja,
- standardi in navodila o poročanju,
- standardi in navodila o javnem razkritju (Public Disclosure),
- standardi in navodila o namenski družbi (Special Purpose Vechile),
- standardi in navodila o končnem pozavarovanju (Finite Reinsurance).

Agencija ima predstavnico tudi v **Skupini za poklicna pokojninska zavarovanja** (Occupational Pension Commettee - OPC). Skupina za poklicna pokojninska zavarovanja je v letu 2011 dokončala projekt poročanja nadzornikom in objavila poročilo na spletni strani EIOPA. Analiza pokojninskih shem z vnaprej določenimi prispevki (DC-sheme) je bila razdeljena na dva dela, in sicer je bil v prvem delu narejen nabor vseh rizikov, katerim so izpostavljeni člani shem z vnaprej določenimi prispevki. Drugi del projekta analize pokojninskih shem z vnaprej določenimi prispevki je analiziral izbrane rizike in možnosti njihovega zmanjševanja.

EIOPA je tudi v letu 2011 objavila poročilo o razvoju notranjega trga, ki sledi spremembam in aktivnostim na področju čezmejnega opravljanja storitev institucij za poklicno pokojninsko sodelovanje že vse od leta 2007.

CEIOPS Odbor nadzornikov je decembra 2009 skupini za poklicna pokojninska zavarovanja naložil analizo informacij, razkritih zavarovancem pred sklenitvijo pogodbe po različnih državah. Skupina je ta projekt razširila z zbiranjem vseh pokojninskih produktov in njihovimi splošnimi lastnostmi v enotni bazi, ki se redno pregleduje in posodablja.

Večino dela skupine je bilo podrejeno prošnji Evropske komisije, ki je aprila 2011 prosila EIOPA za pomoč pri pripravi nove direktive o dejavnostih in nadzoru institucij za poklicno pokojninsko zavarovanje (direktiva IORP 2) in poslala podrobna vprašanja (Call for Advice). Skupina je opravila delo in odgovor poslala Evropski komisiji februarja 2012. Skupina zdaj pripravlja študijo o kvantitativnem vplivu (QIS) zahtev, ki so bile predlagane v odgovoru komisiji.

V Odboru za nadzor zavarovalnih skupin (Insurance Group Supervision Committee - IGSC), ima Agencija svojega predstavnika. V letu 2011 se je IGSC sestal na devetih dvodnevnih zasedanjih. V tem obdobju je odbor pripravljal izvedbeno zakonodajo raven 2 (Level 2) in Navodila za raven 3 (Level 3 Guidelines) za implementacijo Solventnosti II. Posamezni projekti v okviru IGSC zajemajo solventnost skupin (Group Solvency Assesment), transakcije v skupini in koncentracijo tveganj (Internal Group Transactions and Risk Concentrations), obravnavo udeležb (Participations), lastno ocenjevanje tveganj in solventnosti (ORSA), interne modele, pripravo tabel za poročanje (Templates), navodila za delovanje kolegijev nadzornikov pri čezmejnih zavarovalnih skupinah in finančnih konglomeratih.

V letu 2011 se je iz odbora IGSC izločil poseben odbor za ugotavljanje enakovrednosti zakonodaje in nadzora v tretjih državah **(Equivalence Committee), v katerem sodeluje** predstavnik Agencije. V lanskem letu je ta odbor imel 10 zasedanj. Odbor je izpopolnjeval metodologijo ocenjevanja tretjih držav, in izvedel oceno enakovrednosti zakonodaje in nadzora treh držav (Švice, Japonske in Bermudov). Poročilo je bilo poslano Evropski komisiji.

Za tretje države (v zavarovalnih skupinah), ki jih ne bo ocenila Evropska komisija, bo moral vsak nadzor matične zavarovalnice (Lead Supervisor) sam ocenjevati enakovrednost njihove zakonodaje in nadzora.

Agencija sodeluje tudi v **skupnem odboru za finančne konglomerate - JCFC** (Joint Committee of the European Supervisory Authorities' Sub Committee on Financial Conglomerates), ustanovljenem za področje implementacije direktive o finančnih konglomeratih. Delo JCFC je usmerjeno predvsem na naslednja področja: ugotavljanje finančnih konglomeratov, zagotavljanje usklajenosti nacionalnih nadzornih praks, vpliv sektorskih pravil na izračunavanje kapitalskih zahtev, posli v skupini in koncentracija tveganj, enakovreden nadzor v tretjih državah, sporazumi držav članic o medsebojnem sodelovanju pri izvajanju nadzora nad finančnimi konglomerati.

JCFC se je v letu 2011 sestal na štirih srečanjih. Delo JCFC in njegovih delovnih skupin je bilo v letu 2011 osredotočeno predvsem na pripravo predloga navodil glede definicije oziroma razlage t. i. trajnih povezav med osebami (durable link), predloga navodil glede okvira poročanja o medsebojnih transakcijah in koncentraciji tveganj, vključno z obravnavo udeležb. V skladu s spremembo oziroma dopolnitvijo direktive o finančnih konglomeratih v letu 2011 (FICOD I) je JCFC začel pripravljati osnutek zavezujočega tehničnega standarda glede metode konsolidacije. JCFC je pripravil odgovor Evropski komisiji glede zaprosila za tehnični nasvet (Call for Advise - No 4) v zvezi z revizijo direktive o finančnih konglomeratih (FICOD II). Vprašanje Evropske komisije se je nanašalo na oceno nadzorniških praks in izkušenj na področjih obsega uporabe dopolnilnega nadzora s poudarkom na vključitvi neregularnih oseb, notranjih sistemov upravljanja in sankcioniranja ter pooblastil za ukrepanje nadzornih organov z vidika potrebnih zakonodajnih sprememb v primerih, ko je na vrhu skupine neregularni holding.

3.4.2. Evropski odbor za sistemska tveganja - ESRB

Evropski odbor za sistemska tveganja (ESRB), ki je bil ustanovljen leta 2010 v sklopu reform sistema nadzora finančnega sektorja v okviru EU, je odgovoren je za makrobonitetni nadzor in spremljanje ter oceno tveganj stabilnosti finančnega sistema Evropske unije kot celote. Direktor AZN je član splošnega odbora ESRB, ki sprejema odločitve, potrebne za zagotavljanje izvajanja nalog, zaupanih temu odboru. Predstavnik AZN je vključen tudi v Svetovalno-tehnični odbor (ATC) v okviru ESRB. Naloga ATC je zagotavljati svetovanje in pomoč ESRB pri vprašanjih, povezanih z njihovim delom. ATC se sestaja štirikrat letno. Predstavnik AZN je bil v letu 2011 na dveh sestankih ATC.

Delo ATC je prvenstveno osredotočeno na določanje tveganj in ocenjevanje ranljivosti finančnega sistema. V okviru tega poteka razprava, katere podatke je treba zbirati, da bi na podlagi le-teh lahko pravočasno opazili sistemska tveganja in določili stopnjo ranljivosti finančnega sistema. V letu 2011 sta bili najbolj izpostavljeni dve sistemski tveganji, in sicer sistemsko tveganje, povezano z okoljem nizkih obrestnih mer in sistemsko tveganje, povezano z maloprodajo kompleksnih finančnih instrumentov. Delo ATC je bilo v letu 2011 usmerjeno tudi v izvedbo evropskega testiranja izjemnih situacij, ocenjevanje predlogov k Direktivi CRD in pripravi pisnega dogovora med ESRB in evropskimi nadzornimi organi glede izmenjave zaupnih podatkov posameznih nadzorovanih oseb.

3.5. Ostalo delo Agencije za zavarovalni nadzor

Zaposleni Agencije so se v letu 2011 udeležili številnih delovnih sestankov ter določenih seminarjev in strokovnih posvetov.

Na 18. dnevih slovenskega zavarovalništva v Portorožu je direktor tudi aktivno sodeloval z referatom. Ostali seminarji, posveti, zasedanja, tečaji in konference, ki so se jih zaposleni udeležili v letu 2011, so še: Seminar o nadzoru v okviru Solventnosti II v Vilniusu (ORSA, Risk Assessment Framework and Supervisory Review processes), Seminar on Financial Analyses and Related Tools v Londonu, Cross sector seminar v Rimu, Dnevi slovenskih pravnikov in Dnevi slovenske uprave v Portorožu, Konferenca revizorjev v Radencih, Simpozij o računovodstvu, reviziji in financah v Portorožu ter Seminar o mednarodnem standardu računovodskega poročanja 39 v Ljubljani.

II. LETNI OBRAČUN (revidirani podatki)

IN REVIZIJA

POROČILO NEODVISNEGA REVIZORJA

Naslovnik: *Strokovni svet*
AGENCIJE ZA ZAVAROVALNI NADZOR
Trg republike 3,1000 Ljubljana,

Revidirali smo priložene računovodske izkaze **Agencije za zavarovalni nadzor, Trg republike 3, 1000 Ljubljana**, ki vključujejo bilanco stanja na dan 31. decembra 2011 in z njo povezan izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov enotnega kontnega načrta za tedaj končano leto ter povzetek bistvenih računovodskih usmeritev in druge pojasnjevalne informacije.

Odgovornost poslovodstva za računovodske izkaze

Poslovodstvo je odgovorno za pripravo in pošteno predstavitev teh računovodskih izkazov v skladu z Zakonom o računovodstvu in s Slovenskimi računovodskimi standardi in za tako notranje kontroliranje, kot je v skladu z odločitvijo poslovodstva potrebno, da omogoči pripravo računovodskih izkazov, ki ne vsebujejo pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake.

Revizorjeva odgovornost

Naša odgovornost je izraziti mnenje o teh računovodskih izkazih na podlagi naše revizije. Revizijo smo opravili v skladu z Mednarodnimi standardi revidiranja. Ti standardi zahtevajo od nas izpolnjevanje etičnih zahtev ter načrtovanje in izvedbo revizije za pridobitev sprejemljivega zagotovila, da računovodski izkazi ne vsebujejo pomembno napačne navedbe.

Revizija vključuje izvajanje postopkov za pridobitev revizijskih dokazov o zneskih in razkritjih v računovodskih izkazih. Izbrani postopki so odvisni od revizorjeve presoje in vključujejo tudi ocenjevanje tveganj pomembno napačne navedbe v računovodskih izkazih zaradi prevare ali napake. Pri ocenjevanju teh tveganj prouči revizor notranje kontroliranje, povezano s pripravljanjem in poštenim predstavljanjem računovodskih izkazov družbe, da bi določil okoliščinam ustrezne revizijske postopke, ne pa, da bi izrazil mnenje o uspešnosti notranjega kontroliranja družbe. Revizija vključuje tudi ovrednotenje ustreznosti uporabljenih računovodskih usmeritev in utemeljenosti računovodskih ocen poslovodstva kot tudi ovrednotenje celotne predstavitve računovodskih izkazov.

Verjamemo, da so pridobljeni revizijski dokazi zadostni in ustrezni kot osnova za naše revizijsko mnenje.

Mnenje

Po našem mnenju računovodski izkazi v vseh pomembnih pogledih pošteno predstavljajo finančni položaj **Agencije za zavarovalni nadzor, Trg republike 3, 1000 Ljubljana** na dan 31. decembra 2011 ter njen poslovni izid za tedaj končano leto v skladu z Zakonom o računovodstvu in s Slovenskimi računovodskimi standardi.

IN Revizija d.o.o.
Tržaška cesta 134, Ljubljana

Ljubljana, dne 27.02.2012

IN REVIZIJA
Družba za revidiranje in svetovanje d.o.o.
Ljubljana, Tržaška cesta 134

Pooblaščeni revizor
Potočki Robert, univ. dipl. ekon

BILANCA STANJA na dan 31.12.2011 (v EUR - brez centov)

Členitev skupine kontov	NAZIV SKUPINE KONTOV	Oznaka za AOP	ZNESEK Tekoče leto	ZNESEK Predhodno leto
1	2	3	4	5
	SREDSTVA			
	A) DOLGOROČNA SREDSTVA IN SREDSTVA V UPRAVLJANJU (001 = 002 - 003 + 004 - 005 + 006 - 007 + 008 + 009 + 010 + 011)	001	83.121	102.108
00	NEOPREDMETENA SREDSTVA IN DOLGOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	002	315.728	304.799
01	POPRAVEK VREDNOSTI NEOPREDMETENIH SREDSTEV	003	300.152	295.533
02	NEPREMIČNINE	004	0	0
03	POPRAVEK VREDNOSTI NEPREMIČNIN	005	0	0
04	OPREMA IN DRUGA OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA	006	423.778	423.965
05	POPRAVEK VREDNOSTI OPREME IN DRUGIH OPREDMETENIH OSNOVNIH SREDSTEV	007	356.233	331.123
06	DOLGOROČNE FINANČNE NALOŽBE	008	0	0
07	DOLGOROČNO DANA POSOJILA IN DEPOZITI	009	0	0
08	DOLGOROČNE TERJATVE IZ POSLOVANJA	010	0	0
09	TERJATVE ZA SREDSTVA DANA V UPRAVLJANJE	011	0	0
	B) KRATKOROČNA SREDSTVA; RAZEN ZALOG IN AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE (012 = 013 + 014 + 015 + 016 + 017 + 018 + 019 + 020 + 021 + 022)	012	3.358.122	2.826.854
10	DENARNA SREDSTVA V BLAGAJNI IN TAKOJ UNOVČLJIVE VREDNOSTNICE	013	0	0
11	DOBROIMETJE PRI BANKAH IN DRUGI H FINANČNIH USTANOVAH	014	86.782	269.906
12	KRATKOROČNE TERJATVE DO KUPCEV	015	146	159.961
13	DANI PREDUJMI IN VARŠČINE	016	3.192	252
14	KRATKOROČNE TERJATVE DO UPORABNIKOV ENOTNEGA KONTNEGA NAČRTA	017	3.208.989	1.553.781
15	KRATKOROČNE FINANČNE NALOŽBE	018	0	750.000
16	KRATKOROČNE TERJATVE IZ FINANCIRANJA	019	0	6.086
17	DRUGE KRATKOROČNE TERJATVE	020	36.491	8.727
18	NEPLAČANI ODHODKI	021	0	0
19	AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	022	22.522	78.141
	C) ZALOGE (023 = 024 + 025 + 026 + 027 + 028 + 029 + 030 + 031)	023	0	0
30	OBRAČUN NABAVE MATERIALA	024	0	0
31	ZALOGE MATERIALA	025	0	0
32	ZALOGE DROBNEGA INVENTARJA IN EMBALAŽE	026	0	0
33	NEDOKONČANA PROIZVODNJA IN STORITVE	027	0	0
34	PROIZVODI	028	0	0
35	OBRAČUN NABAVE BLAGA	029	0	0
36	ZALOGE BLAGA	030	0	0
37	DRUGE ZALOGE	031	0	0
I.	AKTIVA SKUPAJ (032 = 001 + 012 + 023)	032	3.441.243	2.928.962
99	AKTIVNI KONTI IZVENBILANČNE EVIDENCE	033	0	0
	OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV			
	D) KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IN PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE (034 = 035 + 036 + 037 + 038 + 039 + 040 + 041 + 042 + 043)	034	192.298	334.547
20	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI ZA PREJETE PREDUJME IN VARŠČINE	035	23	0
21	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO ZAPOSLENIH	036	104.000	121.860
22	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO DOBAVITELJEV	037	51.030	98.150
23	DRUGE KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IZ POSLOVANJA	038	37.245	114.509
24	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO UPORABNIKOV ENOTNEGA KONTNEGA NAČRTA	039	0	28
25	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO FINANCERJEV	040	0	0
26	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IZ FINANCIRANJA	041	0	0
28	NEPLAČANI PRIHODKI	042	0	0
29	PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	043	0	0
	E) LASTNI VIRI IN DOLGOROČNE OBVEZNOSTI (044 = 045 + 046 + 047 + 048 + 049 + 050 + 051 + 052 - 053 + 054 + 055 + 056 + 057 + 058 - 059)	044	3.248.945	2.594.415
90	SPLOŠNI SKLAD	045	0	0
91	REZERVNI SKLAD	046	0	0
92	DOLGOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	047	0	0
93	DOLGOROČNE REZERVACIJE	048	0	0
940	SKLAD NAMENSKEGA PREMOŽENJA V JAVNIH SKLADIH	049	0	0
9410	SKLAD PREMOŽENJA V DRUGIH PRAVNIH OSEBAH JAVNEGA PRAVA, KI JE V NJIHOVI LASTI, ZA NEOPREDMETENA SREDSTVA IN OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA	050	0	0
9411	SKLAD PREMOŽENJA V DRUGIH PRAVNIH OSEBAH JAVNEGA PRAVA, KI JE V NJIHOVI LASTI, ZA FINANČNE NALOŽBE	051	0	0
9412	PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI	052	2.593.574	1.886.553
9413	PRESEŽEK ODHODKOV NAD PRIHODKI	053	0	0
96	DOLGOROČNE FINANČNE OBVEZNOSTI	054	0	0
97	DRUGE DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	055	0	0
980	OBVEZNOSTI ZA NEOPREDMETENA SREDSTVA IN OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA	056	841	841
981	OBVEZNOSTI ZA DOLGOROČNE FINANČNE NALOŽBE	057	0	0
985	PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI	058	654.530	707.021
986	PRESEŽEK ODHODKOV NAD PRIHODKI	059	0	0
I.	PASIVA SKUPAJ (060 = 034 + 044)	060	3.441.243	2.928.962
99	PASIVNI KONTI IZVENBILANČNE EVIDENCE	061	0	0

IZKAZ PRIHODKOV IN ODHODKOV - DOLOČENIH UPORABNIKOV od 01.01.2011 do 31.12.2011 (v EUR - brez centov)

Členitev skupine kontov	NAZIV PODSKUPINE KONTOV	Oznaka za AOP	ZNESEK Tekoče leto	ZNESEK Predhodno leto
1	2	3	4	5
	A) PRIHODKI OD POSLOVANJA (860 = 861 + 862 - 863 + 864)	860	3.171.976	3.142.659
760	PRIHODKI OD PRODAJE PROIZVODOV IN STORITEV	861	3.171.976	3.142.659
	POVEČANJE VREDNOSTI ZALOG PROIZVODOV IN NEDOKONČANE PROIZVODNJE	862	0	0
	ZMANJŠANJE VREDNOSTI ZALOG PROIZVODOV IN NEDOKONČANE PROIZVODNJE	863	0	0
761	PRIHODKI OD PRODAJE BLAGA IN MATERIALA	864	0	0
	B) FINANČNI PRIHODKI	865	78.163	35.417
763	C) DRUGI PRIHODKI	866	0	0
	Č) PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI PRIHODKI (867 = 868 + 869)	867	0	500
del 764	PRIHODKI OD PRODAJE OSNOVNIH SREDSTEV	868	0	500
del 764	DRUGI PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI PRIHODKI	869	0	0
	D) CELOTNI PRIHODKI (870 = 860 + 865 + 866 + 867)	870	3.250.139	3.178.576
	E) STROŠKI BLAGA, MATERIALA IN STORITEV (871 = 872 + 873 + 874)	871	839.629	823.280
del 466	NABAVNA VREDNOST PRODANEGA MATERIALA IN BLAGA	872	0	0
460	STROŠKI MATERIALA	873	17.754	19.723
461	STROŠKI STORITEV	874	821.875	803.557
	F) STROŠKI DELA (875 = 876 + 877 + 878)	875	1.544.664	1.401.598
del 464	PLAČE IN NADOMESTILA PLAČ	876	1.265.291	1.146.712
del 464	PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST DELODAJALCEV	877	212.906	193.223
del 464	DRUGI STROŠKI DELA	878	66.467	61.663
462	G) AMORTIZACIJA	879	38.415	57.425
463	H) REZERVACIJE	880	0	0
465	J) DRUGI STROŠKI	881	7.881	7.929
467	K) FINANČNI ODHODKI	882	103	2.929
468	L) DRUGI ODHODKI	883	0	0
	M) PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI ODHODKI (884 = 885 + 886)	884	1.346	0
del 469	ODHODKI OD PRODAJE OSNOVNIH SREDSTEV	885	90	0
del 469	OSTALI PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI ODHODKI	886	1.256	0
	N) CELOTNI ODHODKI (887 = 871 + 875 + 879 + 880 + 881 + 882 + 883 + 884)	887	2.432.038	2.293.161
	O) PRESEŽEK PRIHODKOV (888 = 870 - 887)	888	818.101	885.415
	P) PRESEŽEK ODHODKOV (889 = 887 - 870)	889	0	0
del 80	Davek od dohodka pravnih oseb	890	163.571	178.394
del 80	Presežek prihodkov obračunskega obdobja z upoštevanjem davka od dohodka (891 = 888 - 890)	891	654.530	707.021
del 80	Presežek odhodkov obračunskega obdobja z upoštevanjem davka od dohodka (892 = (889+890) oz. (890-888))	892	0	0
	Presežek prihodkov iz prejšnjih let , namenjen pokritju odhodkov obračunskega obdobja	893	0	0
	Povprečno število zaposlenih na podlagi delovnih ur v obračunskem obdobju (celo število)	894	27	26
	Število mesecev poslovanja	895	12	12

UVOD

Na podlagi 264. člena Zakona o zavarovalništvu strokovni svet Agencije sprejme letni obračun za prejšnje leto do 31. marca vsakega leta. Letni obračun Agencije mora pregledati pooblaščeni revizor. Agencija mora predložiti letni obračun z revizorjevim poročilom ministru, pristojnemu za finance, v desetih dneh po sprejetju. Šteje se, da je letni obračun potrjen, če Vlada Republike Slovenije v 15 dneh po njegovem prejemu ne odloči drugače.

Letni obračun Agencije za leto 2011 obsega računovodske izkaze in pojasnila k izkazom.

1. RAČUNOVODSKI IZKAZI

V skladu z drugim odstavkom 20. člena Zakona o računovodstvu (v nadaljevanju: ZR) in Pravilnika o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava (v nadaljevanju: Pravilnik o sestavljanju letnih poročil) sta oblika in vsebina računovodskih izkazov predpisani.

Po pravilniku o sestavljanju letnih poročil sta računovodska izkaza, ki ju mora sestaviti Agencija:
- bilanca stanja, sestavljena na obrazcu Bilanca stanja (priloga 1 k Pravilniku o sestavljanju letnih poročil), in
- izkaz prihodkov in odhodkov, sestavljen na obrazcu Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov (priloga 3 k Pravilniku o sestavljanju letnih poročil).

2. POJASNILA K RAČUNOVODSKIM IZKAZOM

Pojasnila k računovodskim izkazom so sestavljena iz vrednostnih pojasnil, opisnih pojasnil in pojasnil računovodskih izkazov.

2.1. Vrednostna pojasnila k računovodskim izkazom

Po Pravilniku o sestavljanju letnih poročil so vrednostna pojasnila k bilanci stanja ter izkazu prihodkov in odhodkov predpisana v obliki obveznih prilog ter evidenčnih izkazov.

Obvezni prilogi k bilanci stanja sta preglednici, ki sta sestavljeni na obrazcih:
- Stanje in gibanje neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev (priloga 1/A k Pravilniku o sestavljanju letnih poročil),
- Stanje in gibanje dolgoročnih kapitalskih naložb in posojil (priloga 1/B k Pravilniku o sestavljanju letnih poročil).

Obvezna priloga k izkazu prihodkov in odhodkov je preglednica, ki je sestavljena na obrazcu Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po vrstah dejavnosti (priloga 3/B k Pravilniku o sestavljanju letnih poročil).

Evidenčni izkazi, ki jih določajo 21. - 25. člen Pravilnika o sestavljanju letnih poročil, so sestavljeni na obrazcih:
- Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po načelu denarnega toka (priloga 3/A k Pravilniku o sestavljanju letnih poročil),
- Izkaz računa finančnih terjatev in naložb določenih uporabnikov (priloga 3/A-1 k Pravilniku o sestavljanju letnih poročil) in
- Izkaz računa financiranja določenih uporabnikov (priloga 3/A-2 k Pravilniku o sestavljanju letnih poročil).

2.2. Opisna pojasnila k računovodskim izkazom

2.2.1. Uporabljene temeljne računovodske predpostavke

Po Zakonu o zavarovalništvu je Agencija pravna oseba javnega prava. V skladu z Zakonom o javnih financah (v nadaljevanju: ZJF) oziroma Pravilnikom o določitvi neposrednih in posrednih proračunskih uporabnikov državnega in občinskih proračunov je Agencija opredeljena kot posredni uporabnik državnega proračuna. V skladu z ZR oziroma Pravilnikom o razčlenjevanju in merjenju prihodkov in odhodkov pravnih oseb javnega prava (v nadaljevanju: Pravilnik o razčlenjevanju in merjenju) in ZJF oziroma Pravilnikom o sestavljanju letnih poročil pa je opredeljena kot določeni uporabnik enotnega kontnega načrta.

Pri vodenju poslovnih knjig in sestavi, izdelavi ter predložitvi letnih poročil Agencija upošteva določbe ZR in druge predpise, tudi ZJF, ter v skladu z 2. členom ZR tudi Slovenske računovodske standarde (SRS), ki jih izdaja Slovenski inštitut za revizijo.

Agencija na podlagi 31. člena ZR, ki se uporablja od 1. Januarja 2000, vrednoti postavke v računovodskih izkazih v skladu z računovodskimi standardi, če ni z ZR ter drugimi predpisi določeno drugače.

Pri uporabi SRS se upošteva tudi 16. člen Pravilnika o razčlenjevanju in merjenju, ki določa, da določeni uporabniki enotnega kontnega načrta ugotavljajo in razčlenjujejo prihodke in odhodke ter vrednotijo sredstva in obveznosti do virov sredstev v skladu z ZR in predpisi, izdanimi na njegovi podlagi. Pri razčlenjevanju in izkazovanju prihodkov in odhodkov pa upoštevajo tudi določbe pravilnika, ki ureja enotni kontni načrt. Za ostalo, kar ni urejeno z navedenimi predpisi, veljajo računovodski standardi.

Agencija ima organizirano lastno računovodstvo, kjer se vsa dokumentacija vodi in sestavlja v slovenskem jeziku in evrih. Poslovno leto je enako koledarskemu letu.

2.2.2. Financiranje

Sredstva za delo Agencije se na podlagi Zakona o zavarovalništvu zagotavljajo iz sredstev, pridobljenih z opravljanjem storitev javne službe, tj. taks in nadomestil, določenih s tarifo (v nadaljevanju: Tarifa - 1), ki jo izda Agencija v soglasju z Vlado Republike Slovenije, ter iz drugih prihodkov, ki jih ustvari Agencija s svojim poslovanjem. Tarifa - 1 določa stopnje letnega nadomestila stroškov za opravljanje nadzora, ki ga plačujejo zavarovalnice, pozavarovalnice, pokojninske družbe in ostali nadzorovani subjekti. Tarifa - 1 določa tudi višino taks za odločanje o posamičnih zadevah ter za izdajo izpisov iz registrov, ki jih vodi Agencija, in višino pavšalnih nadomestil stroškov, ki so jih za opravljanje nadzora dolžne plačevati pravne osebe, nad katerimi Agencija opravlja nadzor po Zakonu o zavarovalništvu. Na podlagi Zakona o zavarovalništvu se iz presežka prihodkov nad odhodki, realiziranega v preteklem letu, del izloči v rezerve Agencije, v višini presežka prihodkov finančnega načrta Agencije za leto, v katerem je bil presežek realiziran, ostanek pa se usmeri v proračun Republike Slovenije. Zakon o zavarovalništvu določa tudi, da se presežek odhodkov nad prihodki Agencije pokrije iz rezerv Agencije, če pa rezerve ne zadostujejo, se presežek odhodkov krije iz proračuna Republike Slovenije. Sredstva proračuna se lahko zagotovijo le v primeru, če bi bilo resno ogroženo opravljanje nalog Agencije.

Razen ob ustanovitvi, junija 2000, Agencija v letih svojega delovanja ni prejela proračunskih sredstev.

2.3. Pojasnila računovodskih izkazov

2.3.1. Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov za obdobje 1. 1. 2011-31. 12. 2011

A. PRIHODKI v višini 3.250.139 EUR

Prihodki obračunskega obdobja se pripoznajo po načelu nastanka poslovnega dogodka. Zaradi spremljanja gibanja javnofinančnih prihodkov in odhodkov se ugotavljajo in razčlenjujejo tudi po načelu denarnega toka, kar je določeno s Pravilnikom o sestavljanju letnih poročil za druge uporabnike enotnega kontnega načrta.

Agencija pridobiva sredstva za izvajanje z zakonom predpisanih pooblastil in pristojnosti iz taks in nadomestil ter drugih prihodkov, ki jih ustvari s svojim poslovanjem, ne ustvarja pa prihodkov od prodaje blaga in storitev na trgu.

Glavni vir prihodkov Agencije v letu 2011 so bila letna in pavšalna nadomestila ter takse, ki jih določa Tarifa - 1 in predstavljajo 97,6 odstotka vseh prihodkov.

Tabela 1:
Prihodki od poslovanja Agencije, 1. 1. 2011-31. 12. 2011

	EUR	%
1. Prihodki od poslovanja	3.171.976	97,6
a. Letna nadomestila stroškov	2.937.983	90,4
b. Takse in pavšalna nadomestila	233.992	7,2
2. Finančni prihodki	78.164	2,4
3. Izredni prihodki	0	0
4. Prevrednotovalni prihodki	0	0
Skupaj prihodki	**3.250.139**	**100**

V skladu s Tarifo - 1 so stopnje letnih nadomestil stroškov za opravljanje nadzora naslednje:
- za zavarovalnice in pokojninske družbe: 0,12 odstotka od osnove,
- za zavarovalnice v zavarovalniški skupini: 0,13 odstotka od osnove,
- za Slovensko zavarovalno združenje: 0,12 odstotka od osnove.

S Tarifo - 1 je določena tudi višina taks, ki so jih zavezanci dolžni plačati za odločanje o posamičnih zadevah ter za izdajo izpisov iz registrov, ki jih vodi Agencija, kot tudi višina pavšalnega nadomestila stroškov za opravljanje nadzora.

Prihodki iz naslova letnih nadomestil so v letu 2011 znašali 2.937.983 EUR, s finančnim načrtom za leto 2011 pa je bilo predvidenih 2.921.615 EUR. Prihodki od letnih nadomestil so bili v letu 2011 za 2 odstotka višji kot leta 2010, ko so znašali 2.883.176 EUR.

Prihodki iz naslova taks in pavšalnih nadomestil so v letu 2011 znašali 233.992 EUR, kar je manj kot leta 2010, ko so znašali 259.483 EUR. S finančnim načrtom za leto 2011 je bilo predvidenih 300.000 EUR prihodkov od taks in pavšalnih nadomestil.

Finančni prihodki pri Agenciji nastajajo v zvezi s terjatvami na podlagi finančnih naložb v obliki depozitov pri bankah in Enotni zakladnici računa. Izkazujejo se tudi zaradi nepravočasno plačanih terjatev.

B. STROŠKI IN ODHODKI v višini 2.432.038 EUR

Odhodki obračunskega obdobja so tisti zneski stroškov, ki nastanejo v posameznem obračunskem obdobju, ter drugi stroški, ki v skladu s sprejetimi računovodskimi pravili (predpisi, računovodskimi standardi, internimi akti) o vštevanju stroškov v odhodke obračunskega obdobja vplivajo na poslovni izid obračunskega obdobja. Ker Agencija opravlja naloge in pooblastila, ki jih določa zakonodaja, ne opravlja pa npr. proizvodne dejavnosti, so stroški, ki nastanejo v posameznem obračunskem obdo-

bju, odhodki tega obračunskega obdobja, razen kadar se stroški v skladu s sprejetimi računovodskimi pravili vštevajo v odhodke v času, ki sledi obračunskemu obdobju (razmejevanje stroškov, zlasti preko aktivnih časovnih razmejitev). Odhodki se pripoznajo po načelu nastanka poslovnega dogodka. Agencija pa jih mora evidentirati tudi po načelu denarnega toka zaradi spremljanja gibanja javnofinančnih prihodkov in odhodkov, kar je določeno s Pravilnikom o sestavljanju letnih poročil za druge uporabnike enotnega kontnega načrta.

Odhodki vsebujejo praviloma tudi vrednost (vstopnega) davka na dodano vrednost, saj Agencija ni davčni zavezanec.

Načrtovani stroški in odhodki Agencije v finančnem načrtu za leto 2011 so bili 2.519.330 EUR, v letu 2010 pa so stroški in odhodki znašali 2.293.161 EUR.

Iz primerjave skupnih realiziranih stroškov in odhodkov s finančnim načrtom za leto 2011 izhaja, da so realizirani stroški za 3 odstotke nižji od načrtovanih oz. za pribl. 87.300 EUR; znotraj tega podatka lahko razberemo iz priloge 1 še naslednje indekse: stroški blaga, materiala in storitev 96, stroški dela 97, amortizacija 93.

Tabela 2:
Stroški in odhodki Agencije, 1. 1. 2011-31. 12. 2011

	EUR	%
Stroški materiala	17.754	0,7
Stroški storitev	821.875	33,8
Stroški dela	1.544.664	63,5
Amortizacija	38.415	1,6
Drugi stroški - Ostali	7.881	0,3
Finančni odhodki	104	0
Izredni odhodki	0	0
Prevrednotovalni poslovni odhodki	1.346	0,1
Skupaj stroški in odhodki	**2.432.038**	**100**

STROŠKI MATERIALA obsegajo nakup strokovne literature, časopisov in revij; porabo pisarniškega materiala ter druge stroške materiala. Stroški materiala so v letu 2011 znašali 17.754 EUR, v letu 2010 pa 19.723 EUR. V finančnem načrtu za leto 2011 so bili predvideni stroški materiala v višini 20.010 EUR.

Stroški pisarniškega materiala so za leto 2011 znašali 11.125 EUR in so za 15 odstotkov višji kot v letu 2010, ko so znašali 9.711 EUR. V letu 2009 so stroški pisarniškega materiala znašali 10.350 EUR, v letu 2008 pa 14.757 EUR.

Stroški strokovne literature, časopisov in revij so za leto 2011 znašali 4.832 EUR in so bili nižji kot leta 2010, ko so znašali 6.706 EUR; v letu 2009 so tovrstni stroški znašali 8.535 EUR; v letu 2008 pa 7.961 EUR; nekaterim strokovnim revijam in publikacijam ter časopisom se naročnina obnavlja vsaki dve leti, ker je to finančno ugodnejše.

Drugi stroški materiala so v letu 2011 znašali 1.798 EUR, v letu 2010 pa 3.306 EUR. V letu 2009 so ti stroški znašali 1.441 EUR in v letu 2008 2.510 EUR (npr. identifikacijske kartice, vizitke, zunanji diski, cvetlični aranžmaji, modem za prenosnike ter ostali drobni inventar ...).

STROŠKI STORITEV obsegajo storitve za opravljanje dejavnosti, storitve tekočega in investicijskega vzdrževanja, storitve izobraževanja zaposlenih, odvetniške in prevajalske storitve, storitve revizorjev, svetovalne storitve; stroške v zvezi s službenimi potovanji, stroške najemnine z obratovalnimi stroški, poštne in kurirske storitve, uporabo interneta; stroške po pogodbah o delu, avtorskih pogodbah in stroške sejnin.

Na kontu intelektualne storitve Agencija evidentira stroške izobraževanja zaposlenih, stroške seminarjev, stroške revidiranja računovodskih izkazov Agencije in strošek notranje revizije, odvetniške storitve, prevajalske storitve ... Strošek omenjenih storitev je v letu 2011 znašal 79.654 EUR, v letu 2010 pa 81.849 EUR; s finančnim načrtom za leto 2011 je bilo za to postavko predvidenih 84.020 EUR.

Tabela 3:
Stroški intelektualnih storitev Agencije, 1. 1. 2011-31. 12. 2011; 1. 1. 2010-31. 12. 2010 (v EUR)

Vrsta storitve	2011	2010	Indeks 11/10
Izobraževanje, seminarji	24.012	34.414	70
Revizorske storitve	27.778	13.897	200
Odvetniške storitve	20.681	14.810	140
Prevajalske storitve	3.477	10.230	34
Ostalo	3.706	8.498	43
SKUPAJ	**79.654**	**81.849**	**97**

Pod postavko ostalo so evidentirani stroški obdobnih zdravstvenih pregledov zaposlenih v skladu s predpisi o varstvu pri delu, svetovanje na področju odnosov z javnostjo ... Pri revizorskih storitvah je prišlo do povečanja zaradi izvedbe notranje revizije za dve leti, ker se je pregled začel v letu 2010, zaključil pa šele v maju 2011, jeseni pa je bilo treba začeti izvajati že naslednji pregled notranje revizije, ki ga mora Agencija opraviti vsako leto. Odvetniške storitve se delno nanašajo na postopke v zvezi z Vzajemno, d. v. z., ki so se začeli že v letu 2010, poleg tega pa je Agencija v letu 2011 beležila daljšo bolezensko odsotnost 1 pravnika (druga polovica leta 2011).

Stroški iz naslova službenih poti zaposlenih so za leto 2011 znašali 169.554 EUR, za leto 2010 pa 162.867 EUR, v letu 2008 so bili zaradi predsedovanja EU najvišji do sedaj, in sicer, 175.283 EUR; v finančnem načrtu za leto 2011 je bila ta postavka predvidena v višini 167.840 EUR. Stroške službenih poti Agencija priznava zaposlenim v skladu z Uredbo o povračilu stroškov za službena potovanja v tujino in v skladu s Kolektivno pogodbo za javni sektor ter na podlagi Zakona o višini povračil stroškov v zvezi z delom in nekaterih drugih prejemkov. Od celotnega zneska stroškov za službena potovanja v letu 2011 je Agencija za nakup letalskih kart namenila 51.390 EUR.

Stroški službenih poti v Sloveniji se nanašajo na kontrolne preglede subjektov nadzora, ki so jih zaposleni Agencije opravili zunaj Ljubljane (Maribor, Novo mesto, ostala Slovenija), in na stroške (dnevnice, kilometrine) udeležbe zaposlenih na strokovnih seminarjih, konferencah in posvetih zunaj Ljubljane.

Zaposleni Agencije sodelujejo tudi v skoraj vseh delovnih skupinah EIOPA, kot je podrobneje pojasnjeno v točki 3.4.1. Poročila o delu. V letu 2011 so zaposleni Agencije opravili 118 službenih poti v tujino.

Stroški najemnin zajemajo najemnino za poslovne prostore in najem parkirnih mest, ki jih Agencija najema za svoje zaposlene. Agencija ima v najemu 810 m^2 poslovnih prostorov. V letu 2007 je zaradi prostorske stiske pri arhiviranju dokumentov z najemodajalcem sklenila aneks k pogodbi za najem 31 m^2 skladiščnega prostora, opremljenega s policami, v kleti TR3.

Na posebnem analitičnem kontu v okviru konta najemnin Agencija evidentira tudi obratovalne stroške, ki zajemajo stroške čiščenja, komunalnih storitev, stroške vzdrževanja dvigal in požarnovarnostnih naprav, stroške varovanja in recepcije ter stroške elektrike in toplotne energije.

Iz najemne pogodbe izhaja, da se cena najemnine mesečno spreminja skladno z indeksom rasti cen življenjskih potrebščin. Stroški najemnin so tako v letu 2011 znašali 284.953 EUR, v letu 2010 pa 276.133 EUR. Agencija je v letu 2011 najela dodatna 4 parkirna mesta in ima skupaj v zakupu 8 parkirnih mest. S finančnim načrtom za leto 2011 so bila predvidena sredstva v ta namen v višini 291.490 EUR.

Stroški PTT in telekomunikacijskih storitev so za leto 2011 znašali 31.277 EUR, za leto 2010 pa 31.026 EUR. S finančnim načrtom za leto 2011 so bila za to postavko predvidena sredstva v višini 32.020 EUR.

Tabela 4:
Stroški PTT in telekomunikacijskih storitev Agencije, 1. 1. 2011-31. 12. 2011; 1. 1. 2010-31. 12. 2010 (v EUR)

Vrsta storitve	2011	2010
Poštne in kurirske storitve	9.535	8.665
Uporaba interneta in antivirusno varovanje	5.760	5.760
Uporaba IUS INFA	7.688	8.447
Telefon in GSM/UMTS storitve	8.294	8.154
SKUPAJ STROŠKI PTT IN TELEKOMUNIKACIJSKIH STORITEV	**31.277**	**31.026**

Stroški za sejnine, avtorske pogodbe in pogodbe o delu so za leto 2011 znašali 67.404 EUR, za leto 2010 pa 68.558 EUR. S finančnim načrtom predvidena sredstva za to postavko so znašala 70.240 EUR. V skladu z enotnim kontnim načrtom za proračun in proračunske uporabnike se sejnine, pogodbe o delu in avtorske pogodbe evidentirajo med stroški storitev. V letu 2011 se je strokovni svet sestal na 23 rednih sejah.

Preostale pogodbe o delu in avtorske pogodbe so bile sklenjene za področje svetovalnih storitev pri izvajanju nadzora nad zavarovalnicami in za področje sodelovanja pri pripravi odredb Agencije ter za izvedbo izpitov, ki jih organizira Agencija za pridobitev licence za pooblaščene aktuarje.

Pod postavko **druge storitve** je v Izkazu prihodkov in odhodkov za leti 2011 in 2010 združenih več vrst storitev, ki jih Agencija evidentira na različnih kontih, kot je prikazano v spodnji tabeli.

Tabela 5:
Stroški drugih storitev Agencije, 1. 1. 2011-31. 12. 2011; 1. 1. 2010-31. 12. 2010 (v EUR)

Vrsta storitve	2011	2010	Indeks 11/10
Storitve za opravljanje dejavnosti	7.168	5.724	125
Storitve tekočega in invest. vzdrževanja	19.853	10.501	189
Provizije plačilnega prometa	343	257	133
Reprezentanca	11.425	18.166	63
Druge storitve	150.244	148.474	101
SKUPAJ	**189.033**	**183.122**	**103**

S finančnim načrtom za leto 2011 je bilo za postavko **druge storitve** v Izkazu prihodkov in odhodkov predvideno 207.640 EUR sredstev, dejansko nastalih stroškov pa je bilo na tej postavki 189.033 EUR, kot je razvidno iz zgornje tabele.

Med storitvami za opravljanje dejavnosti so evidentirani stroški objav predpisov Agencije v Uradnem listu Republike Slovenije ter ostalih tiskanih medijih, pa tudi stroški študentskega dela (nadomeščanje delavke v tajništvu zaradi daljših bolezenskih odsotnosti).

V letu 2011 je med storitvami tekočega vzdrževanja tudi strošek pleskanja poslovnih prostorov v višini 7.700 EUR. Pred tem so bili poslovni prostori zadnjič prepleskani leta 2002.

Med stroški reprezentance je tudi del stroškov za izvedbo sestanka delovne skupine EIOPA (Occupational Pensions Committee - OPC). V letu 2010 je Agencija organizirala dva takšna sestanka, in sicer Skupine za notranje upravljanje, nadzorni pregled in poročanje (IGSRR) in Skupine za finančne zahteve (FinReg).

Na kontu drugih storitev so v letu 2011 evidentirani stroški v višini 150.244 EUR. Na tej postavki so evidentirani stroški vzdrževanja spletne strani Agencije, enoletne licence antivirusnih programov Lotus domino v višini 2.823 EUR, najem dvorane v hotelu Union za organizacijo sestanka delovne skupine EIOPA (Occupational Pensions Committee) v višini 5.330 EUR, dostop do terminala Bloomberg v višini 16.254 EUR, članarine v mednarodnih organizacijah EIOPA in IAIS v višini 74.595 EUR, tisk in vezava letnega poročila v višini 10.562 EUR, vzdrževanje in nadgradnja sistema In-Reg (program za e-poročanje zavarovalnic, Vizor) v višini 38.000 EUR.

STROŠKI DELA predstavljajo bruto plače in nadomestila plač zaposlenih, prispevke in davke na bruto plače, regres za letni dopust in povračila stroškov za prevoz in prehrano ter jubilejne nagrade in strošek za dodatno pokojninsko zavarovanje javnih uslužbencev.

Število zaposlenih na dan 31. 12. 2011 je bilo 31, na dan 31. 12. 2010 pa 30, v finančnem načrtu je Agencija do konca leta 2011 načrtovala 33 zaposlenih.

Stroški bruto plač skupaj z dajatvami izplačevalca in povračili stroškov v zvezi z delom so za leto 2011 znašali 1.544.664 EUR, za leto 2010 pa 1.401.598 EUR. S finančnim načrtom za leto 2011 je bil predviden obseg sredstev za bruto plače skupaj z dajatvami izplačevalca in povračili stroškov v zvezi z delom 1.593.870 EUR.

V letu 2011 se je ena zaposlena vrnila z opravljanja funkcije poslanke Državnega zbora RS na svoje delovno mesto (pogodba je bila v mirovanju). V sektorju za računovodske in finančne analize se je ena zaposlena invalidsko upokojila, vendar je do konca leta Agencija zaposlila novo pooblaščeno revizorko.

STROŠEK AMORTIZACIJE je obračunan v skladu s Pravilnikom o stopnjah in načinih odpisa neopredmetenih dolgoročnih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev, ki je bil nazadnje spremenjen v letu 2010 (vzpostavljena je bila prvotna letna stopnja odpisa za računalnike 50 odstotkov, ki je bila znižana na 25 odstotkov le v letu 2009). Omenjeni pravilnik določa metodo enakomernega časovnega amortiziranja.

Redni odpis oziroma obračun amortizacije je oblikovanje popravkov vrednosti osnovnih sredstev in neopredmetenih dolgoročnih sredstev v poslovnih knjigah za znesek amortizacije, obračunan po letnem obračunu. Izredni odpis pa se opravi v primeru odtujitve, trajne izločitve iz uporabe ali zaradi prevrednotenja osnovnih sredstev zaradi oslabitve.

Znesek amortizacije je za leto 2011 znašal 38.415 EUR. S finančnim načrtom je bil predviden znesek v višini 41.200 EUR. V letu 2010 pa je strošek amortizacije znašal 57.425 EUR.

Od načrtovanih investicij za leto 2011 v višini 120.000 EUR je Agencija uspela realizirati investicije v višini pribl. 19.517 EUR. Sredstva so bila porabljena za nakup računalniške strojne in programske opreme ter za pisarniško opremo (faks, skener, diktafon).

Načrtovane investicije so zajemale nakup novega strežnika, ki je potreben zaradi posodobitve sistema in večje varnosti podatkov. Zaradi prehoda na novo zavarovalno zakonodajo Solventnost 2 bo treba sistem za poročanje Vizor posodobiti in prilagoditi novim zahtevam poročanja. V prihodnosti bo potreben učinkovit dostop do podatkov za namene hitre analize in preverjanja. Za izvedbo tega projekta bo predvidoma treba najeti zunanje izvajalce, ki bodo izdelali programsko opremo, ki bo podatke, zbrane v sistemu za elektronsko poročanje, preoblikovala v učinkovito bazo podatkov, do katere se bo dalo dostopati s sodobnejšimi programi za obdelavo.

Tabela 6:
Stroški amortizacije Agencije, 1. 1. 2011-31. 12. 2011; 1. 1. 2010-31. 12. 2010 (v EUR)

Amortizacija	2011	2010
Neopredmetena dolgoročna sredstva	4.620	8.394
Neopredmetena dolgoročna sredstva - tuje financiranje	0	15.298
Računalniki	14.564	17.583
Druga računalniška oprema	12.206	23.269
Pisarniška oprema, pohištvo	7.025	8.009
Drobni inventar	0	170
SKUPAJ amortizacija	**38.415**	**72.723**
Amortizacija v breme dolgoročnih rezervacij	0	-15.298
Strošek amortizacije	**38.415**	**57.425**

C. DAVEK OD DOHODKA PRAVNIH OSEB

Čeprav je Agencija ustanovljena po posebnem zakonu za namen nepridobitnega značaja in tudi dejansko posluje v skladu z namenom ustanovitve po posebnem zakonu, je po drugem odstavku 9. člena Zakona o davku od dohodkov pravnih oseb zavezana plačati davek od dohodka pravnih oseb, in sicer od dohodkov iz opravljanja pridobitne dejavnosti.

Agencija je v letu 2011 po evidentiranju vseh prihodkov in vseh stroškov ter odhodkov obračunala davek od dohodka v višini 163.570,71 EUR. Davčna stopnja je za leto 2011 znašala 20 odstotkov. V letu 2011 je Agencija plačala 148.662 EUR (kot mesečne akontacije glede na obračun v letu 2010), preostanek pa je treba plačati v 30 dneh od oddaje obračuna.

D. PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI v višini 654.530 EUR

V obdobju 1. 1. 2011-31. 12. 2011 je bilo realiziranih 3.250.139,38 EUR prihodkov in 2.432.038,28 EUR stroškov in odhodkov, kar pomeni presežek prihodkov nad odhodki v znesku 818.101,10 EUR. Ugotovljeni presežek prihodkov se zmanjša še za obračunani davek od dohodka, ki znaša 163.570,71 EUR. Ugotovljeni presežek prihodkov nad odhodki za leto 2011 je tako znašal 654.530,39 EUR.

Agencija v skladu z drugim odstavkom 262. člena Zakona o zavarovalništvu prenese presežek prihodkov v rezerve v okviru skupine 94, in sicer v višini, predvideni s potrjenim finančnim načrtom za leto 2011, ki je predvideval presežek prihodkov v višini 582.065 EUR.

Iz zgoraj navedenega sledi, da bo Agencija del presežka prihodkov leta 2011, v višini 582.065 EUR, razporedila v rezerve v okviru skupine 94.

Preostanek presežka prihodkov Agencije v višini 72.465,39 EUR se evidentira v skupini 98 in se v skladu z drugim odstavkom 262. člena Zakona o zavarovalništvu usmeri v proračun Republike Slovenije na podlagi sklepa Vlade RS.

2.3.2. Bilanca stanja na dan 31. 12. 2011

A. Dolgoročna sredstva in sredstva v upravljanju

V razredu 0 izkazuje Agencija le neopredmetena dolgoročna sredstva in opredmetena osnovna sredstva ter sredstva v upravljanju, ki predstavljajo opremo, prevzeto od Ministrstva za finance ob ustanovitvi Agencije kot samostojne pravne osebe 1. 6. 2000.

Tabela 7:
Dolgoročna sredstva in sredstva v upravljanju Agencije na dan 31. 12. 2011 (v EUR)

	NABAVNA VREDNOST	ODPISANA VREDNOST	SEDANJA VREDNOST
Programska oprema	164.814	149.238	15.576
Programska oprema - tuje financ.	150.914	150.914	0
Oprema - računalniki	112.530	99.328	13.202
Druga računalniška oprema	134.366	124.210	10.156
Oprema pisarniška (pohištvo ...)	78.459	67.603	10.856
Drobni inventar	62.785	62.785	0
Oprema v upravljanju	3.333	2.492	841
Druga osnovna sredstva - slike	32.305	0	32.305
Skupaj	**739.506**	**656.570**	**82.936**

Delež dolgoročnih sredstev v aktivi bilance stanja Agencije znaša 2,4 odstotka, medtem ko je v letu 2010 znašal 3,5 odstotka, v letu 2009 6 odstotkov in v letu 2008 8,4 odstotka.

B. Kratkoročna sredstva

Delež kratkoročnih sredstev v vseh sredstvih je znašal 97,5 odstotka, konec leta 2010 je znašal 96,5 odstotka. Omenjena sredstva zajemajo predvsem denarna sredstva na računu Agencije, ki predstavljajo 2,5 odstotka vseh sredstev, in kratkoročne depozite, ki predstavljajo 93,2 odstotka vseh sredstev, v manjši meri pa tudi kratkoročne terjatve iz poslovanja in dane predujme (0,1 odstotka) ter druge kratkoročne terjatve (1 odstotek). Aktivne časovne razmejitve se nanašajo na kratkoročno odložene stroške (članarina IAIS za leto 2012, naročnine nekaterih strokovnih publikacij ZRFR za leto 2012), njihov delež v vseh sredstvih Agencije pa znaša 0,7 odstotka.

C. Obveznosti do virov sredstev

KRATKOROČNE OBVEZNOSTI

Tabela 8:
Kratkoročne obveznosti Agencije na dan 31. 12. 2011

	EUR	%
Obveznosti do zaposlenih	104.000	3,0
Obveznosti do dobaviteljev	51.030	1,5
Druge kratkoročne obveznosti	37.267	1,1
Skupaj	**192.297**	**5,6**

Delež kratkoročnih obveznosti v pasivi Agencije je znašal 5,6 odstotka. Obveznosti do zaposlenih predstavljajo decembrsko bruto plačo zaposlenih. Med obveznostmi do dobaviteljev ni zapadlih obveznosti, ampak le take, ki zapadejo v plačilo v letu 2012, praviloma v januarju.

Druge kratkoročne obveznosti v višini 37.123 EUR obsegajo prispevke na bruto plače zaposlenih, obveznosti iz naslova dodatnega pokojninskega zavarovanja in davke, prispevke in neto izplačila pogodb o delu ter avtorskih pogodb - vse obveznosti so bile poravnane v januarju 2012. Poleg omenjenih pa te obveznosti vsebujejo še obveznost za davek od dohodkov pravnih oseb.

LASTNI VIRI IN DOLGOROČNE OBVEZNOSTI

Tabela 9:
Lastni viri in dolgoročne obveznosti Agencije na dan 31. 12. 2011

	EUR	%
Dolgoročne pasivne časovne razmejitve	0	0
Obveznosti za neopredmetena dolgoročna sredstva in opredmetena OS v upravljanju	841	0,0
Presežek prihodkov nad odhodki leta 2011	654.530	19,0
Rezerve, oblikovane po ZZavar	2.593.574	75,4
Skupaj	**3.248.945**	**94,4**

Delež lastnih virov v pasivi bilance stanja Agencije je znašal 94,4 odstotka.

Presežek prihodkov nad odhodki je v letu 2011 znašal 654.530 EUR; del presežka prihodkov se v skladu z drugim odstavkom 262. člena Zakona o zavarovalništvu prenese v rezerve, in sicer v višini, predvideni s finančnim načrtom za leto 2011. Finančni načrt je bil sprejet marca 2011 na strokovnem svetu, Vlada RS ga je potrdila na 130. redni seji aprila 2011 v višini presežka prihodkov 582.065 EUR, zato bo v skladu z Zakonom o zavarovalništvu ta del presežka prihodkov razporejen v rezerve na skupino 94, ki bo tako evidentirana v višini 3.175.639. Preostanek presežka prihodkov v višini 72.465,39 EUR bo evidentiran na skupini 98 in bo na podlagi sklepa Vlade RS usmerjen v proračun Slovenije.

Sprejeto na 274. seji strokovnega sveta Agencije za zavarovalni nadzor, 13. 3. 2012.

Predsednik strokovnega sveta AZN
Sergej Simoniti

Priloge:

- Priloga 1: Izkaz prihodkov in odhodkov v primerjavi s Finančnim načrtom 2011
- Priloga 2: Izkaz prihodkov in odhodkov po načelu denarnega toka

Priloga 1:
Izkaz prihodkov in odhodkov v primerjavi s Finančnim načrtom 2011 (v EUR)

		LETO 2011 2	FN2011 1	IND 2/1
A.	**PRIHODKI**			
1.	Prihodki iz sredstev javnih financ	0	0	
2.	Prihodki od opravljanja dejavnosti (a + b)	3.171.975	3.221.615	98
	a. Letna nadomestila za opravljanje nadzora	2.937.983	2.921.615	101
	b. Takse in pavšalna nadomestila	233.992	300.000	78
I.	SKUPAJ poslovni prihodki (1 + 2)	3.171.975	3.221.615	98
II.	Prihodki iz financiranja	78.164	40.000	195
III.	Izredni prihodki	0	0	
IV.	Prevrednotovalni prihodki	0	0	
	SKUPAJ PRIHODKI (I. + II. + III. + IV.)	**3.250.139**	**3.261.615**	**100**
B.	**ODHODKI**			
I.	Stroški blaga, materiala in storitev (1 + 2)	839.629	873.260	96
1.	Stroški materiala	17.754	20.010	89
2.	Stroški storitev (a + b + c + d + e + f)	821.875	853.250	96
	a. intelektualne storitve (izobraževalne,svetovalne,odvetn.,prevajalske,..)	79.654	84.020	95
	b. dnevnice, nočnine, potni stroški	169.554	167.840	101
	c. najemnine	284.953	291.490	98
	d. PTT in telekomunikacijske storitve	31.277	32.020	98
	e. sejnine, avtorske pogodbe, pogodbe o delu	67.404	70.240	96
	f. druge storitve	189.033	207.640	91
II.	Stroški dela (1 + 2 + 3)	1.544.664	1.593.870	97
	1. Plače z nadomestili in regres za letni dopust	1.265.291	1.308.615	97
	2. Prispevki delodajalca na plače in davek na plače (vključnp Pdpz)	212.906	218.925	97
	3. Drugi stroški dela	66.467	66.330	100
III.	Amortizacija	38.415	41.200	93
IV.	Drugi stroški	7.881	8.000	99
V.	Odhodki financiranja	104	3.000	3
VI.	Izredni odhodki	0	0	
VII.	Prevrednotovalni odhodki	1.346	0	
	SKUPAJ ODHODKI (I. + II. + III. + IV. + V. + VI. +VII.)	**2.432.038**	**2.519.330**	**97**
C.	**PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI**	**818.101**	**742.285**	**110**
D.	**Davek od dohodka pravnih oseb**	**163.571**	**160.220**	**102**
E.	**REZULTAT OBDOBJA**	**654.530**	**582.065**	**112**

Priloga 2:
Izkaz prihodkov in odhodkov po načelu denarnega toka (v EUR)

		LETO 2011	LETO 2010
A.	**PRIHODKI**		
	Prihodki od prodanih storitev iz naslova izvajanja javne službe	3.214.161	2.919.443
	Prihodki od obresti	28.331	13.559
	Drugi nedavčni prihodki	0	0
	SKUPAJ PRIHODKI	**3.242.492**	**2.933.003**
B.	**ODHODKI**		
	Plače in drugi izdatki zaposlenim	1.343.789	1.187.585
	Prispevki delodajalca za soc. zav.	214.814	190.007
	Izdatki za blago in storitve za izvajanje javne službe	1.038.5s96	931.772
	Nakup osnovnih sredstev	6.352	29.137
	SKUPAJ ODHODKI	**2.603.551**	**2.338.501**
C.	**PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI**	**638.941**	**594.501**

AZN
Agencija za zavarovalni nadzor
Insurance Supervision Agency

Trg republike 3, 1000 Ljubljana, Slovenija

telefon: + 386 (1) 2528 600
telefax: + 386 (1) 2528 630
e-mail: agencija@a-zn.si

www: www.a-zn.si